

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра обліку та оподаткування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему Облік та аналіз фінансових результатів діяльності на ПрАТ «Завод
«Запоріжавтомотика»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0710-оа-з
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньої програми «Облік і аудит»

Г. С. Смурова

Керівник: д.е.н., професор Проскуріна Н.Н.

Рецензент: к.е.н., доцент Урсова З.П.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____ Н.М. Проскуріна
« _____ » _____ 2021 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Смурової Ганни Сергіївни

1. Тема роботи: Облік та аналіз фінансових результатів діяльності на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика»
керівник роботи Проскуріна Неля Миколаївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри
затверджені наказом ЗНУ від 30 червня 2021 р. № 967-с.
2. Строк подання студентом роботи: 30 листопада 2021 р.
3. Вихідні дані до роботи: спеціальна література, законодавчі та нормативні акти, статистичні дані, дані фінансової звітності підприємства, дані управлінського та бухгалтерського обліку.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): дослідити теоретико-методичні засади обліку та аналізу фінансових результатів промислових підприємств; розкрити облікові аспекти фінансових результатів на досліджуваному підприємстві; провести аналіз фінансових результатів та визначити заходи щодо оптимізації фінансових результатів на підприємстві.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 14 рис., 32 табл. і 23 формули.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	д.е.н., професор Проскуріна Н.М..	01.08.2021	01.08.2021
2	д.е.н., професор Проскуріна Н.М..	01.09.2021	01.09.2021
3	д.е.н., професор Проскуріна Н.М..	03.10.2021	03.10.2021

7. Дата видачі завдання: 05 липня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання плану роботи, підбір літератури	05.07.2021 р. – 30.07.2021 р.	виконано
2.	Написання вступу	01.08.2021 р. – 08.08.2021 р.	виконано
3.	Виконання першого розділу	09.08.2021 р. – 12.09.2021 р.	виконано
4.	Виконання другого розділу	13.09.2021 р. – 01.10.2021 р.	виконано
5.	Виконання третього розділу	02.10.2021 р. – 16.10.2021 р.	виконано
6.	Написання висновків	17.10.2021 р. – 01.11.2021 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	01.11.2021 р. – 29.11.2021 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	30.11.2021 р.	виконано

Студент _____ Г.С. Смурова
(підпис)

Керівник роботи _____ Н.Н. Проскуріна
(підпис)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ В.В. Сьомченко
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 130 с., 3 розділи, 32 табл., 14 рис., 13 додатків, 82 джерел.

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, ОБЛІК, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ЕКОНОМІЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, ОБОРОТНІСТЬ, ГРОШОВИЙ ПОТІК, ЕФЕКТИВНІСТЬ

Об'єкт дослідження – процес формування фінансових результатів на промислових підприємствах України.

Метою кваліфікаційної роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційних та методичних засад обліку та аналізу фінансових результатів, підвищення їх оперативності, аналітичності, орієнтації на прийняття управлінських рішень на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика».

Методи дослідження: системний підхід до вивчення економічних явищ і процесів. Під час виконання дослідження використано як загальнонаукові так і спеціальні методи пізнання: індукції та дедукції; аналізу і синтезу; методи економічного аналізу; теоретичного узагальнення і порівняльного аналізу; методи причинно-наслідкового зв'язку та абстрактно-логічний метод.

У процесі дослідження отримано такі наукові результати, яким притаманна наукова новизна: уточнено поняття «фінансові результати»; удосконалено методичний інструментарій обліку фінансових результатів через створення субрахунку для обліку фінансового результату звітного періоду; виокремлення методичної та технічної складової облікової політики фінансових результатів; удосконалено документальне забезпечення

облікового процесу фінансових результатів через розробку форми аналітичного регістру віднесення доходів і витрат до фінансових результатів, схеми організації документообігу фінансових результатів та алгоритму руху інформації в регістрах аналітичного та синтетичного обліку; визначено основні стратегії підвищення прибутковості підприємства; визначено напрями оптимізації фінансових результатів.

Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення достовірності, оперативності аналітичності обліку та аналізу доходів, витрат, і фінансових результатів діяльності промислового підприємства. Застосування на практиці запропонованих автором рекомендацій дозволить забезпечити своєчасне одержання та аналіз необхідної інформації управлінським персоналом для прийняття рішень щодо формування умов стабільного фінансового стану підприємства.

SUMMARY

Qualifying work contains 130 p., 3 sections, 32 tab., 14 fig., 13 appendices, 82 references.

FINANCIAL ANALYSIS, ACCOUNTING, FINANCIAL STATUS, ECONOMIC STABILITY, FINANCIAL INDICATORS, FINANCIAL SUSTAINABILITY, SOLVENCY, ORIGINALITY, MEDICINE

The object of the research is the process of forming financial results at industrial enterprises of Ukraine.

The aim of the qualification work is to theoretically substantiate and develop practical recommendations for improving the organizational and methodological principles of accounting and analysis of financial results, increase their efficiency, analytical, focus on management decisions at PJSC «Zaporizhavtomatika Plant».

The methods of research: systematic approach to the study of economic phenomena and processes. During the study, both general and special methods of cognition were used: induction and deduction; analysis and synthesis; methods of economic analysis; theoretical generalization and comparative analysis; methods of causation and abstract-logical method.

In the process of research the following scientific results were obtained, which are characterized by scientific novelty: the concept of "financial results" was clarified; improved methodological tools for accounting for financial results through the creation of a sub-account for accounting for the financial results of the reporting period; separation of methodological and technical components of accounting policy of financial results; improved documentary support of the accounting process of financial results through the development of the form of analytical register of income and expenses to financial results, the scheme of organization of document flow of financial results and the algorithm of information

flow in the registers of analytical and synthetic accounting; the basic strategies of increase of profitability of the enterprise are defined; identified areas for optimizing financial results.

The obtained results of the research are aimed at improving the reliability, efficiency of analytical accounting and analysis of income, expenses, and financial performance of industrial enterprises. The practical application of the recommendations proposed by the author will ensure the timely receipt and analysis of the necessary information by management staff to make decisions on the formation of conditions for a stable financial condition of the enterprise.

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

РЕФЕРАТ

SUMMARY

СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ

ВСТУП..... 11

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА
ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Фінансовий результат як економічна категорія та об'єкт управління.... 16

1.2 Методика та організація обліку фінансових результатів..... 25

1.3 Організація та методика проведення аналізу фінансових результатів
діяльності підприємства 41

РОЗДІЛ 2 СИСТЕМА ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ ФІНАНСОВИХ
РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПРАТ «ЗАВОД «ЗАПОРІЖАВТОМАТИКА»

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства 54

2.2 Організаційно-методичні положення обліку фінансових результатів... 64

2.3 Удосконалення документального та методичного забезпечення
обліку фінансових результатів..... 76

РОЗДІЛ 3 МЕТОДИЧНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПРАТ «ЗАВОД
«ЗАПОРІЖАВТОМАТИКА»

3.1 Аналіз фінансового стану та результатів діяльності на підприємстві... 86

3.2 Шляхи та напрямки поліпшення фінансової діяльності підприємства.. 99

3.3 Заходи щодо оптимізації фінансових результатів..... 108

ВИСНОВКИ..... 124

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ..... 131

ДОДАТОК А Етапи аналізу фінансових результатів, інструментарій для

їх виконання, отримані результати та можливі управлінські рішення.....	139
ДОДАТОК Б Організаційна структура підприємства.....	140
ДОДАТОК В Бухгалтерська довідка.....	141
ДОДАТОК Д Аналіз складу та структури активу балансу ПАТ «Завод «Запоріжавтомотика»» за 2018 – 2020 роки.....	142
ДОДАТОК Е Аналіз складу, структури та динаміки пасивів балансу ПАТ «Завод «Запоріжавтомотика»» за 2018 – 2020 роки.....	144
ДОДАТОК Ж Показники забезпеченості основними фондами та ефективності їх використання за 2018-2020 рр ПАТ «Завод «Запоріжавтомотика»».....	145
ДОДАТОК И Аналіз фінансового стану ПАТ «Завод «Запоріжавтомотика»» за 2018-2020 рр.....	147
ДОДАТОК К Баланс (Звіт про фінансовий стан) 2019 р.....	148
ДОДАТОК Л Звіт про фінансові результати за 2019 р.....	150
ДОДАТОК М Звіт про рух грошових коштів за 2019 р.....	152
ДОДАТОК Н Баланс (Звіт про фінансовий стан) 2020 р.....	154
ДОДАТОК П Звіт про фінансові результати за 2020 р.....	156
ДОДАТОК Р Звіт про рух грошових коштів за 2020 р.....	158

СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ

ЗУ – Закон України

КМУ – Кабінет Міністрів України

ПрАТ – Приватне акціонерне товариство

М(С)ФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

М(С)БО – Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

П(С)БО – Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку

ЄДРПОУ – Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України

ФР – фінансові результати

ГП – готова продукція

ОЗ – основні засоби

НЗВ – незавершене виробництво

СВ – собівартість продукції

тис. грн. – тисяч гривень

рр. – роки

і т.д. – і так далі

% – відсотки

ВСТУП

Розвиток ринкових відносин в Україні визначає необхідність більш ретельного ставлення до управління сучасним підприємством. При цьому для прийняття виважених управлінських рішень необхідна достовірна інформація про результати діяльності, що сформовані з урахуванням специфіки господарювання підприємств та їх організаційної структури. Це пов'язано з тим, що головна мета кожного підприємства – отримання стійких фінансових результатів, які є підсумком відображення всіх сторін діяльності будь-якого суб'єкта господарювання.

Головною метою створення будь-якого суб'єкта господарювання є отримання кінцевого фінансового результату, тобто прибутку. Під фінансовими результатами розуміється сума прибутку або збитку.

Аналіз фінансових результатів підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств. Кредитори та інвестори аналізують фінансовий потенціал підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок. У результаті фінансового аналізу фінансист одержує певну кількість основних, найбільш інформативних параметрів, які дають об'єктивну та точну картину фінансових результатів підприємства. Аналіз на мікрорівні наповнюється конкретним змістом, пов'язаним з щоденною фінансовою діяльністю підприємства, його колективом, менеджерами, власниками.

В сучасних умовах аналіз фінансових результатів необхідно проводити для обґрунтованості бізнес-плану, обсягів виробництва та збуту продукції, вивчення внутрішніх та зовнішньоекономічних факторів, що на них впливають та ін. Оцінка фінансових результатів підприємства необхідна не тільки керівництву, але і іншим суб'єктам, з якими складаються фінансові відносини підприємства, а саме: інвесторам, які приймають рішення про

вкладення капіталу в проекти, що реалізує підприємство; кредиторам, котрі видають при потребі комерційні та інші кредити підприємству; аудиторам для перевірки звітності і господарської діяльності підприємства з метою розробки рекомендацій щодо ведення бухгалтерського обліку; керівникам маркетингового та рекламного відділів, які на основі цієї інформації створюють стратегію просування товару на ринок.

Розгляду теоретичних та практичних питань аналізу забезпечення ефективності функціонування підприємств та удосконалення організаційно-економічного механізму приділяли увагу вітчизняні та закордонні вчені. Особливий інтерес у дослідженні даної теми був у науковців: Д. В. Ванькович, С. Ф. Голов, С. В. Мочерин, Є. В. Мних, Ф. Ф. Бутинець, Т. І. Тесленко, А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, М. Г. Чумаченко, Н. М. Грабова, Ю. Г. Кривonosов.

Вагомий внесок у формування теоретико-методичних питань обліку фінансових результатів діяльності підприємств зробили такі вітчизняні вчені як: А. М. Герасимович, З. В. Гуцайлюк, В. І. Єфименко, М. В. Кужельний, В. Б. Моссаковський, В. В. Сопко.

Проте в контексті наявності значних змін у законодавчому регулюванні обліково-аналітичних процесів виникає ряд питань з організації та методології обліку та аналізу фінансових результатів підприємств, які вимагають подальших досліджень, глибшого вивчення і формування нових підходів та напрямів їх удосконалення.

Таким чином, недостатність теоретичного забезпечення і відсутність науково-обґрунтованих рекомендацій з відображення в бухгалтерському обліку фінансових результатів на підприємствах обумовили актуальність теми дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційних та методичних засад обліку та аналізу фінансових результатів, підвищення їх оперативності, аналітичності, орієнтації на прийняття управлінських рішень

на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити економічну сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта обліку та аналізу;
- дослідити діючі нормативно-правове регулювання обліку фінансових результатів на промислових підприємствах;
- визначити особливості методики аналізу фінансових результатів підприємства;
- критично проаналізувати стан обліку фінансових результатів на підприємстві, виявити недоліки в організації та методиці, встановити причини та розробити пропозиції, спрямовані на їх усунення;
- проаналізувати динаміку та структуру фінансових результатів підприємства;
- визначено напрями оптимізації фінансових результатів.

Об'єктом дослідження є процес формування фінансових результатів на промислових підприємствах України.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів обліку та аналізу фінансових результатів промислового підприємства в умовах ринкової економіки.

Теоретичним та методичним базисом є системний підхід і діалектичний метод пізнання щодо дослідження явищ. У роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання соціально-економічних процесів і явищ, а саме: теоретичного узагальнення і порівняння (розкриття природи понять «фінансовий результат»), абстрактно-логічний метод (дослідження класифікації фінансових результатів діяльності), аналізу і синтезу (дослідження методики обліку фінансових результатів діяльності), методи економічного аналізу (вивчення динаміки та структури доходів, витрат й фінансових результатів діяльності, оцінки рентабельності), методи абстрагування (визначення основних підходів економічного аналізу

фінансових результатів діяльності), методи індукції та дедукції (вивчення етапів процесу обліку та аналізу фінансових результатів діяльності), узагальнення і реалізації результатів (при формуванні висновків та пропозицій).

Основні результати дослідження полягають в уточненні поняття «фінансові результати»; удосконаленні методичного інструментарію обліку фінансових результатів через створення субрахунку для обліку фінансового результату звітного періоду; виокремлення методичної та технічної складової облікової політики фінансових результатів; удосконалення документального забезпечення облікового процесу фінансових результатів через розробку форми аналітичного регістру віднесення доходів і витрат до фінансових результатів, схеми організації документообігу фінансових результатів та алгоритму руху інформації в регістрах аналітичного та синтетичного обліку; визначені основних стратегій підвищення прибутковості підприємства та напрямів оптимізації фінансових результатів.

Теоретичною та методичною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем методичних підходів до обліку та аналізу фінансових результатів підприємства, а також нормативно-правові акти, національні та міжнародні положення (стандарты) бухгалтерського обліку.

Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення достовірності, оперативності аналітичності обліку та аналізу доходів, витрат, і фінансових результатів діяльності промислового підприємства. Застосування на практиці запропонованих автором рекомендацій дозволить забезпечити своєчасне одержання та аналіз необхідної інформації управлінським персоналом для прийняття рішень щодо формування умов стабільного фінансового стану підприємства.

Основні результати дослідження, що викладені в кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію: шляхом обговорення на VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти»

(м. Ужгород, 2021 р.), XVI Міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя, 2021); публікації статті у фаховому виданні України (Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки» №3/2021 р.) та двох наукових статей у збірнику статей молодих вчених «Обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком підприємства» (м. Запоріжжя, ЗНУ, 2021).

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку посилань і додатків. Основний зміст викладено на 130 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Фінансовий результат як економічна категорія та об'єкт управління

Розвиток ринкових відносин в Україні визначає необхідність більш ретельного ставлення до управління сучасним підприємством. При цьому для прийняття виважених управлінських рішень необхідна достовірна інформація про результати діяльності, що сформовані з урахуванням специфіки господарювання підприємств та їх організаційної структури. Це пов'язано з тим, що головна мета кожного підприємства – отримання стійких фінансових результатів, які є підсумком відображення всіх сторін діяльності будь-якого суб'єкта господарювання.

На сьогодні проблеми формування фінансових результатів на підприємствах набувають особливої актуальності, це зумовлено економічною нестабільністю країни протягом останнього часу. У зв'язку з цим багато вітчизняних авторів у своїх наукових працях шукають напрямки удосконалення обліку та посилення контролю за повнотою отримання доходів, економією витрат та формуванням прибутку.

Головною метою створення будь-якого суб'єкта господарювання, не беручи до уваги вид його діяльності або форми власності, є отримання кінцевого фінансового результату, тобто прибутку. Під фінансовими результатами розуміється сума прибутку або збитку. Загалом прибуток – це перевищення операційних надходжень над витратами, пов'язаними з ним [1].

У визначенні автори не вказують на часовий проміжок, тому таке

трактування фінансового результату є неповним.

Д. В. Ванькович [1] розглядає фінансові результати як «зіставлення регламентованих податковим законодавством валових доходів і валових витрат. Перевищення валових доходів над валовими витратами становить прибуток, зворотнє явище характеризує збиток». Таке визначення є дещо ускладненим і непослідовним, адже краще визначати складові фінансових результатів – прибуток (збиток), і окремо визначити процес їх формування.

С. Ф. Голов під фінансовими результатами підприємства розглядає «виражені в грошовій формі економічні підсумки господарської діяльності підприємств. Визначається шляхом співставлення отриманих доходів та сумою витрат. Основними показниками, що характеризують фінансовий результат є прибуток або збиток, утворені в залежності від співвідношень між доходами і витратами» [2]. Це трактування поняття фінансові результати, на нашу думку, не є зовсім конкретним, оскільки професор вважає фінансові результати економічним підсумком, до яких окрім прибутку (збитку) належить і дохід. Дохід є джерелом формування прибутку, а не безпосередньо показником фінансового результату.

С. В. Мочерний в економічній енциклопедії дає таке визначення фінансових результатів: «це прибуток або збиток, отримані від підприємницької діяльності юридичними чи фізичними особами за певний період (місяць, квартал, півріччя, 9 місяців, рік)» [3]. Тобто, з економічної точки зору – фінансові результати доречно розглядати як прибуток або збиток.

В цьому контексті Н. М. Грабова, Ю. Г. Кривоносів пояснюють, що «прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ним витрати, а збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати» [4]. Таке визначення фінансового результату охоплює всі види діяльності підприємства, вказує на часовий проміжок, за який ми отримуємо фінансові результати, і дає визначення показників, що формують фінансовий результат.

Ф.Ф. Бутинець розкриває фінансовий результат «через прибуток або збиток організації (співставлення доходів та витрат підприємства, відображених у звіті)» [5].

А.Г. Загородній та Г.Л. Вознюк вважають, що «фінансовий результат – це різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час (приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді)» [6].

А.Б. Борисов виражає фінансові результати як «підсумки господарської діяльності підприємства або його підрозділів, приріст (зменшення) вартості власного капіталу (визначаються шляхом співставлення витрат з отриманими доходами)» [7].

Р.В. Скасюк трактує фінансовий результат як «якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності підприємства» [8].

Формування фінансових результатів являє собою регламентований нормативно-правовими актами процес утворення прибутку (збитку), який здійснюється суб'єктами господарювання з метою виявлення у вартісному вираженні підсумків фінансово-господарської діяльності підприємства за визначений період.

Відповідно до порядку розрахунку на величину фінансового результату впливає рівень понесених витрат, які у порівнянні з отриманим доходом дають підставу стверджувати про прибуткову або збиткову діяльність суб'єкту підприємництва.

Основоположними показниками, які визначають фінансові результати діяльності підприємства, відповідно до нормативно-правових актів, також є «прибуток» і «збиток», які представлені в табл. 1.1.

З економічної точки зору Франк Вуд визначає, що «одержання прибутку, як правило, і є причиною створення будь-якого підприємства, і власник повинен мати уявлення про його можливий розмір» [9].

По-іншому презентували свою точку зору Д. Стоуа та К. Хітчанг «прибуток та збиток – це вимірювання економічного розширення чи

скорочення основної діяльності підприємства за певний період часу, тобто різниця між доходами і витратами за певний проміжок часу» [9].

Оскільки прибуток в такому визначенні можливо отримати від основної діяльності, то це визначення не є повним, адже прибуток можна отримати і від інвестиційної і від іншої діяльності на підприємстві.

Таблиця 1.1 – Визначення понять «прибуток» та «збиток» у нормативно-правових актах, що регулюють питання обліку та звітності

Нормативне джерело	Визначення поняття «прибуток»	Визначення поняття «збиток»
Податковий Кодекс України [42]	«Прибуток із джерелом походження з України та за її межами – визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду (визначених згідно зі статтями 135-137 ПКУ) на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду з урахуванням правил, встановлених статтею 152 ПКУ.»	–
П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» [41]	Сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.	Перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [43]	«Залишкова сума після вирахування витрат (що включає коригування збереження капіталу в разі необхідності) з доходу, а також будь-яка величина, що перевищує суму, необхідну для збереження капіталу на початок періоду»	Витрати від зменшення економічних вигод, що є відмінним від інших витрат

Б. М. Литвин та М. В. Стельмах стверджують: «прибуток є основним джерелом фінансування витрат на виробничий і соціальний розвиток підприємства, найважливішим джерелом формування державного бюджету. Тому в зростанні прибутку зацікавлені підприємства і держава. У прибутку акумулюються результати виробництва, реалізації продукції (робіт, послуг), ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів» [10]. В цьому визначенні автори визначають роль прибутку для підприємства і держави.

І. О. Чаюн , Г. М. Богославець, Л. Л. Стасюк прибуток визначають як «частину виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), що

залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків і відшкодування всіх витрат на виробничу, комерційну та іншу діяльність» [11]. Тут автори дають визначення чистого прибутку, хоча в самому визначенні зазначають поняття як «прибуток».

О. С. Іванілов доводить що «прибуток – це частина чистого доходу (виручки від реалізації), який отримують суб'єкти господарювання після реалізації продукції. Кількісно прибуток визначається як різниця між виручкою від продажу продукції, виконання робіт і надання послуг (після сплати податку на додану вартість, акцизного податку та інших відрахувань з виручки в бюджетні та небюджетні фонди) і повною собівартістю реалізованої продукції» [12]. Таке визначення більше характеризує валовий прибуток, тому потребує поправки, що стосувалося б саме прибутку.

На думку О. М. Бандурка, Г. Г. Коробова :

– «прибуток – це показник фінансової діяльності підприємства – кінцевий фінансовий результат, складається з фінансового результату від реалізації продукції (робіт, послуг), основних засобів, нематеріальних активів та іншого майна підприємства і доходів від поза реалізованих операцій, зменшених на суму витрат по цих операціях;

– збиток – це зменшення матеріальних і фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів у результаті перевищення видатків над надходженням, виражене у грошовій формі» [13].

Таким чином прибуток являється кінцевим фінансовим показником, а саме – головною метою діяльності господарюючого суб'єкта.

Так, Т.І. Тесленко характеризує прибуток як якісний показник діяльності підприємства, який приводить до зростання (прибуток) або зменшення (збиток) власного капіталу [14].

Я.Д. Крупка визначає прибуток «як основне джерело формування фінансових ресурсів, які забезпечують розвиток підприємств» [15].

Узагальнивши трактування прибутку в літературі, М.В. Патарідзе-Вишинська подає таке його визначення: «Прибуток – це чистий дохід, який

виражений у грошовій формі, суб'єкта господарської діяльності і характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та являє собою різницю між усім доходом і пов'язаними з ними витратами [16].

Характеризуючи поняття доходу та витрат, як тих, що формують прибуток, М. Ю. Дерксен дохід визначає як «результат всіх видів діяльності суб'єктом господарювання за певний проміжок часу при використанні всіх наявних ресурсів та враховуючи фінансово господарські ризики; витрати – це відображення в грошовому вимірі факторів виробництва, необхідних для господарської діяльності підприємства, направленої на отримання прибутку та максимізації добробуту власника» [17].

М. Я. Дем'яненко, О. І. Зуєва доходи підприємства визначають як «збільшення економічних вигід у вигляді надходжень активів або зменшення зобов'язань, що приводять до зростання величини власного капіталу підприємства (за винятком його змін, що здійснюються внаслідок проведення додаткових внесків власників), а витрати підприємства – це зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)» [18].

Отже, можна зробити висновок, що основним результатом фінансової діяльності підприємства є, перш за все, його прибуток. Прибуток – це сума, на яку доходи (від всіх видів діяльності підприємства за певний проміжок часу) перевищують витрати. Збиток є поняття протилежне. Прибуток виступає економічним показником, який дозволяє співставляти державні економічні інтереси, підприємства, як суб'єкта господарювання, робітників і власника підприємства.

Оскільки прибуток (збиток) є інтегральним показником, на нього впливають зовнішні (макроекономічні) та внутрішні (мікроекономічні) фактори.

На думку В. Ф. Максимова, З. В. Кузіна, Л. М. Стиренко «до зовнішніх

факторів впливу на формування прибутку належать: природні умови, регулювання державою цін, тарифів, процентів, ставок податку та пільги податку;ринкові умови» [19].

Дані вчені до внутрішніх факторів впливу на формування прибутку відносять: обсяг виробництва; вартість виробництва; рівень ефективності використання ресурсів виробництва підприємства; рівень організації праці; якість продукції; ефективне використання фінансових ресурсів тощо [19].

Отже, підприємство повинно враховувати всі чинники, які мають вплив на його функціонування, і постійно працювати над оптимізацією своєї діяльності задля покращення загального рівня фінансових показників.

З метою формування достовірних даних у частині фінансових результатів підприємств та належного їх представлення у різних видах і формах звітності виникає потреба у проведенні правильної класифікації. Класифікація – це не суто теоретичне поняття. Вдале її виокремлення може бути корисним для практичних цілей. [20].

Існує значна кількість критеріальних значень класифікації фінансових результатів. Так, наприклад, відповідно до НП(С)БО 1, результати фінансової діяльності класифікуються в залежності від здійснених видів економічної діяльності підприємства [52]:

- фінансові результати від операційної діяльності
- фінансові результати від інвестиційної діяльності
- фінансові результати від фінансової діяльності
- фінансові результати від надзвичайних подій.

Операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інша діяльність, яка не є інвестиційною чи фінансовою.

Основною діяльністю виступають процеси, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, послуг), що є основною метою створення бізнесу та забезпечення більшої частини його доходу. У разі комерційного підприємства це будуть операції купівлі-продажу товарів, у випадку виробничого підприємства – придбання матеріалів та сировини,

виготовлення та реалізація продукції, а у випадку інвестиційної фірми – створення інвестицій портфоліо.

Прибуток (збиток) від інвестиційної діяльності – це прибуток (збиток), отриманий від фактичного придбання та реалізованих необоротних активів та фінансових інвестицій, які не є частиною еквівалентних показників грошових коштів.

Інвестиційна та фінансова діяльність зазвичай визначається під час складання звіту про рух грошових коштів. Інвестиційна діяльність – це купівля та продаж цих необоротних активів, а також фінансові інвестиції, що не є еквівалентами грошових коштів.

Прибуток (збиток) від фінансової діяльності – прибуток (збиток) від інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства (прибутки від володіння корпоративними правами); від спільної діяльності; прибуток у вигляді дивідендів на акції, облігації підприємств, відсотків на державні цінні папери, на депозитних рахунках.

Прибуток (збиток) від надзвичайних подій – від реалізації фінансових інвестицій; реалізації основних засобів; реалізації нематеріальних активів; ліквідації необоротних активів; від курсових різниць, які є не операційними та від оборотних активів, які були отримані безоплатно. Фінансові результати відображаються у звіті про фінансові результати саме за цією класифікацією [11].

Класифікація фінансових результатів діяльності підприємства з економічної точки зору розглядали такі автори як І. О. Чаюн, Г. М. Богославець, Л. Л. Стасюк виділяли п'ять класифікаційних ознак (табл. 1.2):

Таблиця 1.2 – Класифікація фінансових результатів [11]

Класифікаційна ознака	Класифікаційна група
1	2
1. За видом діяльності :	<ul style="list-style-type: none"> – від операційної діяльності; – від інвестиційної діяльності; – від іншої діяльності.

Продовження таблиці 1.2

1	2
2. За методикою оцінки:	– реальний; – номінальний
3. За розмірами:	– можливий; – необхідний; – мінімальний; – максимальний.
4. За періодом визнання	– звітного періоду; – майбутнього періоду.
5. За порядком визначення	– економічний;
	– бухгалтерський;
	– податковий.

А. В. Довбуш розглядає класифікаційні ознаки фінансових результатів з точки зору того, як в процесі аналізу фінансових результатів використовують різні показники прибутку. Дані класифікації є схожими. До таких ознак, автори відносять (таблиця 1.3) [21]:

Таблиця 1.3 – Класифікаційні ознаки фінансових результатів

№ з/п	Класифікаційна ознака	Класифікаційна група	Визначення
1	2	3	4
1	За складом включених елементів	маржинальний прибуток	це алгебраїчна різниця між сумою виручки і сумою прямих витрат на виробництво реалізованої продукції
		брутто-прибуток	включає фінансові результати від операційної діяльності, фінансові та інвестиційна діяльність, позареалізаційні та надзвичайні доходи та витрати
		прибуток до оподаткування	є результатом після виплати відсотків кредиторам
		чистий прибуток	це сума прибутку, що залишається до розпорядження підприємством після сплати всіх податків, економічних санкцій та інших обов'язкових внесків
2	Залежно від характеру діяльності підприємства	прибуток від звичайної діяльності	характеризує фінансовий результат від всіх традиційних для даного підприємства видів діяльності й господарських операцій, формується на регулярній основі.
		прибуток від надзвичайних ситуацій	характеризує незвичайне або дуже рідкісне для даного підприємства джерело формування.
3	За ступенем обліку	номінальний прибуток	характеризує такий рівень його формування, коли після покриття зовнішніх і внутрішніх поточних витрат, залишається дохід.

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4
		реальний прибуток	характеризує розмір номінально отриманої його суми, скоректований на темп інфляції у відповідному періоді.
4	За характером використання	капіталізований (нерозподілений)	це частина чистого прибутку, призначена для фінансування збільшення активів компанії
		використаний (споживаний)	частина, яка виділяється на виплату дивідендів акціонерам та засновникам компаній

В економічній і бухгалтерській літературі спостерігаємо досить значний перелік класифікаційних ознак фінансових результатів. Таким чином класифікація фінансових результатів діяльності підприємства розглянута в повній мірі.

Таким чином, фінансовий результат діяльності підприємства є одним з найважливіших економічних показників, який узагальнює результати господарської діяльності підприємства та характеризується прибутком (збитком), який отримує підприємство за певний проміжок часу та обчислюється за даними бухгалтерського обліку.

1.2 Методика та організація обліку фінансових результатів

На всіх етапах розвитку бухгалтерського обліку визначення фінансового результату майже беззаперечно визнавалося основною метою обліку. У різні часи у центрі уваги обліковців знаходилися прибуток і методика його розрахунку. У зв'язку із цим поставало багато проблем, пов'язаних із його визначенням, обліком та відображенням у звітності. Головною метою створення та подальшої діяльності будь-якого господарюючого суб'єкту незалежно від виду його діяльності чи форми власності є отримання кінцевого фінансового результату, тобто прибутку [22].

Проблемам обчислення фінансових результатів діяльності підприємств, методиці відображення їх у поточному бухгалтерському обліку та фінансовій звітності присвячена значна кількість наукових праць і публікацій. Облік фінансових результатів розглядали у своїх дослідженнях такі вчені, як О. П. Атамас, І. М. Бланк, З. М. Задорожний, Я. Д. Крупка, В. О. Куслій, М. Р. Лучко, Л. О. Нападовська, О. П. Петрук та М. Є. Скрипник.

З. М. Задорожний вказує, що «фінансовий результат є одним із показників не тільки фінансової та податкової, а й внутрішньогосподарської (управлінської) звітності і виступає об'єктом управлінського обліку» [24].

М. В. Патарідзе-Вишинська [16] вказують у своїх дослідженнях на розбіжності трактування і формування фінансового результату у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Основою визначення фінансового результату є поступове зіставлення витрат і доходів підприємства від різних видів діяльності. Фінансовий результат діяльності підприємств може бути виражений у вигляді прибутку або збитку.

Саме прибутковість діяльності є визначальним фактором фінансової безпеки підприємства, оскільки за рахунок прибутку можна збільшити власний капітал, сформувати достатній резервний фонд, застрахувати основні ризики, розширити виробництво [26].

Методичні засади формування, оцінювання та визнання у бухгалтерському обліку доходів, витрат і фінансових результатів діяльності, а також порядок їх розкриття у фінансовій звітності визначають НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 17 «Податок на прибуток», П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати».

У міжнародній практиці відображення доходів, витрат і фінансових результатів регулюється М(С)БО 1 «Подання фінансових звітів», М(С)БО 18 «Дохід», Концептуальною основою фінансової звітності. Крім того, 1 січня 2018 р. вступає в силу принципово новий М(С)ФЗ 15 «Виручка за

договорами з клієнтами», який заміняє МСБО 18 «Дохід» та галузевий МСБО 11 «Будівельні контракти» [25]. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначається, що Національні стандарти бухгалтерського обліку не повинні суперечити міжнародним [25].

У ході дослідження порівняно порядок визнання, оцінювання та відображення у звітності доходів за Н(П)СБО та М(С)БО для виявлення особливостей понять та визначення їх місця в системі бухгалтерського обліку. Узагальнена порівняльна характеристика обліку доходів за П(С)БО та М(С)ФЗ представлена в таблиці 1.4

Таблиця 1.4 – Порівняння визначення доходів за П(С)БО 15 «Дохід» та М(С)БО 18 «Дохід»

П(С)БО	М(С)БО
Регламентуючі стандарти	
НП(С)БО 1, П(С)БО 15	М(С)БО18; з 1 січня 2018 р. – М(С)ФЗ15
Визначення	
Збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу (за винятком його зростання за рахунок внесків власників)	Збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу (за винятком збільшення, пов'язаного зі внесками учасників).
Визнання	
Під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу, за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.	Визнання доходу відбувається одночасно з визнанням збільшення активів або зменшення зобов'язань.
Класифікація	
Визначена з поділом на доходи операційної, фінансової та іншої діяльності.	Доходи від звичайної діяльності, прибуток від інших операцій

Варто зазначити, що П(С)БО 15 не дає визначення поняття «дохід». Цю категорію трактує у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», у якому визначено дохід як збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу, за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників [26].

Згідно із М(С)БО 18 «Дохід» – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає у процесі звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу [8].

Тобто визначення поняття «дохід» за М(С)БО не враховує збільшення активів та зменшення зобов'язань, а лише розглядає зростання власного капіталу. А це може впливати на методикау облікового відображення господарських операцій. Отже, проаналізувавши відповідні стандарти, можна стверджувати, що, хоча П(С)БО і ґрунтується на М(С)БО, між ними є розбіжності. В МСБО 18 деякі терміни сформульовані точніше: не «дата балансу», а «кінець звітного періоду», не «визначення витрат», а «оцінка витрат».

У ході дослідження порівняно порядок визнання, оцінювання та відображення у звітності витрат і доходів за національними та міжнародними стандартами для виявлення особливостей понять та визначення їх місця в системі бухгалтерського обліку. Узагальнена порівняльна характеристика обліку витрат за П(С)БО та М(С)ФЗ представлена в таблиці 1.5

Таблиця 1.5 – Порівняння визначення доходів за П(С)БО 16 «Витрати» та М(С)БО 23 «Витрати»

П(С)БО	М(С)БО
1	2
Регламентуючі стандарти	
П(С)БО 16 та П(С)БО щодо обліку окремих об'єктів	Немає загального стандарту, тільки МСБО щодо обліку окремих об'єктів
Визначення	
Зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які приводять до зменшення власного капіталу.	Зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу
Визнання	
Під час або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що приводить до зменшення власного капіталу підприємства, за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.	Визнання витрат відбувається одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Продовження таблиці 1.5

1	2
Визнання	
Під час або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що приводить до зменшення власного капіталу підприємства, за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.	Визнання витрат відбувається одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.
Класифікація	
Визначена з поділом за функціями та елементами витрат.	Витрати звичайної діяльності, збитки нерезалізовані.

У НП(С)БО 1 витрати визначаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які приводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок вилучення або розподілення власниками) [26].

Однак відповідно до Концептуальної основи складання і подання фінансових звітів (яка не є М(С)БО), витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам [27].

З економічного погляду витрати традиційно трактують як споживання ресурсів (товарно-матеріальних цінностей, основних засобів, грошових коштів) у процесі господарської діяльності підприємства, які охоплюють: собівартість реалізованої продукції, витрати на оплату праці, амортизаційні відрахування тощо.

Окрім того, за М(С)БО до витрат належать збитки від інших операцій (продажу основних засобів) та подій (стихійного лиха), а також нерезалізований збиток (наприклад, збиток від курсових різниць). Як видно, визначення за П(С)БО та М(С)БО мають майже однаковий зміст, але поняття витрат, наведене в національних стандартах, є деталізованішим.

Як видно з таблиці 1.4 та таблиці 1.5, національні та міжнародні стандарти мають багато спільного щодо визначення та визнання доходів і

витрат. Проте питання класифікації витрат і доходів у М(С)ФЗ віднесено до питань професійного судження бухгалтерів. В цьому разі підприємства виокремлюють певні статті доходів та витрат на свій власний розсуд з огляду на досвід, доречність, суттєвість та найбільш краще та повне розкриття інформації про свою діяльність.

Організація бухгалтерського обліку полягає у створенні цілісної системи обліку, а також підтриманні та підвищенні рівня злагодженості всіх її складових елементів з урахуванням галузевої специфіки підприємств.

Функціонування такої системи спрямоване на забезпечення інформаційних потреб користувачів облікової інформації, встановлення єдиної форми побудови матеріального та інформаційного забезпечення облікового процесу. Рациональна організація обліку фінансових результатів має гарантувати достовірність інформаційної системи та її повноцінність.

З точки зору В.А Малахова та А.Є Екгардта [38] основними завданнями чіткої організації бухгалтерського обліку фінансових результатів на підприємстві є:

- забезпечення правильного визначення, достовірного оцінювання доходів, витрат та результатів діяльності;
- правильне та повне документальне оформлення доходів, витрат та їх своєчасне відображення в регістрах бухгалтерського обліку;
- контроль за правильним визначенням фінансового результату від звичайної діяльності задля оподаткування;
- надання повної та достовірної інформації про доходи та витрати діяльності, а також наявність та використання чистого прибутку (непокритих збитків) для потреб управління.

Організація обліку на підприємствах відображається у складеній обліковій політиці, яка повинна враховувати всі названі завдання.

Під обліковою політикою, відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [25], розуміють сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються

підприємством для складання та подання фінансової звітності, проте сьогодні відсутні жодні нормативні рекомендації щодо порядку її розроблення.

Л. І. Білоусова, в свою чергу, визначає «облікову політику у широкому та вузькому розумінні. В першому випадку – це є управлінський облік, у другому – сукупність способів ведення обліку» [28].

З точки зору П. Є. Житнього, «облікова політика – це одночасно інструмент історичного та поточного обліку, попередньої оцінки господарських фактів, прогнозування, планування і внутрішньогосподарського контролю, а також інструмент перетворення інформації про господарські події в облікові показники згідно з потребами фінансової звітності та управління виробничою системою» [29].

На нашу думку, найбільш повним є визначення, подане Д. Є. Людвенко. Згідно з ним, під обліковою політикою підприємства розуміється обрана ним сукупність способів бухгалтерського обліку, які включають методи групування й оцінки фактів господарської діяльності, погашення вартості активів, прийоми організації документообігу, інвентаризації, порядок застосування рахунків бухгалтерського обліку, системи облікових реєстрів, обробки інформації та інші [30].

Заслуговує уваги також і визначення Ф. Ф. Бутинець, тому що «облікова політика – інструмент, який виражає інтереси власника з погляду максимізації прибутків та зниження фінансових ризиків» [31].

І. Г. Волошан [32] стверджує, що «на формування облікової політики фінансових результатів діяльності підприємства впливають такі фактори як:

- сфера діяльності та галузева належність підприємства;
- організаційна структура управління та наявність структурних підрозділів, які на підприємстві є місцями виникнення витрат, центрами доходів і витрат;
- обсяги діяльності та розміри організації, середня чисельність працівників за списком, що зумовлюють необхідність створення додаткових підрозділів для управління, контролю та обслуговування діяльності

підприємства;

– наявність комп'ютерної техніки, програмно-методичного та інформаційного забезпечення підприємства, що впливає на механізм документообігу на підприємстві, порядок оброблення облікової інформації, оперативність складання внутрішніх звітів та можливість підвищення аналітичності бухгалтерського обліку;

– принципи та норми, встановлені законодавством, оскільки окремі елементи облікової політики щодо певних об'єктів обліку закріплюються в НП(С)БО».

Вплив облікової політики на доходи і фінансові результати діяльності вивчав Н. П. Кондраков [33]. Він зазначає, «що при здійсненні операцій з обліку доходів і фінансових результатів діяльності у складі інформації про облікову політику підлягає розкриттю наступна інформація: порядок обліку позареалізаційних доходів; умови визнання доходів за видами діяльності; використання чистого прибутку підприємства».

Як бачимо, питанню операцій з обліку доходів і результатів діяльності увага приділяється, але самі елементи облікової політики таких операцій визначені досить узагальнено.

Вважаємо, що наказ про облікову політику має містити детальні питання процесу ведення обліку доходів і фінансових результатів діяльності окремо щодо різних видів діяльності підприємства. В наказі про облікову політику в обов'язковому порядку мають бути розкриті питання щодо організації обліку доходів і фінансових результатів діяльності, які відносяться до методології обліку.

С. О. Кучеркова [34] та Г. Г. Осадча [35] «виділяють два способи класифікації доходів та витрат, а саме:

– метод характеру витрат – витрати об'єднують у звіті про прибутки та збитки згідно з їх характером (наприклад, амортизація, придбання матеріалів, транспортні витрати, заробітна плата, витрати на рекламу) та не перерозподіляють згідно з їх різноманітними функціями на підприємстві. Цей

метод простий у застосуванні. Його використовують невеликі підприємства, оскільки немає потреби розподіляти операційні витрати відповідно до класифікації функцій.

– метод функції витрат – передбачає класифікую витрат відповідно до їхніх функцій як частину собівартості реалізації, збуту або адміністративної діяльності.

Таке подання часто дає детальнішу інформацію користувачам, ніж класифікація витрат відповідно до їхнього характеру, але розподіл витрат за функціями може бути довільним і вимагати виваженого судження.

МСБО передбачене самостійне обрання такої класифікації, яка найбільш достовірно відображатиме елементи результатів діяльності підприємства. Тобто підприємства мають право обирати один із двох методів класифікації на свій розсуд».

Вибір методу залежить від традицій, галузевих чинників та характеру підприємства. Натомість національні стандарти передбачають відображення витрат від операційної діяльності за методом характеру витрат.

Відображення витрат за їх характером є обов'язковим згідно з НП(С)БО 1 у розділі III форми 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», однак перелік економічних елементів є жорстко регламентованим і не дає можливості висвітлити галузеві особливості підприємства.

М. А. Шум [36] підкреслює, «що на підприємстві важливе місце займає порядок розрахунку фінансових результатів, які мають певні зміни в кожній країні:

– метод порівняння доходів і витрат (метод «витрати-випуск»), за яким прибуток або збиток розраховується шляхом віднімання від доходу витрати за звітний період.

– метод порівняння капіталу, який визначає прибуток або збиток на підприємстві шляхом приросту власного капіталу.

Тобто від вартості власного капіталу на кінець року віднімається вартість на початок періоду. В рамках світових досліджень запропоновано та

досліджено три концепції розрахунку чистого прибутку, які у більшості країн є ключовим показником фінансових результатів підприємства».

М. В. Рета, Г. О. Пляка [37] проводили дослідження концепцій розрахунку чистого прибутку, які застосовуються в провідних зарубіжних країнах та виділили три концепції, які у більшості країн є основним показником фінансових результатів підприємства (таблиця 1.6):

Таблиця 1.6 – Концепції розрахунку чистого прибутку [37]

№	Вид концепції	Характеристика концепції
1	Синтетична концепція	Концепція передбачає, що доходи і витрати відображаються в міру здійснення господарських операцій при цьому дотримується класифікація за видами діяльності для постійного порівняння
2	Семантична концепція.	Концепція базується на дослідженні можливостей використання показника прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів і максимізації його в певних умовах ринку.
3	Прагматична концепція.	Концепція враховує, що показник прибутку є необхідним елементом процесу прогнозування грошових потоків, окупності капіталу і оцінки ризику інвестицій

Під час організації та ведення обліку доходів, витрат і фінансових результатів підприємств надзвичайне значення має документування цих об'єктів, оскільки первинні документи фіксують факти здійснення господарських операцій, що забезпечує достовірність бухгалтерської інформації.

Також первинні документи надаються внутрішнім та зовнішнім контролюючим органам для підтвердження об'єктивності ведення бухгалтерського обліку та підтвердження доходів або витрат.

Важливим аспектом організації бухгалтерського обліку фінансових результатів є правильне відображення операцій у відповідних регістрах та на рахунках обліку.

В таблиці 1.7 наведено перелік первинних документів для відображення доходів, витрат і фінансових результатів промислових підприємств залежно від статті доходів або витрат [38].

Таблиця 1.7 – Відповідність статей доходів і витрат первинним документам

Статті доходів/витрат	Первинний документ
Підтвердження фінансового результату основної діяльності	
Доходи від реалізації продукції, надання послуг, реалізація товарів.	Видаткова накладна, товаро-транспортна накладна, інвойс, акт виконаних робіт, виписки банку, прибутковий касовий ордер, акт прийманняпередачі.
Операційні витрати, адміністративні витрати, витрати на збут	Накладні на внутрішнє переміщення матеріалів, вимоги, акти на списання використаних матеріалів, картка складського обліку, платіжні доручення, авансові звіти, розрахункові чеки, розрахункова відомість.
Підтвердження фінансового результату операційної діяльності	
Доходи (витрати) реалізації інших оборотних активів, доходи (витрати) реалізації іноземної валюти, доходи (витрати) операційної оренди, дохід списання кредиторської заборгованості, нестачі та втрати від псування цінностей, доходи (витрати) штрафів, пені, неустойки, втрати від знецінення запасів, витрати на дослідження та розроблення, доходи від повернення безнадійних боргів.	Видаткова (прибуткова) накладна, товаро-транспортна накладна, розрахунок бухгалтерії, бухгалтерська довідка, акт інвентаризації, акт оцінки товаро
Підтвердження фінансового результату інвестиційної та фінансової діяльності	
Доходи (витрати) реалізації фінансових інвестицій, доходи (витрати) реалізації необоротних активів, дохід безоплатно одержаних активів, доходи (витрати) від неопераційної курсової різниці, дивіденди (отримані та сплачені), інші доходи (витрати) фінансових операцій, втрати від уцінки необоротних активів тощо.	Розрахунок бухгалтерії, бухгалтерська довідка, акт інвентаризації, акт оцінки товаро-матеріальних цінностей, акт на списання (оприбуткування) товаро-матеріальних цінностей.

Для узагальнення інформації стосовно отриманих доходів та витрат від операційної, інвестиційної, фінансової та іншої діяльності використовують 7 клас «Доходи та результати діяльності» та 9 клас «Витрати діяльності» бухгалтерського плану рахунків, рахунки яких є номінальними та закриваються на момент визначення у фінансовій звітності результатів діяльності.

Фінансові результати формуються на рахунку бухгалтерського обліку 79 «Фінансові результати» шляхом послідовно закриття відповідних рахунків

обліку доходів і витрат. В дебет рахунка відображаються закриття рахунків обліку витрат, а по кредиту – доходів.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій до рахунку 79 «Фінансові результати» рекомендовано відкривати чотири субрахунки:

- 791 «Результат операційної діяльності»;
- 792 «Результат фінансових операцій»;
- 793 «Результат іншої звичайної діяльності»;
- 794 «Результат надзвичайних подій».

Модель формування фінансових результатів у бухгалтерському обліку наведена на рисунку 1.1

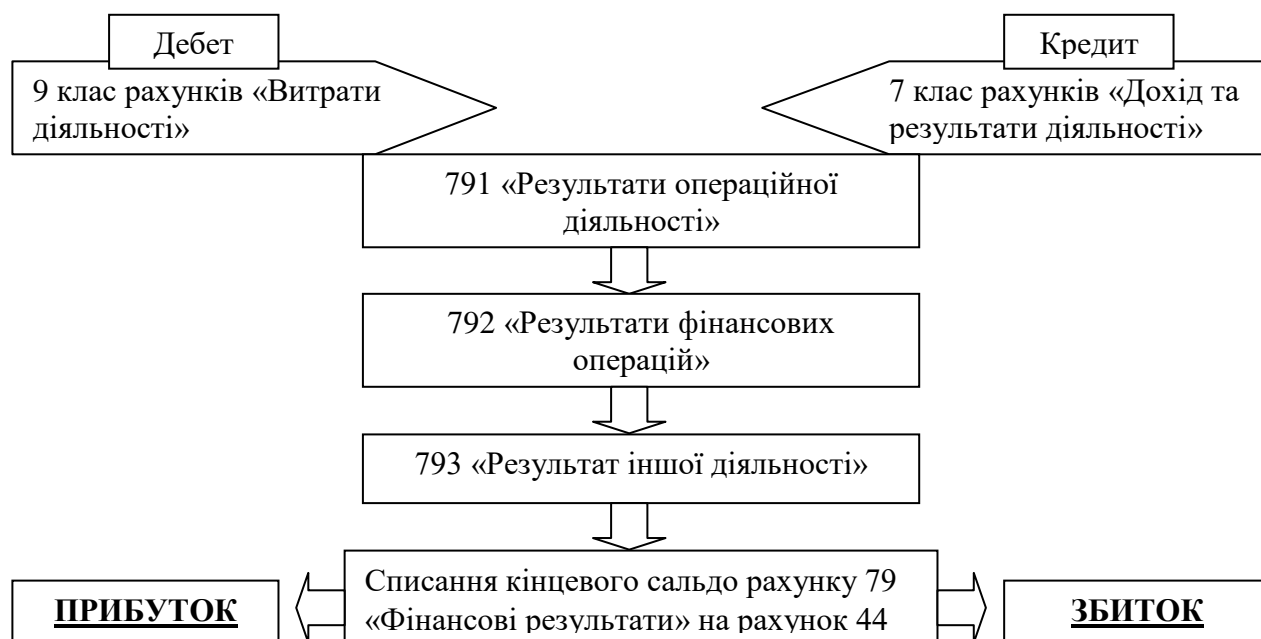

Рисунок 1.1 – Модель формування фінансових результатів на рахунку бухгалтерського обліку

Узагальнення інформації про доходи, витрати та фінансові результати відбувається у відповідних облікових регістрах з подальшим перенесенням даних до Головної книги підприємств, а з неї – до Балансу та «Звіту про фінансові результати».

Одним з аспектів проблеми організації обліку фінансових результатів є класифікація доходів і витрат [39].

Визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку згідно з вимогами НП(С)БО 15 «Дохід» за такими групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи; надзвичайні доходи.

Далі в стандарті вказано, що склад доходів, віднесених до відповідної групи, встановлено НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати». Втім, необхідно наголосити, що, згідно з положенням, доходи класифікують за такими групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; дохід від участі в капіталі; інші фінансові доходи; інші доходи; надзвичайні доходи.

Це означає, що встановлена П(С)БО 15 «Дохід» [40] і П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» [41] класифікація доходів за групами не збігається, саме тому ми пропонуємо уточнену класифікацію доходів.

Ми пропонуємо класифікацію доходу за джерелами отримання яка має збігатися з підходами визнання доходу згідно з П(С)БО 15 «Дохід» і відповідатиме економічній сутності господарських операцій і класифікації доходів за групами, зокрема [40]:

1. Дохід, отриманий внаслідок продажу активів;
2. Дохід, отриманий внаслідок використання активів іншими сторонами: дохід від участі в капіталі і дохід, отриманий внаслідок інвестиційної діяльності;
3. Інші доходи, які отримані внаслідок певних подій і не пов'язані з господарською діяльністю.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає НП(С)БО 16 «Витрати». Критичний аналіз сукупності методичних засад щодо класифікації витрат засвідчив, що впродовж останніх років склався класичний підхід до їх застосування.

Однак організація і методика обліку потребує вдосконалення за окремими напрямками, зокрема: необхідність уточнення підходів щодо віднесення витрат до конкретної їх складової, уточнення і конкретизація методичних засад класифікації та обліку витрат звітного періоду, забезпечення витрат наступних періодів, витрат майбутніх періодів і зменшення доходу та власного капіталу.

Згідно з чинними нормативними документами інформація про фінансові результати розкривається майже у всіх формах фінансової звітності вітчизняних підприємств, але у різних інтерпретаціях (таблиця 1.8).

Таблиця 1.8 – Порядок розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності підприємств України [44]

Форма фінансової звітності	Код рядка	Стаття	Призначення
1	2	3	4
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	1420	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Відображається частина чистого прибутку, отриманого та реінвестованого у діяльність підприємства, що нерозподілений між його власниками, або сума непокритого збитку
Звіт про фінансові результати	2090 2095	Валовий прибуток (збиток)	Відображається різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартістю реалізованої продукції
	2190 2195	Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток або збиток)	Відображається алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), інших операційних доходів, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат
	2290 2295	Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток)	Відображається алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків)
	2350 2355	Чистий фінансовий результат (прибуток або збиток)	Відображається алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування

Продовження таблиці 1.8

1	2	3	4
Звіт про рух грошових коштів	3500	Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	Відображається алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків)
Звіт про власний капітал	4100	Чистий прибуток (збиток) за звітний період	Відображається чистий прибуток або непокритий збиток підприємства за звітний період, розподіл прибутку

При цьому основні відмінності між національними та міжнародними стандартами щодо розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності стосуються складу фінансової звітності, концептуальних положень та принципів фінансової звітності, понять суттєвості у фінансовій звітності, звітної дати та грошового вимірника, ступеня деталізації статей, порядку відображення доходів і витрат (таблиця 1.9).

Таблиця 1.9 – Основні відмінності у розкритті інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за національними та міжнародними стандартами

Критерії	Національні стандарти	Міжнародні стандарти
1	2	3
Вимога суворого дотримання стандартів	П(С)БО – це затверджені Міністерством фінансів України нормативні документи, які є обов'язковими до виконання	МС(С)ФЗ носять рекомендаційний характер і дають можливість керівництву підприємства відступати від їх вимог.
Склад фінансової звітності	Застосовуються типові форми фінансової звітності, затверджені Міністерством фінансів України	Форми фінансової звітності не регламентовані, розкрито лише мінімальний перелік статей, що підлягають розкриттю
Концептуальна основа	Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначені базові принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності у складі: повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника	У Концептуальній основі МСФЗ наведено два основоположні припущення – безперервності та нарахування і відповідності доходів і витрат

Продовження таблиці 1.9

1	2	3
Звітна дата	Є фіксованою	Не є фіксованою
Грошовий вимірник	У грошовій одиниці України	У будь-якій грошовій одиниці
Ступінь деталізації статей	Значна	Незначна
Розкриття інформації про витрати	У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) інформація про витрати наводиться і за функціональним призначенням (I розділ) і за економічними елементами (III розділ)	МСФЗ дозволяють розкриття інформації про витрати або за функціями або за елементами (на вибір)
Розкриття інформації про сукупний дохід	Розкриття інформації про сукупний дохід передбачається у II розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)	Розкриття інформації про сукупний дохід передбачається в окремому звіті

На нашу думку, для того, щоб вирішити проблеми достовірного розкриття у фінансовій звітності інформації про фінансові результати необхідно здійснити ряд заходів на державному рівні, забезпечивши: максимальне зближення вимог П(С)БО та М(С)ФЗ; законодавче закріплення можливості ведення бухгалтерського обліку паралельно за П(С)БО та М(С)ФЗ; розробку методичних рекомендацій щодо трансформації фінансової звітності за М(С)ФЗ; підвищення кваліфікації бухгалтерів шляхом проведення навчання із поступовим запровадженням обов'язкової сертифікації; розвиток міжнародного співробітництва з міжнародними професійними організаціями.

На рівні підприємства доцільно впровадити складання внутрішніх регламентів з трансформації фінансової звітності; розробку адекватної облікової політики; проведення консультацій та узгодження з незалежними аудиторами методик та підходів, які використовуватимуться при оцінці статей фінансової звітності; повну автоматизацію процесу трансформації фінансової звітності.

Таким чином, відображення у фінансовій звітності інформації про фінансові результати підприємства – це складний процес, що потребує відповідних професійних знань, вмінь та навичок, розуміння вимог

національних і міжнародних стандартів.

Проте необхідність застосування М(С)ФЗ – це надійна основа для оцінки та однозначного трактування фінансового стану та результатів діяльності вітчизняних підприємств, що забезпечить пошук нових інвесторів і задовольнить їх потребу у достовірній та зрозумілій інформації. З огляду на це дослідження зазначених проблем повинні стати пріоритетним напрямом діяльності відповідних державних органів, професійних громадських організацій, наукової спільноти і практикуючих бухгалтерів.

1.3 Організація та методика проведення аналізу фінансових результатів

Великого значення в сучасних умовах розвитку та вдосконалення ринкових відносин в Україні набуває якісний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Його здійснення впливає на ухвалення правильного рішення щодо керування капіталом, мінімізує фінансові ризики підприємства, сприяє підвищенню ефективності його діяльності, найбільш раціональному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Для прийняття ефективних управлінських рішень необхідно поєднати фактори, а саме: достовірну інформацію про результат діяльності підприємства, яка сформована з урахуванням специфіки господарювання та його організаційної структури; використання сучасних методів фінансового аналізу; формування об'єктивних висновків про загальний стан підприємства та визначення способів розв'язання визначених проблем.

Отже, виникає необхідність виділення найвагоміших показників впливу на прибутки та доцільність прийняття відповідних управлінських рішень. Крім того, результати фінансового аналізу свідчать про рівень конкурентоспроможності підприємства, мають важливе значення не тільки

для підприємства, а й і для зовнішніх користувачів: фінансових та податкових органів, комерційних банків, акціонерів, власників, менеджерів та інших.

Потреба у здійсненні якісного фінансового аналізу особливо набуває актуальності у випадках, коли підприємство не здатне правильно оцінити свій фінансовий стан, що в майбутньому створює серйозні перешкоди для здійснення його ефективної діяльності.

Основні методики аналізу формування фінансових результатів розроблені та висвітлені в наукових працях та публікаціях українськими вченими-економістами, зокрема В. О. Подольською, О. В. Ярішем [45], В. О. Мец [46], Г. В. Савицькою [47], П. Ю. Буряком, М. В. Римарем [48], де велику увагу приділено таким питанням як:

- 1) оцінювання динаміки абсолютних показників фінансових результатів (прибутку і рентабельності);
- 2) визначення спрямованості і розміру впливу окремих чинників на суму прибутку та рівень рентабельності;
- 3) виявлення й оцінювання можливих резервів зростання прибутку і рентабельності;
- 4) аналіз порогу прибутку.

Більшість учених, такі як В. О. Мец, М. Д. Білик, Г. В. Савицька, П. Ю. Буряк, М. В. Римара пропонують «розпочинати аналіз фінансових результатів підприємства із загальної їх оцінки, тобто з перших двох видів аналізу, а саме:

- 1) за допомогою таких форм горизонтального аналізу, як порівняння фінансових показників звітного і минулого періоду, порівняння фінансових показників звітного періоду з показниками за планом та низкою показників минулих періодів, виявити тенденцій змін окремих показників, які характеризують результати фінансової діяльності підприємства;

- 2) за допомогою вертикального (структурного) аналізу фінансових результатів дослідити структуру відповідних показників і їх зміну».

Вчені, що зазначені вище довели, що аналіз фінансового результату включає наступні елементи:

- дослідження окремих абсолютних і відносних показників у динаміці за ряд років (горизонтальний аналіз);
- визначення питомої ваги окремих показників у їх сукупності (вертикальний аналіз);
- дослідження темпів росту показників за ряд років (трендовий аналіз);
- оцінювання факторів впливу на величину результативного показника (факторний аналіз).

За горизонтальним аналізом вивчається зміна показників за досліджуваній період. За вертикальним аналізом проводяться міжгосподарські порівняння (при наявності суттєвих відмінностей по величині ресурсів, що використовуються; чисельності працівників, та інших показниках) [49].

Відносними показниками згладжується негативний вплив інфляційних процесів, який іноді суттєво викривлює показники фінансової звітності, тим самим порушуючи умову порівнянності даних при їх дослідженні в динаміці.

Трендовий аналіз фінансових результатів уможлиблює:

- встановити середній розмір фінансового результату за 5-10 років, вирівнюючи при цьому нестійкі фактори;
- виявити величину мінімального (максимального) фінансового результату за ряд років;
- побудувати тренд фінансового результату, що містить важливі характеристики діяльності підприємства.

Запропоновані методики аналізу фінансових результатів у формалізованому вигляді представлено в таблиці 1.9 [49].

При цьому доречно зазначити, що проведення трендового аналізу фінансових результатів на вітчизняних підприємствах ускладнюється фактом змін у Плані рахунків бухгалтерського обліку; неодноразовими змінами форми, складу показників, інтерпретації тих чи інших господарських

операцій та порядку їх відображення у Звіті про фінансові результати.

Отже, забезпечення однієї з чотирьох якісних характеристик фінансової інформації – порівнянності даних за періодами, стає можливим лише завдяки перерахунку їх на підставі первинних документів. Проте, навіть в цьому випадку залишається проблема обліку інфляційної складової.

Відносно факторного аналізу, то основними комплексними показниками, обумовлюючими зростання величини доходу (виручки) від реалізації, виступає зміна обсягу, собівартості.

Зазначені фактори впливу повторюються практично у всіх авторів по даному питанню [50]. На практиці найбільшого поширення набула методика горизонтального аналізу в поєднанні з трендовим (розрахунок темпів росту).

Пропонуємо поєднати методики горизонтального та вертикального аналізів при визначенні впливу показників на фінансовий результат.

Застосувавши методику горизонтального аналізу з'ясовано, за рахунок яких факторів сталися зміни у сумі фінансового результату від операційної діяльності (таблиця 1.10).

Таблиця 1.10 – Методика аналізу фінансових результатів

Показник	Розрахунок	Показники
Методика горизонтального аналізу		
Абсолютне відхилення	$\Delta \Phi P = \Phi P_1 - \Phi P_0$	$\Delta \Phi P$ – абсолютне відхилення фінансового результату; $\Phi P_1, \Phi P_0$ – фінансовий результат відповідно за звітний і базисний роки.
Методика вертикального аналізу		
Питома вага елемента в загальному результаті	$PB_1 = \frac{A_i}{\Pi P}$	PB_1 – питома вага і-го елемента в загальному результаті; A_i – величина і-го елемента; ΠP – підсумковий результат.
Методика трендового аналізу		
Темп росту	$TR = \frac{\Phi P_1}{\Phi P_0} \times 100\%$	TR – темп росту; $\Phi P_1, \Phi P_0$ – фінансовий результат відповідно за звітний і базисний роки.
Темп приросту	$TP = \frac{(\Phi P_1 - \Phi P_0)}{\Phi P_0} \times 100\%$	TP – темп приросту; $\Phi P_1, \Phi P_0$ – фінансовий результат відповідно за звітний і базисний роки.

Відомо, що зміст, форма, загальні вимоги до розкриття статей і формування фінансових результатів діяльності підприємств сфери надання послуг визначаються П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» і відображаються у фінансовій звітності під тією ж назвою.

Згідно з П(С)БО 3, виділяють наступні види прибутку (збитку): валовий прибуток (збиток), прибуток (збиток) від операційної діяльності, прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування, прибуток від звичайної діяльності, чистий прибуток (збиток) [41].

Однак, ці види прибутку не можуть відобразити фінансовий результат від надання послуг, адже суму прибутку (збитку) логічно буде зобразити як різницю між валовим прибутком та сумою адміністративних витрат та витрат на збут.

На зміну обсягу прибутку від надання послуг можуть впливати наступні фактори: фізичний обсяг доходу від надання послуг, рівень прибутку від надання послуг, рівень валового прибутку, рівень та сума адміністративних витрат, рівень та сума витрат на збут. Тому, з метою підрахунку резервів зростання суми прибутку необхідно визначити вплив зазначених факторів на цей показник.

Для визначення впливу зазначених факторів можна використати традиційну методику, за якою аналіз прибутку від надання послуг розраховуватиметься на основі формули 1.1:

$$P_H = \frac{ДП \times (P_{ВП} - P_{AB} - P_{ЗВ})}{100} \quad (1.1)$$

де P_H – прибуток від надання послуг;

$ДП$ – дохід від надання послуг;

$P_{ВП}$ – рівень валового прибутку;

P_{AB} – рівень адміністративних витрат;

$P_{ЗВ}$ – рівень витрат на збут.

Традиційна методика розрахунку впливу факторів на зміну прибутку від надання послуг:

1. Вплив зміни фізичного обсягу доходу від надання послуг (формула 1.2):

$$\Delta\Pi_{ДП} = \frac{(ДП_1 - ДП_0) \times P_{П0}}{100}, \quad (1.2)$$

де $P_{ПН}$ – рівень прибутку від надання послуг.

2. Вплив зміни рівня валового прибутку (формула 1.3):

$$\Delta\Pi_{ВП} = \frac{(P_{ВП1} - P_{ВП0}) \times ДП_1}{100}, \quad (1.3)$$

де $P_{ВП}$ – рівень валового прибутку.

3. Вплив зміни рівня адміністративних витрат (формула 1.4):

$$\Delta\Pi_{AB} = \frac{(P_{AB1} - P_{AB0}) \times ДП_1}{100}, \quad (1.4)$$

де P_{AB} – рівень зміни адміністративних витрат.

4. Вплив зміни рівня витрат на збут (формула 1.5):

$$\Delta\Pi_{ЗВ} = \frac{(P_{ЗВ1} - P_{ЗВ0}) \times ДП_1}{100}, \quad (1.5)$$

де $P_{ЗВ}$ – рівень зміни витрат на збут.

Однак дана методика має ряд недоліків, так як вона не враховує взаємозв'язок залежності витрат від обсягу доходів від надання послуг.

Тому, при розрахунку впливу факторів на прибуток зміни рівнів адміністративних витрат і витрат на збут, не враховується їх залежність від зміни обсягу доходу від надання послуг. Ще одним недоліком слід вважати, що вплив зміни обсягу доходу від надання послуг обраховується безпосередньо на прибуток від надання послуг.

На нашу думку, доцільніше спершу розрахувати вплив зміни доходу від надання послуг на показники, так як обсяг доходу від надання послуг впливає на всі елементи, що формують прибуток від надання послуг.

Об'єктивно оцінити фінансовий результат від основної діяльності дозволяє нетрадиційна методика факторного аналізу, в якій враховано недоліки традиційної [51].

Нетрадиційна методика розрахунку впливу факторів на зміну прибутку від надання послуг:

1. Вплив зміни доходу від надання послуг на показники, що формують прибуток:

– вплив на суму валового прибутку (формула 1.6):

$$\Delta ВП_{ДП} = \frac{(ДП_1 - ДП_0) \times P_{ВПО}}{100}, \quad (1.6)$$

– вплив на суму витрат на збут (формула 1.7):

$$\Delta ЗВ_{ЗМ} = \frac{(ДП_1 - ДП_0) \times P_{ЗВ0}}{100}, \quad (1.7)$$

де $P_{ЗВ0}$ – рівень умовно-змінних витрат на збут.

Вплив зміни фактичного обсягу доходу від наданих послуг (формула 1.8):

$$\Delta П_{ДП} = \Delta ВП_{ДП} - \Delta ЗВ_{ЗМ} , \quad (1.8)$$

2. Вплив зміни рівня валового прибутку (формула 1.9):

$$\Delta П_{ВП} = \frac{(P_{ВП1} - P_{ВП0}) \times ДП_1}{100} , \quad (1.9)$$

3. Вплив зміни суми адміністративних витрат (формула 1.10):

$$\Delta П_{AB} = -AB = -(AB_1 - AB_0) , \quad (1.10)$$

4. Вплив зміни рівня умовно-змінних витрат на збут (формула 1.11):

$$\Delta П_{ЗМ} = -\Delta ЗВ_{P_{ЗМ}} = -\left(\frac{ДП_1 \times (P_{ЗМ1} - P_{ЗМ0})}{100}\right) , \quad (1.11)$$

5. Вплив зміни суми умовно-постійних витрат на збут (формула 1.12)

$$\Delta П_{ЗВ^{ПОСТ}} = -\Delta ЗВ^{ПОСТ} = -(ЗВ_{1^{ПОСТ}} - ЗВ_{0^{ПОСТ}}) , \quad (1.12)$$

де $\Delta ЗВ^{ПОСТ}$ – зміна суми умовно-постійних витрат на збут;

$ЗВ^{ПОСТ}$ – сума умовно постійних витрат на збут.

Таким чином, вплив на зміну прибутку від надання послуг рівня валового прибутку не залежить від методики, однак при застосуванні традиційної методики показник впливу обсягу доходу від надання послуг занижений і менший, ніж при застосуванні нетрадиційної.

Дотримання принципів, організації та методики аналізу відповідно до М(С)ФЗ, на жаль, не забезпечило уникнення ряду невідповідностей в

окремих концептуальних підходах. Існують різні погляди щодо теоретико-методичних засад і організаційної основи формування фінансових результатів та єдиного підходу до визначення кінцевого результату діяльності підприємств.

Методологічною основою аналізу фінансових результатів в умовах ринкових відносин та відповідно до дотримання вимог М(С)ФЗ є прийнята для всіх підприємств, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності, модель їхнього формування і використання. Тому головними завданнями аналізу фінансових результатів підприємства є:

- систематичний контроль за виконанням планів прибутку;
- виявлення факторів впливу на формування прибутку та розрахунки їхнього впливу;
- вивчення напрямків і тенденцій розподілу прибутку;
- виявлення резервів збільшення прибутку;
- розробка заходів для використання виявлених резервів [45].

Слід зазначити, що в процесі аналізу фінансових результатів важливим чинником стає інформаційна база, тобто вихідні дані для проведення аналізу. У сучасних умовах інформаційною базою для аналізу прибутку та рентабельності є: бізнес-план; фінансовий план; форма № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан); форма № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід); форма 3 «Звіт про рух грошових коштів» (за прямим, не прямим методами); форма № 4 «Звіт про власний капітал» (Звіт про зміни у власному капіталі); податкова Декларація підприємства; матеріали маркетингових досліджень.

У ході аналізу фінансових результатів підприємства можуть використовуватись різноманітні прийоми, методи та моделі аналізу. Їх кількість та спектр залежать від конкретних цілей та завдань.

У той же час залишається до кінця невизначеним, який метод аналізу є найбільш прийнятним на практиці, що надає можливість усебічно і комплексно провести аналіз фінансових результатів підприємства,

обґрунтувати ефективні управлінські рішення щодо удосконалення фінансової політики підприємства, спрямованої на його розвиток.

Результати дослідження Ковалевської А.В. [52] надали можливість автору дійти до висновку, що більшість науковців надають перевагу горизонтальному, вертикальному та коефіцієнтному аналізу (84,6%).

Проте, для отримання якісних показників доцільно проводити поетапний моніторинг фінансових результатів. Сутність вищезазначеного моніторингу полягає у поєднанні на різних етапах аналізу певного спектру різноманітних методів, а саме:

- коефіцієнтного методу,
- методів горизонтального та вертикального порівняльного аналізу,
- методу базисних підстановок,
- методу відносних різниць;
- методів кореляційного та регресійного аналізу.

Це дає можливість не тільки проводити аналіз статей балансу підприємства, але і робити порівняльний аналіз по ряду підприємств окремої галузі господарства або таких, що займаються аналогічними видами діяльності.

Такі співставлення доцільно проводити не тільки за звітний період, але і за ряд років, що відображає доволі тривалий період діяльності підприємства. Це дозволяє визначати тенденції розвитку підприємства на перспективу, що має велике значення в практичній діяльності, оскільки підприємства здійснюють як довгострокове, так і середньострокове та поточне планування своєї діяльності.

Таким чином, даний підхід забезпечує комплексний аналіз діяльності підприємства, можливість встановити тенденції його розвитку, причини зміни доходів, витрат, показники рівня прибутку. Порівняти показники з середньогалузевими даними та прийняти оптимальні управлінські рішення щодо підвищення ефективності діяльності даного підприємства.

Етапи аналізу фінансових результатів, інструментарій для їх

виконання, отримані результати та можливі управлінські рішення представлені у таблиці Додатку А.

Аналіз даних таблиці свідчить, що найчастіше під час аналізу показників фінансової та виробничої сфери, собівартості за елементами операційних витрат, структури бухгалтерського балансу, загального фінансового стану підприємства використовують методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу.

Оцінити фінансову звітність підприємства допомагають також різні фінансові коефіцієнти, що показують фінансові пропорції між різними статтями звітності, а саме: показники ефективності виробничої діяльності; показники ділової активності; показники ліквідності; показники фінансової стійкості.

В залежності від конкретних цілей та завдань можна виконати фінансовий аналіз різного ступеня деталізації. У світовій практиці фінансові коефіцієнти як показники діяльності підприємства публікуються в річних звітах компаній. При цьому кожна компанія, звичайно, має свій набір таких коефіцієнтів і їх власну систематизацію.

Таким чином, значна перевага моніторингу полягає у забезпеченні комплексного аналізу фінансових результатів, наочності відображення динаміки і змін показників, які аналізуються, ефективному виборі управлінських рішень на основі аналітичних даних.

Правильно обрана методика аналізу фінансових результатів може стати фундаментом для отримання достовірних показників, та, як результат, максимально ефективного використання фінансових ресурсів підприємства, дотримання розрахункової та кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних та інвестиційних коштів.

Узагальнена модель аналізу фінансових результатів підприємства результатів підприємства доцільна у вигляді наступної схеми (рисунок 1.2).

Кінцевою метою запропонованого алгоритму аналізу фінансових результатів підприємства є визначення резервів підвищення його

прибутковості. Для їх реалізації слід реалізувати такі заходи:

- запровадити систему управлінського обліку витрат на перетині центрів відповідальності та витрат за окремими групами товарної продукції;
- збільшити у складі реалізації частки дрібнооптової товарної продукції;
- удосконалити рекламні матеріали та підвищити ефективність індивідуальної реклами;
- приділяти достатню увагу підготовці та навчанню працівників.

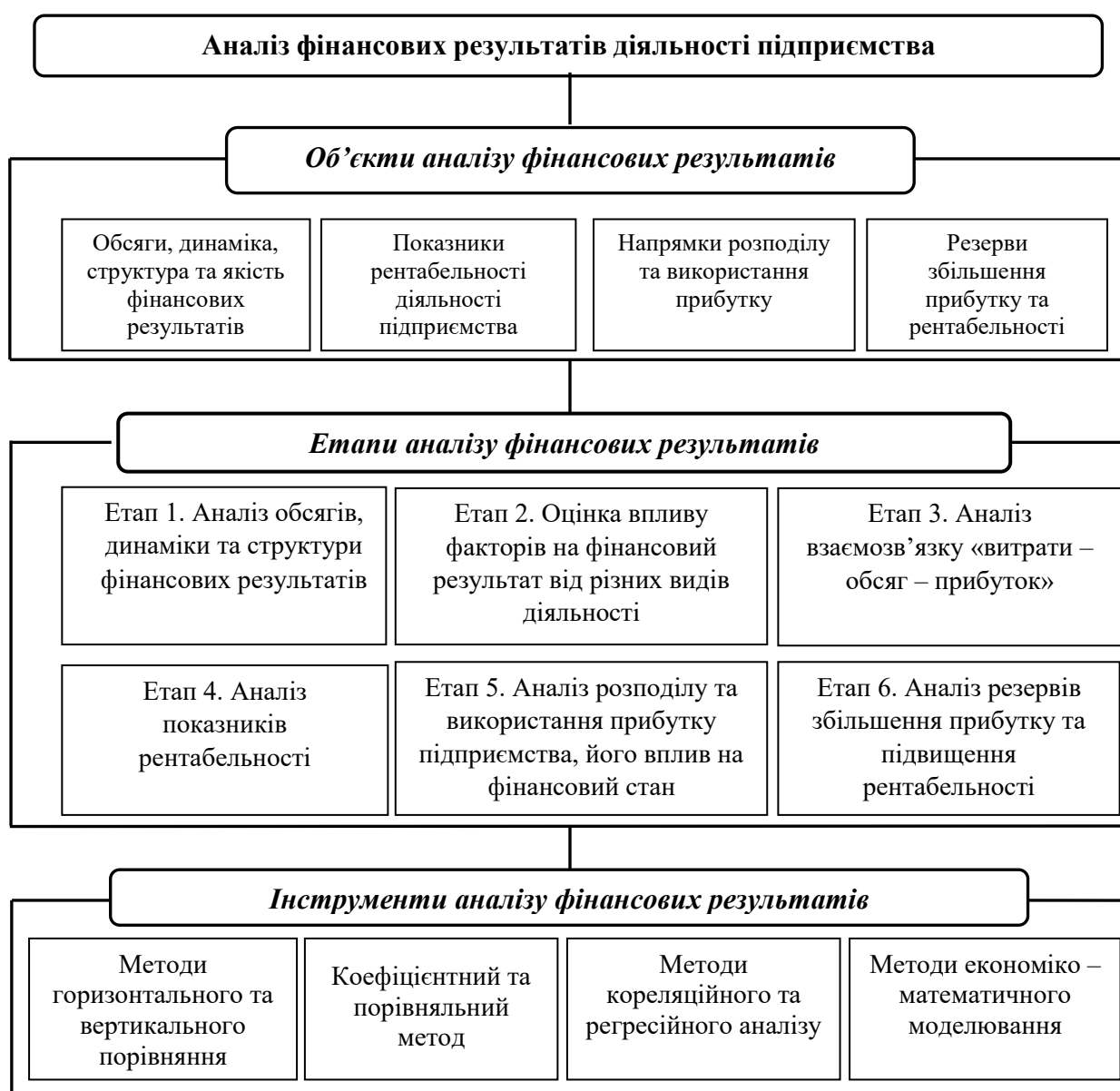

Рисунок 1.2 – Загальна модель аналізу фінансових результатів діяльності підприємства

Впровадження визначених на рис. 1.2 заходів дозволить реалізувати виявлені резерви та підвищити рівень фінансово-економічної ефективності підприємства.

Запропоновані напрями аналітичних досліджень, безумовно, є неповними та їх спектр залежить від потреб користувачів аналітичної інформації, поточних вимог та специфіки діяльності суб'єкта господарювання.

Отже, аналіз фінансових результатів не обмежується розрахунком окремих показників. Кожен із цих показників дає інформацію про фінансовий стан підприємства у конкретному контексті, і лише комплексний огляд усіх показників дозволить отримати повну інформацію про поточний стан та майбутні можливості підприємства.

РОЗДІЛ 2

СИСТЕМА ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПРАТ «ЗАВОД «ЗАПОРІЖАВТОМАТИКА»

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Запорізький регіон славиться потужними підприємствами металургійного виробництва, імена яких відомі усьому світі. Але жоден із гігантів галузі не може обійтися без продукції заводу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика», який спеціалізується на випуску нестандартних засобів автоматизації для підприємств сталеплавильного виробництва, металургійного машинобудування та гірничої промисловості.

Основні відомості про ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» підприємство представлено в таблиці 1.1

Таблиця 1.1 – Відомості про підприємство

Назва	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАВОД "ЗАПОРІЖАВТОМАТИКА"
ЄДРПОУ	00187292
Адреса	Запорізька обл., м. Запоріжжя, Вознесенівський р-н, вул. адм. Нахімова, буд. 3
Номер свідоцтва про реєстрацію	A01 № 022612
Дата державної реєстрації	20.01.1995
Орган управління	Не заповнюють емітенти - акціонерні товариства.
Поточний рахунок в установі банку	ПрАТ "Укресімбанк" МФО: 313979 Номер рахунку: 2600801753606

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» не має філій, дочірніх підприємств, представництв та інших відокремлених структурних підрозділів.

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» має такі органи корпоративного

управління:

- Загальні збори акціонерів;
- Наглядова рада;
- Генеральний директор;
- Ревізійна комісія.

Кінцевий бенефіціарний власник та директор підприємства – Поплавка Микола Миколайович.

Голова Наглядової ради захищає інтереси акціонерів а також контролює та регулює діяльність Генерального директора, організовує роботу Наглядової ради в межах своєї компетенції та контролює виконання плану заходів. Скликає та головує на засіданнях Наглядової ради, готує доповідь та звітує перед Загальними зборами акціонерів, постійно контактує з посадовими особами підприємств, розглядає скарги та звернення акціонерів.

Організаційна структура підприємства наведена в Додатку Б.

Середньооблікова чисельність працівників – 86 осіб, у тому числі штатних – 84 особи, сумісників – 2 особи. Крім того, наразі підприємство працює в режимі неповного робочого часу.

Загальний фонд заробітної плати – 4094,2 тис. грн., що порівняно з 2019 р. розмір фонду оплати праці збільшився на 502,3 тис. грн., тобто на 14%. Це підвищення пов'язано із збільшенням розміру мінімальної заробітної плати.

Підвищення кваліфікації та навчання працівників підприємство проводить своїми силами. Адміністративно-управлінський персонал постійно вдосконалює свої професійні знання через стартами на виборництві, організованими керівниками відділів та топ-менеджерами підприємства ПРАТ «Завод «Запоріжавтомотика» проводить семінари та тренінги за участю викладачів провідних кафедр Запорізького національного університету.

Наразі ПРАТ «Завод «Запоріжавтомотика» надає такі послуги :

- проектування та виготовлення нестандартного обладнання (механо-, електро-, пневмо -, гідро -);
- проектування та виготовлення оснащення: прес-форм, штампів, пристосувань і т. п.;
- лакофарбові та гальванічні покриття, порошково-полімерне фарбування корпусів, деталей, вузлів;
- виготовлення металоконструкцій за заявками споживачів;
- виготовлення електромонтажних шаф по документації замовників;
- виготовлення м'якої тари з гофрокартону;
- пробовідбірники рідкого металу типу ПМ;
- перетворювач термоелектричний безкорпусний ТПР-0002;
- перетворювачі в захисній арматурі ТПР-0003;
- прилад для вимірювання температури розплавленого металу;
- автомат фрезерний для обробки проб металу АФОП;
- верстат для шліфування проб металу СШП;
- для доменного виробництва;
- установка автоматичного контролю температури доменного дуття

У-7131.

Для феросплавного виробництва :

- пристрій перепуску самоспікаючогося електрода УП-1;
- засоби механізації та автоматизації управління;
- рудниковим електротранспортом (смарт);
- апаратура автоматичної двосвітлової сигналізації АДС;
- апаратура дистанційного керування стрілками ДУС;
- металошукач типу «фрегат»;
- привід стрілочний шахтний комплексний ПСШК-1;
- комплект сигнальний електричний шахтний КСЕШ;
- світлофор шахтний ШС-1;
- датчики тролейні (дт-1, дт-2, дт-1м, дт-2м);

- ящик кабельний ЯКШ-60;
- пристрій відключення опущеного струмоприймача;
- прилад вимірювання температури ПТТ-01.

Сьогодні товарний ряд заводу представляють: апаратура автоматичної двосвітлової сигналізації АДС; апаратура дистанційного керування стрілками ДУС; металошукач типу «фрегат»; привід стрілочний шахтний комплексний ПСШК-1; комплект сигнальний електричний шахтний КСЕШ; світлофор шахтний ШС-1; показчик світловий; датчик «санчата шунтова»; фільтр загороджувальний.

Якщо у 2018 році реалізовано продукції 418957 одиниць на суму 5462900 тис. грн., то вже у 2019 році обсяг реалізації скоротився на 152680 одиниць або на 36,4%, що в грошовому вимірі складає 98180 тис. грн.

У 2020 році зменшення обсягів виробництва продукції склало 22 одиниці на суму 436021 тис. грн., загальний обсяг виробництва у 2020 році склав 266255 одиниць на загальну суму 4928699 тис. грн. (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Обсяги виробництва продукції ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» у натуральному виразі у 2018-2020 рр.

№ з/п	Назва показника, одиниць	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2019/2018р. (+/-)		Відхилення 2020/2019р. (+/-)	
					+/-	%	+/-	%
1	Всього продано продукції, в тому числі	418957	266277	266255	-152680	-36,4	-22	-0,1
2	Апаратура АДС	114653	96994	100993	-17659	-15,4	3999	4,1
3	Металошукач типу «Фрегат»	166596	57072	43297	-109524	-65,7	-13775	-4,1
4	Апаратура дистанційного управління стрілками ДУС	120543	93599	105298	-26944	-22,3	11699	12,1

Джерело: складено автором за звітністю ПрАТ «Завод Запоріжавтомастика»

Обсяги виробництва продукції ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» у грошовому виразі у 2018 – 2020 рр. також падали це зазначено в таблиця 2.3.

Таблиця 2.3 – Обсяги виробництва продукції ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» у грошовому виразі у 2018-2020 рр.

Назва показника, тис. грн.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2019/2018р. (+/-)		Відхилення 2020/2019р. (+/-)	
				+/-	%	+/-	%
Всього продано продукції, в т.ч.	5462900	5364720	4928699	-98180	-1,8	-436021	-8,1
Апаратура автоматичної двухсвітлової сигналізації АДС	1269274	1682149	1775191	412875	32,5	93042	5,5
Апаратура дистанційного управління стрілками ДУС	1784057	1830765	1652976	46708	2,6	-177789	-9,7
Привід стрілочний	2110694	1406146	1076578	-704548	-33,3	-329568	-23,4

Джерело: складено автором за звітністю ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» (Ф1,Ф2)

Продукцію підприємства використовують металургійними підприємствами, тому від цих підприємств існує повна залежність. Останнім часом металургійна промисловість перебуває у складному становищі.

Основні фактори, які негативно впливають на діяльність підприємства, це зниження економічного зростання та прогнозоване падіння купівельної спроможності, антитерористичні операції на сході країни, анексія Криму, інфляція факторів та нестабільність банківської системи та законодавства.

У 2020 році підприємство проводило низку заходів щодо зниження ризиків захисту своєї діяльності, розширення виробництва та ринків збуту продукції.

Основними ринками збуту виступають підприємства гірнично-металургійного комплексу України.

Основними споживачами продукції підприємства є: ПрАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь»; ПрАТ «Дніпровський металургійний комбінат»; ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча»; ТОВ «Електросталь».

Основними матеріалами якими використовується підприємство, є гофрований папір та металопрокатний папір. Основними постачальниками папіру є ТОВ ТД «Папір», який знаходиться у місті Запоріжжя; ПАТ «Понінська картонно-паперова фабрика» у Хмельницькій області; ТОВ «Паперова фабрика» у місті Дніпро. Основними постачальниками металопрокату є ПП «Регіон метал», ТОВ «Співдружність», ТОВ ТД «ІКАР».

У 2019 році порівняно з 2018 роком значно скоротилося виробництво – на 17659 одиниць або на 15,4%, в тому числі: апаратура дистанційного управління стрілками ДУС – на 26944 одиниці або на 22,3%, металошукач типу «Фрегат» – на 109524 одиниці або на 65,7%. У 2020 році продовжилося падіння обсягів виробництва металошукач типу «Фрегат» – скорочення склало 13775 одиниць або 24,1%.

У 2019 році, у порівнянні з 2018 роком обсяги реалізації продукції зменшилися на 145699 одиниць або на 35,3% та склали в натуральному вимірі 266595 одиниць. У 2020 році зменшення обсягів реалізації відбулося у натуральному вимірі на 31892 одиниці (таблиця 2.4)

Таблиця 2.4 – Обсяги реалізації продукції ПрАТ «Завод Запоріжавтомастика» в натуральному виразі у 2018–2020 рр.

Назва показника, одиниць	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2019/2018(+/-)		Відхилення 2020/2019(+/-)	
				+/-	%	+/-	%
Всього реалізовано готової продукції, в т.ч.	412298	266595	234703	-145703	-35,3	-31892	-12,0
Апаратура автоматичної двосвітлової сигналізації АДС	106472	105043	98518	-1429	-1,3	-6525	-6,2
Металошукач типу «Фрегат»	161206	60694	40143	-100512	-62,3	-20551	-33,8

Джерело: складено автором за звітністю ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» (Ф1,Ф2)

У 2019 році, у порівнянні з 2018 роком обсяги продукції у грошовому

вимірі зросли на 178167 тис. грн. або на 3,3% та склали 5612739 тис. грн. або на 14,3%, всього реалізовано продукції у 2020 році на суму 4809959 тис. грн. (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 – Обсяги реалізації готової продукції ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» в грошовому виразі у 2018–2020 рр.

Назва показника, тис. грн.	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2019/2018 (+/-)		Відхилення 2020/2019 (+/-)	
				+/-	%	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Всього реалізовано готової продукції	5434572	5612739	4809959	178167	3,3	-802780	-14,3
Апаратура автоматичної двосвітлової сигналізації АДС	1186980	1825448	1742775	638468	53,8	-82673	-4,5
Апаратура дистанційного управління стрілками ДУС	1835447	1797761	1467898	-37686	-2,1	-329863	-18,3
Привід стрілочний шахтний комплексний ПСШК-1	2057954	1543320	1062086	-514634	-25,0	-481234	-31,2

Джерело: складено автором за звітністю ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» (Ф1,Ф2)

Проаналізована структура доходів від реалізації (за видами доходів) за 2018-2020 роки. Так, більшу частку доходів від реалізації займають доходи від продажу продукції; 2018 рік – 98,8% всіх доходів, 2019 рік – 98,2%, у 2020 році – 95,2%.

Якщо питома вага доходів від реалізації продукції зменшується, то зростає частка доходів від реалізації послуг: у 2018 році – 0,6%, у 2019 році – 1,8%, у 2020 році – 4,8%.

Вартість основних засобів підприємства у 2019 році порівняно з 2018 роком зменшилася на 3540 тис. грн. або на 0,2%, у 2020 році порівняно з 2019 роком вартість основних засобів зросла на 111033 тис. грн. або на 4,1% та склала 2812601 тис. грн.

У структурі основних засобів підприємства найбільшу частку у 2018 –

2019 рр. складає вартість будинків і споруд – відповідно по роках 54,3% та 51,9%, але у 2020 році найбільшу частку займає вартість машин і обладнання – 51%, вартість будинків і споруд у 2020 році складає 44,7% всієї вартості основних засобів.

Вартість транспортних засобів щорічно зменшується, її питома вага складає від 4,9% у 2018 році до 3,4% у 2020 році. Майже незмінною є вартість і питома вага інструментів, приладів, інвентарю – 0,1% [15].

Наочно структура основних засобів станом на 31.12.2020 (рисунок 2.1)

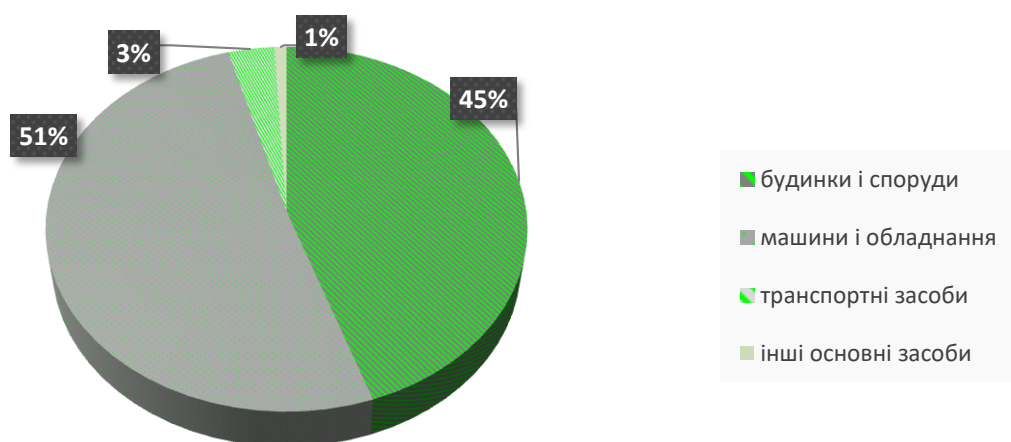

Рисунок 2.1 – Структура основних засобів ПрАТ «Завод «Запоріжавто» станом на 31.12.2020

ПрАТ «Завод «Запоріжавто» постійно контролює виконання плану виробництва, реалізацій, отриманих фінансових результатів через аналіз основних показників господарської діяльності (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6 – Основні показники діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавто» за 2018-2020 рр.

Показники	2018	2019	2020	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
				Абс.	%	Абс.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	10702	13234	13610	2532	23,6	376	2,8

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
2. Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	4640	4466	4426	-174	-3,8	-40	-0,9
3. Середньорічна чисельність працівників, чол. в т.ч. менеджерів	54 15	61 20	55 11	7 5	13,0 33,3	-6 -9	-9,8 -45,0
4. Собівартість товарів (робіт, послуг), тис. грн.	8904	13190	11961	4286	48,1	-1229	-9,3
5. Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	1216	583	1959	-633	-52,0	1376	236,0
6. Продуктивність праці загальна на 1 працівника, тис. грн.	198,1	216,9	247,1	18,8	9,5	30,2	13,9

Джерело: складено автором за звітністю ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» (Ф1,Ф2)

Аналізуючи показники, наведені в таблиці 2.5, можна зробити наступні висновки:

– чистий дохід від реалізації продукції у 2018 році склав 10701,6 тис. грн., у 2019 році збільшився на 2532,4 тис. грн. та склав 13234 тис. грн., у 2020 році – у сумі 13610 тис. грн., тобто, зріс в порівнянні з 2019 роком на 376 тис. грн. або на 2,8%.

– собівартість реалізованої продукції у 2018 році склала 8904 тис. грн., у 2019 році збільшилася на 4286 тис. грн. та склала 13190 тис. грн., у 2020 році у порівнянні з 2019 роком зменшилася на 1229 тис. грн. або на 9,3% та склала 11961 тис. грн.;

– середньорічна чисельність працівників, зайнятих на підприємстві у 2018 та 2020 році знаходиться майже на одному рівні:

– зменшення вартості основних засобів основної діяльності у 2019 році на 3,8% , у 2020 році – на 0,9% пов'язано зі старінням та не оновленням основних засобів.

Бухгалтерський облік на підприємстві веде бухгалтерія на чолі з головним бухгалтером, яка відповідає за вибір облікової політики та організацію облікової діяльності.

Основні принципи бухгалтерського обліку підприємства викладені в

наказі про облікову політику підприємства. Основну увагу в обліковій політиці слід приділяти формам організації бухгалтерського обліку та формуванню показників фінансової звітності.

До основних повноважень та обов'язків головного бухгалтера входить контроль за організацією та веденням управлінського та фінансового обліку результатів діяльності підприємства, складання статистичної та фінансової звітності, подання звітності у встановленому законодавством порядку та органам державної статистики та іншим контролюючим органам.

Основа подання фінансової звітності ґрунтується на чинних Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку. Фінансова звітність складається за формами, встановленими Національним положенням (стандартами) бухгалтерського обліку.

Податковий облік на підприємстві ведеться відповідно до законодавства України, визначеного Податковим Кодексом України за загальною системою оподаткування.

Підприємство управляє своїм капіталом, щоб забезпечити своє функціонування на безперервній основі, та гарантує максимальну прибутковість для акціонерів шляхом оптимізації балансу власних та залучених коштів. Управлінський персонал підприємства регулярно переглядає структуру капіталу, за результати таких перевірок вживають заходи щодо підтримки збалансованості загальної структури капіталу шляхом залучення нового боргу або погашення існуючої заборгованості.

Основними фінансовими зобов'язаннями підприємства є торговельна кредиторська заборгованість та інші поточні заборгованості. Метою цих фінансових інструментів є залучення фінансування для операційної діяльності підприємства.

Таким чином, ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» є провідним промисловим підприємством Запорізької області. Основною метою діяльності в останні роки є подолання поточної фінансово-економічної кризи. Основними напрямками стратегії визначені:

- збільшення об'єму виробництва ліквідних видів продукції;
- підвищення якості та конкурентоспроможності продукції;
- зниження затрат виробництва та підвищення продуктивності праці і, як наслідок, зниження собівартості продукції;
- зниження об'єму витрат енергетичних ресурсів;
- забезпечення оптимізації організаційної, виробничої та управлінської структури на всіх рівнях;
- освоєння нових видів продукції та нових ринків збуту.

Отже, організація бухгалтерського обліку на підприємстві допомагає вирішувати поточні та стратегічні плани управлінського персоналу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика»

2.2 Організаційно–методичні положення обліку фінансових результатів

Необхідністю створення та подальшого функціонування підприємства, незалежно від сфери діяльності та форми власності, є одержання позитивного фінансового результату, а саме прибутку.

Фінансовий результат – це різниця між доходами та витратами підприємства, простіше кажучи це прибуток чи збиток від господарської діяльності підприємства. Підприємство завжди має фінансовий результат: позитивний (прибуток) чи негативний (збиток), але нульові результати також можливі, але рідко, якщо підприємство не здійснює жодної діяльності протягом періоду (стадія створення чи ліквідації).

Розмір прибутку має безпосередній вплив на формування власного капіталу та здатність підприємства виконувати свої зобов'язання. Розмір прибутку залежить від дивідендів політики підприємства, зокрема від суми виплачених дивідендів та рівня заробітної плати працівників. У свою чергу дохід підприємства залежить від ефективності його основної, фінансової та

інвестиційної діяльності.

Точний і раціональний бухгалтерський облік відіграє важливу роль у діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика», оскільки він є основною інформаційною базою даних підприємств. У свою чергу, система організації обліку фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» включає певні підсистеми, зокрема оперативний, управлінський та фінансовий облік, які формують інформацію про фінансові результати. Операційний облік є основою формування первинних документів про господарські операції, які надають інформацію для створення облікових реєстрів.

Підсистема управління відповідає за визначення результатів від основної діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика», зокрема, обсягів виробництва та реалізації продукції. Це дозволяє визначити ефективність продукції та своєчасне впровадження заходів щодо вдосконалення виробничо-збутового процесу на підприємстві.

Фінансова підсистема поєднує узагальнену інформацію в управлінському обліку та результати від іншої звичайної діяльності на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика»

Фінансові результати на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» формуються на рахунку бухгалтерського обліку 79 «Фінансові результати» шляхом послідовного закриття відповідних рахунків обліку доходів та витрат.

В дебеті рахунку 79 «Фінансові результати» відображається закриття рахунків обліку витрат, а по кредиту – доходів. Залишок рахунку 79 «Фінансові результати» після закриття списується на рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (збитки)» і заноситься до балансу

Для ефективно організації обліку фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» в Обліковій політиці розробило Робочий План рахунків. При його складанні на меті було максимальне забезпечення фінансово-економічною інформацією управлінський персонал підприємства, прозорість бухгалтерського обліку та фінансової звітності, сприяння

збереженню комерційної таємниці підприємства.

Робочим Планом рахунків бухгалтерського обліку ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» передбачено до рахунку 79 «Фінансові результати» відкрити чотири субрахунку: 791 «Результати операційної діяльності»; 792 «Результати фінансових операцій»; 793 «Результати іншої діяльності»; 794 «Результати надзвичайних подій».

Закриття рахунку 79 «Фінансові результати» відбувається після закінчення звітного періоду (місяць або календарний рік).

Інформація про фінансові результати діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» на рахунку 79 «Фінансові результати» формується в певному порядку, який відображений на рисунку 2.2

Рисунок 2.2 – Схема організації обліку фінансових результатів на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика»

Важливе місце в процедурі визначення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» займає процедура їх визнання, зокрема структура доходів та витрат (рисунок 2.3).

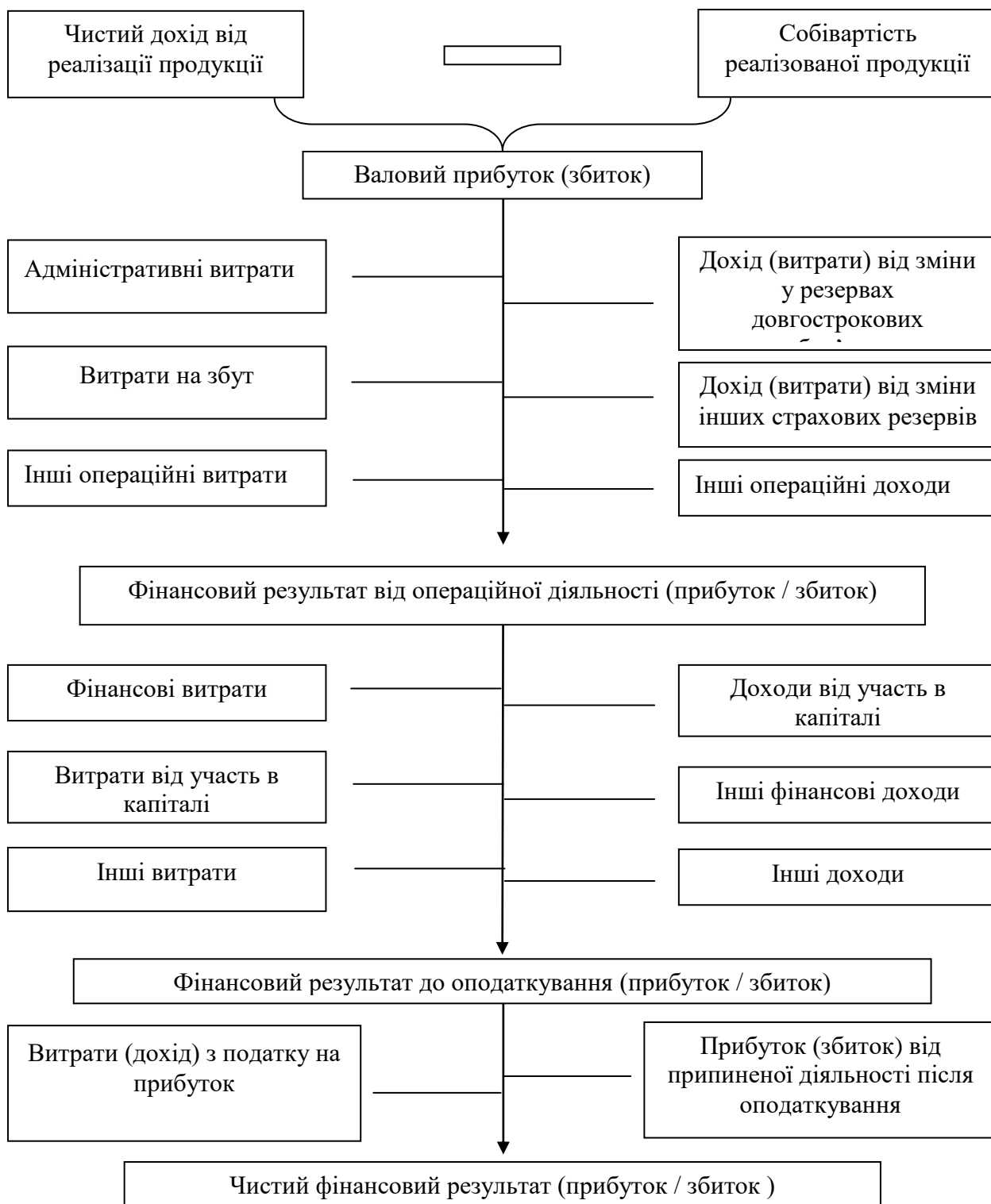

Рисунок 2.3 – Алгоритм формування чистого фінансового результату підприємства на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика»

Фінансовий результат від операційної діяльності включає в себе грошовий результат від реалізації продукції та інші операційні доходи та витрати. Для обліку операцій з продажу готової продукції використовуються такі субрахунки: 701 «Дохід від реалізації готової продукції»; 901 «Собівартість реалізованої готової продукції».

На субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку визначається в порядку закриття рахунків сума обліку доходу від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та від іншої операційної діяльності (рахунки 70 «Дохід від реалізації»), за дебетом – сума в порядку закриття рахунків обліку собівартості готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати (90 «Собівартість реалізації», 92 «Загально-адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут»).

Бухгалтерські записи для відображення операцій з продажу готової продукції представлені у таблиці 2.7

Таблиця 2.7 – Бухгалтерські записи для відображення операцій з продажу готової продукції [56].

№	Найменування операції	Д-т рахунка або субрахунка	К-т рахунка або субрахунка	Сума, грн.
1	2	3	4	5
1	Відображена виручка від реалізації ГП:	Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	Кт 701 «Доходи від реалізації ГП»	9000,00
2	Відображення розрахунку ПДВ:	Дт 701 «Доходи від реалізації готової продукції»	Кт 641 «Розрахунки з податків»	1500,00
3	Відображення ПДВ після отримання передоплати:	Дт 643 «Податкові зобов'язання»	Кт 641 «Розрахунки з податків»	1500,00
4	Відображення ПДВ під час доставки передоплачених товарів :	Дт 701 «Доходи від реалізації ГП»	Кт 643 «Податкові зобов'язання»	1500,00
5	Списання витрат на виготовлення готової продукції	Дт 901 «Собівартість реалізованої ГП»	Кт 26 «Готова продукція»	6000,00

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5
6	Списання чистого доходу:	Дт 701 «Доходи від реалізації ГП»	Кт 791 «Результат операційної діяльності»	7500,00
7	Списання витрат на збут:	Дт 791 «Результат операційної діяльності»	Кт 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»	6000,00

Для відображення всіх інших операційних доходів (крім продажів) використовуються такі рахунки: рахунки 71 «Інші операційні доходи» та 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Інші операційні доходи включають:

- доходи від купівлі-продажу іноземної валюти;
- надходження від реалізації оборотних і необоротних активів;
- доходи від операційної оренди активів;
- доходи від операційних курсових різниць;
- отримані неустойки, штрафи, пені;
- повернення раніше списаних активів;
- доходи від списання дебіторської заборгованості;
- безоплатно отримані доходи від оборотних активів;
- інші операційні доходи.

На кінець звітного періоду (місяць, рік) залишки рахунків 71 «Інші операційні доходи» і 94 «Інші витрати операційної діяльності». списуються на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності» .

Таблиця 2.8 – Бухгалтерські записи для відображення інших операційних доходів [53].

№	Найменування операції	Д-т рахунка або субрахунка	К-т рахунка або субрахунка	Сума, грн.
1	2	3	4	5
1	Відвантаження бензину за договором обміну	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	712 «Дохід від реалізації інших оборотних засобів»	2160,00
2	Відображення податкового зобов'язання з ПДВ	712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»	641 «Розрахунки за податками»	360,00

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5
3	Списання первісної вартості бензину	943 «Собівартість реалізованих виробничих засобів»	203 «Паливо»	1500,00
4	Оприбуткування цегли	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними посточальниками»	1800,00
5	Відображення податкового кредиту з ПДВ за наявності податкової накладної	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними посточальниками»	360,00
6	Залік заборгованостей	631 «Розрахунки з вітчизняними посточальниками»	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	2160,00
7	Визначення фінансового результату	712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»	791 «Результат операційної діяльності»	1800,00
		791 «Результат операційної діяльності»	943 «Собівартість реалізованих виробничих засобів»	1500,00
		791 «Результат операційної діяльності»	441 «Нерозподілений прибуток»	300,00

На субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» відображається прибуток (збиток) за фінансовими операціями підприємства.

За кредитом субрахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків для розрахунку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів, у дебеті - списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі». Для розрахунку доходів від фінансових інвестицій в інших підприємствах до плану рахунків входять такі рахунки: рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі», рахунок 73 «Інші фінансові доходи».

Рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» використовується для відображення прибутку від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, які обліковуються за методом участі в капіталі. Метод пайової участі передбачає збільшення або зменшення балансової вартості фінансових інвестицій на суму відповідно збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування [54].

У цьому випадку рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» буде

безпосередньо віднесено на субрахунок 141 «Інвестиції пов'язаних осіб за методом обліку участі в капіталі». Записи, що відображаються в бухгалтерському обліку інвестицій, облік яких ведеться за методом участі в капіталі, наведено в таблиці. 2.9.

Рахунок 73 «Інші фінансові доходи» використовується для відображення дивідендів, відсотків та інших доходів, отриманих за фінансовими інвестиціями (крім доходу, врахованого за методом участі в капіталі). На кінець звітного періоду сальдо рахунків 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи», 95 «Фінансові витрати», 96 «Втрати від участі в капіталі» списується на субрахунок 792 «Результат фінансових операцій», що дозволяє визначити результат від фінансової діяльності підприємства [18].

Таблиця 2.9 – Записи щодо відображення в обліку інвестицій, облік яких ведеться за методом участі в капіталі [55]

№	Найменування операції	Д-т рахунка або субрахунка	К-т рахунка або субрахунка	Сума, грн.
1	2	3	4	5
1	Здійснено інвестиції в асоційовані або спільні підприємства	141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»	31 «Рахунки в банках»	70000,00
2	Відображено інвестором прибуток, одержаний від участі в капіталі	141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»	72 «Дохід від участі в капіталі»	45000,00
3	Нараховані підприємством дивіденди від інвестицій	373 «Розрахунки за нарахованими доходами»	141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»	9000,00
4	Отримані дивіденди на поточний рахунок	31 «Рахунки в банках»	373 «Розрахунки за нарахованими доходами»	9000,00
5	Відображено фінансовий результат від інвестиційної діяльності	72 «Дохід від участі в капіталі»	792 «Результат фінансових операцій»	45000,00

На субрахунку 793 «Результат від іншої діяльності» відображаються фінансові результати інвестиційної діяльності.

Наступні рахунки використовуються для відображення операцій з інших звичайних видів діяльності: 74 «Інші доходи», 97 «Інші витрати»,

Відображення доходів і витрат від іншої діяльності підприємства, що виникають у процесі його звичайної діяльності. До таких операцій відносяться [17] :

- доходи від продажу фінансових інвестицій;
- доходи від відновлення придатності активів;
- доходи від неопераційних курсових різниць;
- безоплатно отримані доходи від оборотних активів.

Залишки рахунків 74 «Інші доходи» і 97 «Інші витрати» списуються на субрахунок 793 «Результати іншої діяльності», що дозволяє визначити фінансовий результат від іншої діяльності.

Таблиця 2.10 – Записи щодо відображення в обліку реалізації нематеріальних активів

№	Найменування операції	Д-т рахунка або субрахунка	К-т рахунка або субрахунка	Сума, грн.
1	2	3	4	5
1	Відображено дохід від реалізації нематеріальних активів	377 «Розрахунки з різними дебіторами»	742 «Дохід від реалізації необоротних активів»	32400,00
2	Відображено податкові зобов'язання щодо ПДВ	742 «Дохід від реалізації необоротних активів»	641 «Розрахунки за податками»	5400,00
3	Списано суму зношеності реалізованих нематеріальних активів	133 «Знос нематеріальних активів»	12 «Нематеріальні активи»	5000,00
4	Списано залишкову вартість нематеріальних активів	972 «Собівартість реалізованих необоротних активів»	12 «Нематеріальні активи»	25000,00
5	Списано дохід від реалізації нематеріальних активів	742 «Дохід від реалізації необоротних активів»	793 «Результати іншої звичайної діяльності»	27 000,00
6	Списано залишкову вартість нематеріальних активів	793 «Результати іншої звичайної діяльності»	972 «Собівартість реалізованих необоротних активів»	25 000,00

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [25] ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» має складати та оприлюднювати фінансову звітність за М(С)ФЗ так як відноситься до великих підприємств. Складання фінансової звітності за М(С)ФЗ підприємство проводить шляхом трансформації фінансової звітності, складеної за П(С)БО, у звітність, що відповідає вимогам МСФЗ представлені на рисунку 2.4

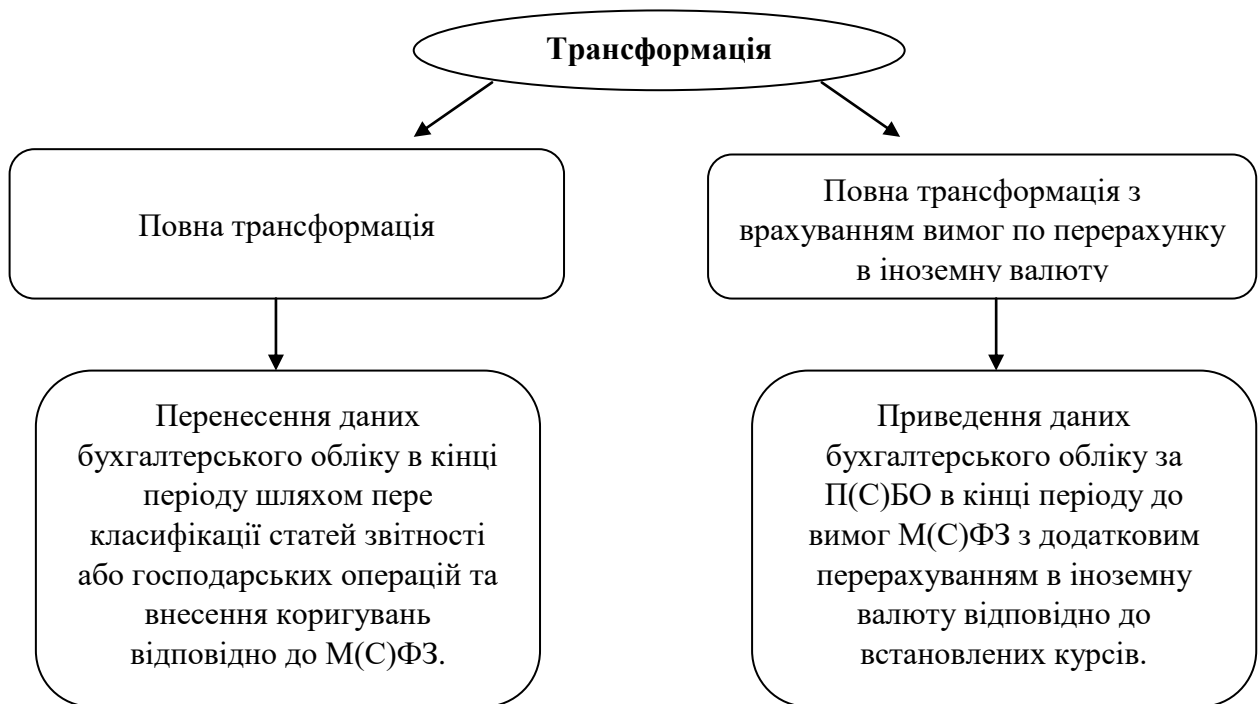

Рисунок 2.4 – Способи складання фінансової звітності вітчизняних підприємств за М(С)ФЗ [57]

Трансформація фінансової звітності – це разова процедура, яка не стосується системи обліку, а охоплює виключно статті фінансової звітності станом на звітну дату. Коли на основі даних звітності, складеної за П(С)БО, формуються дані, скориговані на величину відмінностей в обліку і звітності відповідно до М(С)ФЗ. Проте, на сьогодні відсутні офіційні державні регламенти щодо трансформації фінансової звітності за М(С)ФЗ, що призводить до вільного трактування ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» окремих положень.

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» шляхом трансформації складає не першу фінансову звітність за М(С)ФЗ, хоча цей процес є досить витратним і вимагає залучення значних фінансових і трудових ресурсів. Для того, щоб провести трансформацію фінансової звітності на кінець періоду необхідно провести всі коригування залишків на початок періоду і відобразити їх в кореспонденції з рахунками обліку доходів і витрат. Тому ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» завжди заздалегідь визначають необхідні для цього ресурси, передбачають майбутні зміни у формуванні облікової політики, виконують всі вимоги М(С)ФЗ в частині підготовки вступного балансу, забезпечують порівнянність даних звітності.

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» при формованні фінансової звітності дотримуються вимог різних нормативно-правових актів різного підпорядкування. Характеристика основних нормативних документів, якими регламентується порядок розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика», наведено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Нормативно-правове регулювання порядку розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності

№	Нормативний документ	Призначення
1	2	3
1	Кодекс України про адміністративні правопорушення [58]	У ст. 165 визначено розмір відшкодування за порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків, порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи, приховування в обліку валютних та інших доходів, непродуктивних витрат і збитків, відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушенням установленого порядку, внесення неправдивих даних до фінансової звітності
2	Господарський кодекс України [59]	У статті 142 дано визначення прибутку суб'єкта господарювання, розкрито порядок використання прибутку (доходу) суб'єкта господарювання. Зазначено, що для цілей оподаткування законом може встановлюватися спеціальний порядок визначення доходу як об'єкта оподаткування

Продовження таблиці 2.11

1	2	3
3	Податковий кодекс України [38]	У Розділі III визначено платників та порядок сплати податку на прибуток підприємств, порядок визнання доходів і витрат підприємства з метою оподаткування
4	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [25]	Регламентує порядок організації та ведення обліку на підприємстві, визначає первинні облікові документи і реєстри бухгалтерського обліку та встановлює загальні вимоги до фінансової звітності, характеризує принципи ведення обліку та складання фінансової звітності, застосування яких дає можливість достовірного відображення в обліку та звітності інформацію про доходи, витрати та фінансові результати
5	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [60]	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні
6	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [43]	Визначає зміст і форми фінансової звітності, загальні вимоги щодо розкриття облікової інформації у ній
7	П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [61]	Визначає порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності
8	П(С)БО 15 «Дохід» [40]	Визначає методологічні засади формування в обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності
9	П(С)БО 16 «Витрати» [39]	Визначає методологічні засади формування в обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності
10	П(С)БО 17 "Податок на прибуток"	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності
11	Порядок подання фінансової звітності	Встановлює порядок та термін подання фінансової звітності
12	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Розкриває зміст статей різних форм фінансової звітності
13	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та зміст розпорядчого документу про облікову політику	Визначає порядок формування облікової політики підприємства та зміст розпорядчого документу про облікову політику
14	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування [55]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку, зокрема й фінансових результатів

ПрАТ «Завод «Запоріжавтоматика» прагне не тільки максимізувати прибуток, але й раціонально й оптимально використовувати вже отриманий прибуток. Це дозволить не тільки зберегти позиції на ринку, а й забезпечити динамічний розвиток виробництва в конкурентному середовищі. І саме цій меті слугує ефективна організація бухгалтерського обліку на підприємстві.

2.3 Удосконалення документального та методичного забезпечення обліку фінансових результатів

В сучасних умовах господарювання облікова політика перетворилася на реальний інструмент управління підприємства, на її основі здійснюється фінансове та податкове планування діяльності організації, що дає змогу істотно знижувати податковий тягар, підвищувати гнучкість, оперативність й ефективність прийнятих управлінських рішень.

Формування облікової політики на ПрАТ «Завод «Запоріжавтоматика» проводиться з урахуванням особливостей діяльності підприємства для виконання таких завдань:

- поліпшення фінансового стану підприємства, досягнення його стабілізації;
- економічно обґрунтоване зниження витрат обігу;
- забезпечення доходності й ефективності використання наявних ресурсів;
- стимулювання праці працівників та підвищення рівня життя трудового колективу.

Варто зауважити, що розроблення облікової політики на ПрАТ «Завод «Запоріжавтоматика» – дуже трудомісткий і відповідальний процес, адже підприємству не один рік доведеться працювати і враховувати всі зобов'язання згідно з розробленою ним обліковою політикою. Облікова

політика має довгостроковий характер і не підлягає змінам протягом усього звітного року. Облікова політика ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» в цілому відповідає принципам бухгалтерського обліку України, з одного боку, і Статутним завданням по досягненню значних фінансових результатів – з іншого.

Приймаючи до уваги неврегульованість на практиці облікової політики щодо фінансових результатів діяльності на рівні нормативно-правових актів України, пропонуємо в Наказі про облікову політику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» виділити методичну та технічну складову, що забезпечить оперативне формування достовірної звітності про фінансові результати (рис. 2.5).

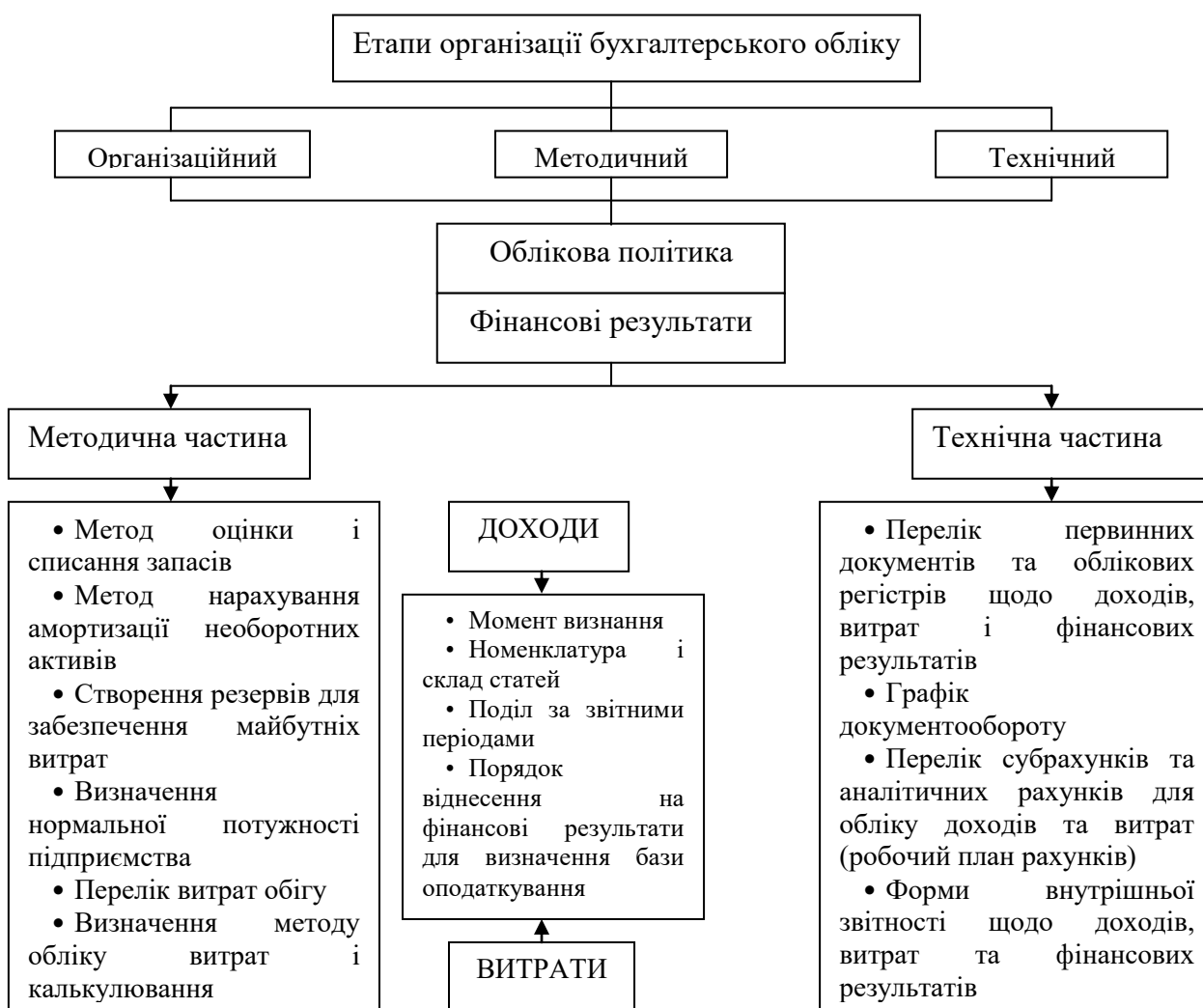

Рисунок 2.5 – Основні складові організації обліку фінансових

результатів

Методичний блок визначає вибір із запропонованих НП(С)БО прийомів і способів конкретного варіанта відображення господарських операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку. Причому, оскільки фінансові результати – це кінцеві результати роботи ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика», на які впливають усі види здійснюваної ним діяльності, а також методика обліку не лише його складників – доходів і витрат, а й активів і пасивів, використання яких, відповідно, дає змогу отримувати підприємству доходи і спричиняє понесення витрат, то нами запропоновано методичну частину облікової політики поділити на дві групи:

- елементи облікової політики, які безпосередньо впливають на формування фінансових результатів;
- елементи облікової політики, які впливають на доходи і витрати, що формують фінансові результати.

Безпосередньо на величину фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» впливають такі чинники:

- момент визнання доходів і витрат;
- номенклатура та склад статей доходів і витрат;
- поділ їх за звітними періодами;
- порядок віднесення на фінансові результати для визначення бази оподаткування.

Крім того, також на величину фінансових результатів як кінцевий результат діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» опосередковано впливають такі елементи облікової політики:

- метод оцінки і списання запасів;
- метод нарахування резерву сумнівних боргів і списання дебіторської заборгованості;
- метод нарахування амортизації необоротних активів;
- розмежування в обліку поточних витрат на ремонт та капітальні інвестиції;

- створення резервів для забезпечення майбутніх витрат;
- визначення методу обліку витрат і калькулювання;
- тривалість операційного циклу; метод ціноутворення тощо.

Таким чином, застосовуючи методи і принципи облікової політики, ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» повинні враховувати її вплив на суми витрат чи доходів, фінансові результати і на суму оподаткованого прибутку, тому облікова політика надає можливість законного способу коригування фінансового результату і оподаткованого прибутку.

Аналіз економічної літератури наведеної у розділі 1 даної роботи показав, що, в основному, авторами приділяється увага методам визначення виручки від реалізації продукції та порядку розподілу і використання прибутку підприємства.

Проте, на нашу думку, нераціонально передбачати в наказі про облікову політику питання щодо обліку використання прибутку підприємства, які передбачені статутом підприємства та не потребують альтернативних варіантів вибору підприємства.

Окремо слід зупинитись на обліковій політиці операцій з визнання доходів від надання послуг та виконання робіт, адже альтернативними варіантами щодо обліку доходів від надання послуг має бути метод рівномірного нарахування або метод поетапного закінчення на підставі: огляду виконаних робіт, співвідношення виконаних робіт на дату балансу робіт до загального їх обсягу за договором, співвідношення фактично понесених витрат на дату балансу до їх оціненої загальної суми.

Необхідно відмітити, що одними з найсуттєвіших елементів облікової політики ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика», які впливають на визначення фінансових результатів є моменти визнання доходів і витрат, амортизаційна політика, підходи до оцінки виробничих запасів тощо. Так, доходи підприємства повинні визнаватися лише в тих випадках, коли на це є обґрунтована впевненість. При цьому в світовій практиці найпоширенішими є два методи визнання доходів: касовий та метод нарахування.

На нашу думку, наказ про облікову політику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» повинен містити такі елементи з обліку доходів і фінансових результатів:

- розмежування доходів за кожною класифікаційною групою: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи; надзвичайні доходи;

- перелік та склад доходів від реалізації: дохід від реалізації готової продукції; дохід від реалізації товарів; дохід від реалізації робіт, послуг;

- умови визнання та критерії оцінки доходу від надання і виконання робіт та послуг на дату складання балансу: метод оцінки ступеня завершеності операцій; метод рівномірного нарахування;

- перелік та склад інших операційних доходів: дохід від реалізації іноземної валюти; дохід від реалізації інших оборотних активів; дохід від операційної оренди активів; дохід від операційної курсової різниці; одержані штрафи, пені, неустойки; відшкодування раніше списаних активів; дохід від списання кредиторської заборгованості; одержані гранти та субсидії; інші доходи від операційної діяльності;

- перелік та склад інших фінансових доходів: дивіденди одержані; відсотки одержані; інші доходи від фінансових операцій;

- перелік та склад доходів від участі в капіталі: дохід від інвестицій в асоційовані підприємства; дохід від спільної діяльності; дохід від інвестицій в дочірні підприємства;

- перелік та склад інших доходів: дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від реалізації необоротних активів; дохід від реалізації майнових комплексів; дохід від неопераційної курсової різниці; дохід від безоплатно одержаних активів; інші доходи від звичайної діяльності;

- перелік та склад надзвичайних доходів: відшкодування збитків від надзвичайних подій; інші надзвичайні доходи.

Необхідно зазначити, що вибір способів облікової політики визначається цілями і завданнями ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика», його

взаємовідносинами з податковими органами та інвесторами.

Таким чином, на наш погляд, важливість такого документу як «Наказ про облікову політику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика»» дуже велика, але як показує практика на багатьох підприємствах такого внутрішнього документу немає або він не знаходить застосування, також не приділяється належна увага його формуванню, що негативно впливає на процес ведення бухгалтерського обліку та функціонування підприємства в умовах ринку. Надання підприємствам більшої самостійності і свободи при виборі способів і методів облікового процесу сприяє більш швидкому вирішенню проблеми відносин між господарюючим суб'єктом і зовнішніми користувачами інформації.

Віднесення доходів і витрат до фінансових результатів на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» не оформлюється ніяким документом, так як не існує його затверджених форм такого документу. Такий підхід бухгалтерії до процесу документального оформлення формування фінансових результатів не відповідає вимогам НП(С)БО 1.

Тому пропонуємо віднесення доходів і витрат до фінансових результатів на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» оформлювати специфічним документом – Бухгалтерською довідкою. Довідки та розрахунки бухгалтерії мають слугувати також для відображення накопичення фінансових результатів різних видів діяльності та віднесення до складу нерозподіленого прибутку (збитку). Розроблена форма Бухгалтерської довідки ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» наведена в Додатку В.

У Положенні про облікову політику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» зазначено перелік первинних документів, що використовуються на підприємстві для обліку доходів, витрат і фінансових результатів. Проте форми первинних документів за даними операціями не розроблені, оскільки бухгалтерія керується тим, що на нормативно-правовому рівні для операцій з обліку фінансових результатів безпосередньо типові форми документів не затверджені.

Безспірно, раціональна систематизація документообігу суттєво впливає на своєчасність, достовірність та обґрунтованість управлінських рішень, які приймаються на підставі документів, що є його основою.

Під час розроблення плану організації документування господарських операцій на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» перш за все слід скласти перелік операцій, які належить документувати на підприємстві, потім варто визначити те, якими документами буде оформлюватися кожен вид операції, кількість примірників кожного документа та їхнє призначення, а також порядок складання кожного документа. Велике значення при цьому має правильно спланований документообіг, тобто рух документів в обліковому процесі з моменту їхнього створення до передачі в архів.

Рух вхідних документів у промисловому підприємстві є не хаотичним, а заздалегідь скоординованим процесом пересування документів від однієї відповідальної особи до іншої згідно з розробленим та затвердженим на підприємстві графіком документообігу. У загальному вигляді схему організації документообігу на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» представлена на рис. 2.6

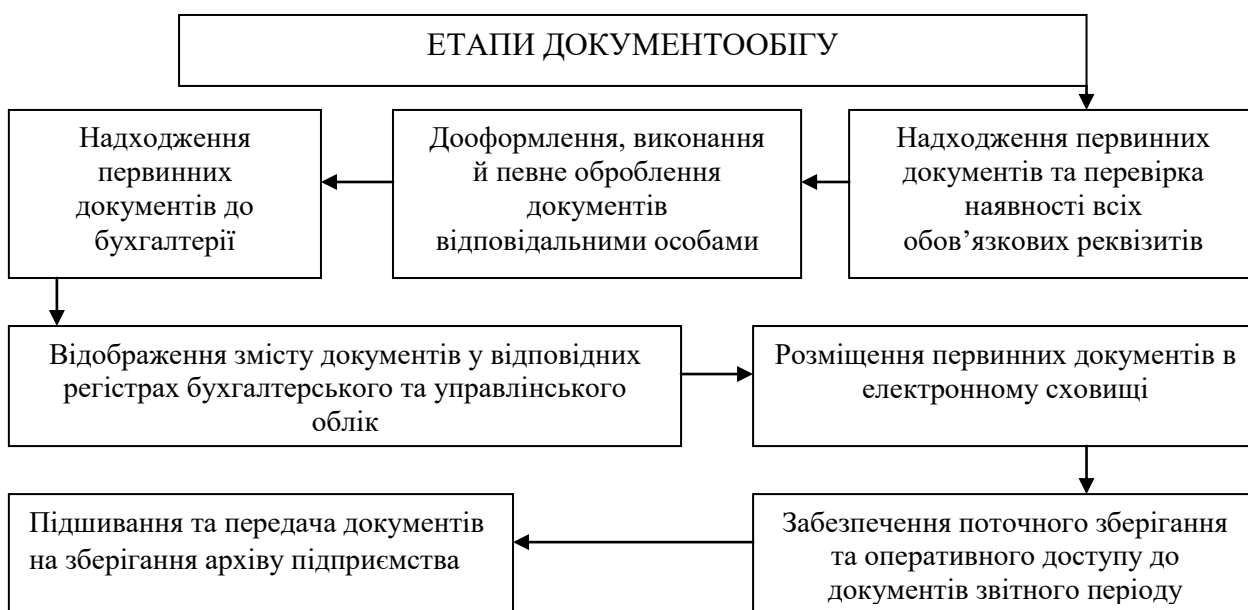

Рисунок 2.6 – Організація документообігу на підприємстві

Саме за умови дотримання всіх зазначених етапів заздалегідь попереджається втрата інформації про господарські операції. Особливо це стосується промислових підприємств, що мають велику виробничу потужність та значні матеріальні потреби виробництва, адже вони стикаються з проблемою несвоєчасного відображення поставок товарно-матеріальних цінностей, втратою та псуванням документів, періодичною зміною персоналу тощо.

Аналітичний облік фінансових результатів на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» має бути організований за їх характером, видами продукції, товарів, робіт, послуг.

Розроблена нами послідовна схема руху інформації в регістрах аналітичного та синтетичного обліку стосовно доходів, витрат та фінансових результатів на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» наведена на рис. 2.7

Рисунок 2.7 – Загальна схема обліку і витрат у документах

Раціональне ведення обліку фінансових результатів окремо від операційної, фінансової, інвестиційної та іншої діяльності, дасть необхідну деталізацію інформації про доходи, витрати та фінансові результати, а також розширить можливості її використання центрами фінансової відповідальності для прийняття ефективних управлінських рішень як на рівні підрозділу, так і на на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» загалом.

Законодавством з питань бухгалтерського обліку визначено порядок ведення обліку на рахунку 79 «Фінансові результати», який збирає інформацію про фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних ситуацій, не дозволяє швидко та об'єктивно відобразити достовірні результати господарської діяльності.

Тому доцільно говорити про потребу створення до рахунку 79 «Фінансові результати» субрахунку 79.5 «Фінансовий результат звітного періоду», який надасть можливість здійснювати достовірний і оперативний облік фінансових результатів на промислових підприємствах [62].

Саме зазначене нововведення буде сприяти узагальненню інформації щодо фінансових результатів, які використовуються для складання оперативної та річної фінансової звітності.

Необхідно зазначити, що на зазначеному субрахунку буде акумулюватися інформація про доходи та витрати всіх субрахунків рахунку 79 «Фінансові результати», тобто протягом року буде контролюватися розмір одержаних фінансових результатів підприємства за всіма видами діяльності.

Завдяки впровадженню субрахунку 79.5 «Фінансовий результат звітного періоду» та внесенню певних змін до реєстрів бухгалтерського обліку інформація про фінансові результати в бухгалтерському обліку стане більш достовірною та повною, що позитивно відобразиться і на інформаційному забезпеченні при складанні форми № 2 «Звіт про фінансові результати».

Отриману інформацію можна використовувати ПрАТ «Завод

«Запоріжавтомастика» для аналізу внутрішньогосподарської діяльності підрозділів підприємства спираючись на затверджену облікову політику, визначення податку на прибуток та оперативного складання фінансової звітності.

Отже, використання науково-практичних розробок та рекомендацій з удосконалення організації обліку фінансових результатів дасть змогу підвищити оперативність, якість інформації та ефективність прийняття управлінських рішень.

РОЗДІЛ 3

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПРАТ «ЗАВОД «ЗАПОРІЖАВТОМАТИКА»

3.1 Аналіз фінансового стану та результатів діяльності на підприємстві

Баланс є одним із головних джерел даних про фінансовий стан суб'єкта господарювання на певну дату та справедливо посідає центральне місце в системі інформаційної бази фінансового аналізу.

Збільшення показнику балансу є свідченням збільшення виробничих можливостей суб'єкта господарювання і заслуговує на позитивну оцінку з боку користувача даних фінансової звітності [63]. Для цього розраховуємо коефіцієнт зміни підсумку балансу (формула 3.1)

$$K_{BB} = \frac{(BB_{CP1} - BB_{CP0})}{BB_{CP0}} \times 100 \quad (3.1)$$

де K_{BB} – коефіцієнт зміни підсумку балансу

BB_{CP1} і BB_{CP0} – середня величина підсумку балансу за звітний і попередній періоди.

Розрахунок:

$$BB \text{ сер. } 2018 \text{ рік.} = (9885 + 10562) / 2 = 10224$$

$$BB \text{ сер. } 2019 \text{ рік.} = (10562 + 11095) / 2 = 10829$$

$$BB \text{ сер. } 2020 \text{ рік} = (11095 + 13095) / 2 = 12095$$

$$K \text{ вб } 2019 \text{ рік} = (10829 - 10224) / 10224 \times 100 \% = 5,9 \%$$

$$K \text{ вб } 2020 \text{ рік} = (12095 - 10829) / 10829 \times 100 \% = 11,7 \%$$

Показник $K_{вб}$ показує, що підсумок балансу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» в 2019 році в порівнянні з 2018 роком збільшився на 5,9%, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшився на 11,7 %, що є позитивною тенденцією для ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика».

Порівняльний аналітичний баланс дозволяє характеризувати структуру балансу і динаміку його статей. Він має на меті систематизувати попередні розрахунки. Нижче наведено порівняльні баланси окремо по активу та пасиву балансу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» за 2018-2020 рр. (Додаток Д та Додаток Е).

За даними таблиці можна зробити висновок про зміни в структурі активу і пасиву балансу суб'єкта господарювання за 2019–2020 рр., а саме:

У структурі активів балансу :

– у 2020 році збільшилася сума необоротних активів на 1,1% за рахунок збільшення основних засобів (придбання нового обладнання);

– запаси збільшилися у 2019 році на 375 тис. грн. у 2020 році – на 39,6% або на 2185 тис. грн., в структурі цього розділу у 2020 році відбулися значні зміни: виробничі запаси збільшилися на 35,8%, незавершене виробництво збільшилися на 3,8% або на 118 тис. грн., значно зросли запаси готової продукції – на 164,6%.

– поточні активи значно зменшилися у 2019 році в порівнянні з попереднім 2018 роком – на 60,6%, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком зменшилися на 28,7%.

– негативним є збільшення у 2020 році дебіторської заборгованості майже у 2 рази та скорочення суми коштів на рахунках в банках на 21,8%.

У структурі пасиву балансу:

– відбулися значні зміни у вартості власного капіталу у 2020 році (збільшення на 17,8%), що позитивно впливає на фінансовий стан підприємства – збільшилася сума нерозподіленого прибутку на 18,9% ;

– негативні зміни відбулися у 2020 році в короткострокових пасивах

– вони збільшилися на 35,3% за рахунок збільшення поточного забезпечення на 38,9 %.

Взагалі підсумок балансу у 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшився на 2000 тис. грн. або на 18,0%, що є позитивним явищем.

У активах балансу найбільшу питому вагу – 66% у 2020 році займають оборотні активи, відповідно, на долю необоротних активів припадає 34% всіх активів. Наочно – на рисунку 3.1.

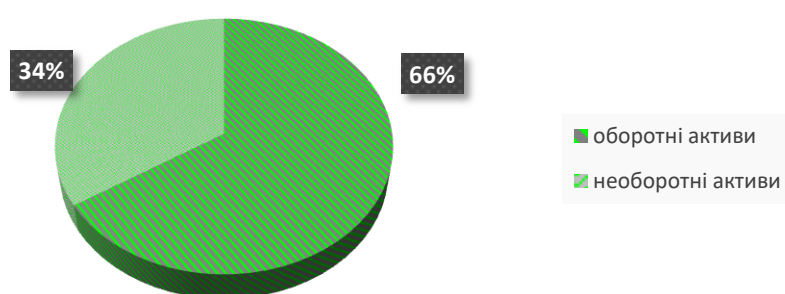

Рисунок 3.1 – Структура активів балансу товариства у 2020 році (%)

У пасивах балансу у 2020 році 99% займає власний капітал, 1% – поточні зобов'язання і забезпечення. Аналогічні майже показники у 2018 – 2019 роках.

Як бачимо, у 2020 році 98,8% власного капіталу складає нерозподілений прибуток, 1,1% – резервний фонд, 0,1% зареєстрований капітал ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика».

Структура власного капіталу надана на рис. 3.2.

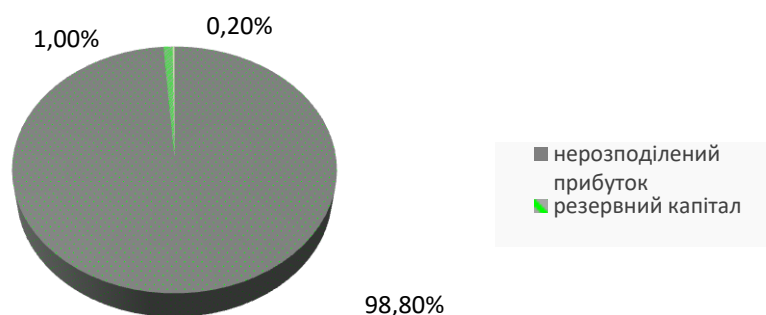

Рисунок 3.2 – Структура власного капіталу товариства у 2020 році (%)

Основні засоби це важлива складова необоротних активів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика». Використовуючи дані фінансової звітності, проаналізуємо основні засоби товариства (Додаток Ж)

Дані з додатку Ж свідчать про наступне:

- зниження у 2019 році в порівнянні з 2018 роком фондомісткості на 0,092, незначне збільшення у 2020 році на 0,001 фондомісткості (показує вартість основних засобів, що доводиться на 1 грн. реалізованої продукції), що взагалі є позитивною тенденцією для підприємства;

- зниження у 2019 році в порівнянні з 2018 роком фондозабезпеченості на 10,7 тис. грн., збільшення у 2020 році в порівнянні з 2019 роком 12,1 тис. грн. фондозабезпеченості (показує вартість основних засобів, що доводиться на 1 середньоспискового працівника);

- зменшення питомої ваги основних засобів в активах у 2019 році в порівнянні з 2018 роком на 0,097, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком на 0,056, що свідчить про поступове зменшення та старіння основних засобів (далі – ОЗ);

- негативним є збільшення у 2019 році на 0,513, у 2020 році на 0,027 коефіцієнта зносу ОЗ, що привело до відповідного зменшення коефіцієнта придатності ОЗ;

- коефіцієнт оновлення незначно зменшився у 2019 році, але у 2020 році – незначно збільшився, що свідчить про уповільнення покупки ОЗ;

- коефіцієнт вибуття ОЗ у 2019 – 2020 роках дорівнював 0;

- коефіцієнти приросту збільшилися відповідно на 0,013 і 0,036, що свідчить про те, що на підприємстві повільно упроваджується політика оновлення і вдосконалення основних засобів;

- фондвіддача ОЗ (показує суми виручки, що доводиться на 1 грн. середньорічній вартості ОЗ) збільшилася у 2019 році в порівнянні з 2018 роком на 0,478, але незначно зменшилася у 2020 році на 0,003, що пов'язане із збільшенням вартості ОЗ підприємства;

- рентабельність ОЗ (показує суму чистого прибутку, що

доводиться на 1 грн. вартості ОЗ) зменшилася у 2019 році на 0,122, але збільшилось у 2020 році на 0,253, що не опосередковано пов'язано із збільшенням чистого прибутку суб'єкта господарювання у 2020 році.

Розглянемо забезпеченість оборотними коштами в ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика». Розуміння поведінки оборотних коштів є ключовим в оцінці результатів діяльності підприємства.

М. Р. Лучко визначає оборотні активи як «грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу».

Переважає більшість підприємств агропромислового комплексу України перебувають у вкрай важкому фінансовому становищі. Брак оборотних засобів різко збільшує витрати виробництва, робить сільськогосподарську продукцію не тільки конкурентоспроможною, а й просто збитковою.

Забезпеченість підприємств оборотними засобами, які сприяють ефективному функціонуванню виробництва, а також забезпеченню можливості розрахунків за зобов'язаннями, набувають зараз особливу роль.

Коефіцієнт оборотності розраховується діленням обсягу реалізованої продукції на середньорічну вартість оборотних коштів. Характеризує кількість оборотів за період, що аналізується [64].

Коефіцієнт завантаження – показник, який розраховується обернено коефіцієнту оборотності та має на меті відобразити кількість авансованих оборотних коштів в 1 грн. продукції, яку було реалізовано.

Розрахунок тривалості одного обороту виконується відношенням кількості днів до коефіцієнту оборотності, та показує кількість обертів, які здійснюються оборотними засобами за рік.

Рентабельність оборотних коштів – відношення прибутку від реалізації продукції до середньорічної вартості оборотних коштів та множенням на 100%.

Показники ефективності використання оборотних засобів наведені в наступній таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Показники ефективності використання оборотних засобів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2018-2020 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2019 р. від 2018 р.		Відхилення 2020 р. від 2019р.	
				(+; -)	(%)	(+.-)	%
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	10702	13234	13610	2532	23,7	376	2,8
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	5433	6228	7662	795	14,6	1434	23,0
Наявність власних оборотних коштів, тис. грн.	5603	6571	8480	968	17,3	1909	29,1
Потреба в оборотних коштах, тис. грн.	-4627	-4292	-4301	-335	-7,2	-9	-0,2
Надлишок (брак оборотних коштів), тис. грн.	4627	4292	4301	335	7,2	9	0,2
Коефіцієнт оборотності	1,97	1,97	1,57	-	-	-0,4	-20,3
Коефіцієнт завантаження	0,5	0,5	0,63	-	-	0,13	26,0
Тривалість одного обороту, днів	185	185	232	-	-	47	25,4
Рентабельність оборотних коштів	197,0	197,9	157,6	0,9	0,5	-40,3	-20,3

Середньорічна вартість оборотних коштів у 2019 році порівняно з 2018 роком збільшилася на 795 тис. грн., у 2020 році – збільшилася на 1434 тис. грн. або на 23%. Сума чистого доходу від реалізації при цьому також збільшилася у 2019 році на 2532 тис. грн. або на 23,7%, у 2020 році – збільшилася на 376 тис. грн. або на 2,8%.

Коефіцієнт оборотності – показник, що характеризує швидкість обороту коштів або зобов'язань [64].

Аналізуючи дані таблиці 3.1. можна зробити висновки, що у 2018 –

2019 році коефіцієнт оборотності залишався без змін, у 2020 році відносно 2019 року коефіцієнт оборотності зменшився на 20,3%, тобто оборотні засоби роблять на 0,4 оборотів менше. Коефіцієнт завантаження у 2020 році відносно 2019 року збільшився на 26%, що в абсолютному значенні склало 0,13 грн., тривалість одного обороту збільшилась на 47 днів, що показує на неефективне використання оборотних засобів.

Фінансові ресурси підприємств – це сукупність власного, позикового та залученого грошового капіталу, який має на меті використовуватись задля формування активів підприємства та здійснення виробничо-фінансової діяльності, стимулюючи отримання відповідного доходу, прибутку.

Весь перелік фінансових ресурсів відображений у відповідних розділах пасиву балансу суб'єкта господарювання.

Бухгалтерський баланс згідно з П (С) БО 1 – це звіт про фінансовий стан суб'єкта господарювання, що має на меті відобразити станом на певну дату його активи, власний капітал і зобов'язання.

Отже, провівши деякі розрахунки, ми отримали дані щодо структури фінансових ресурсів і відобразили у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Показники забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами за 2018–2020 рр. ПрАТ «Завод «Запоріжавтоматика»

Показники	На кінець 2018 року		На кінець 2019 р.		На кінець 2020 р.		Відхилення 2019/2018 р.		Відхилення 2020/2019	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Власні	10396	98,4	10979	99,0	12938	98,8	583	5,6	1959	17,8
Залучені	166	1,6	116	1,0	157	1,2	-50	-30,1	41	35,3
Всього	10562	100	11095	100	13095	100	533	5,0	2000	18,0

Можна зробити висновок, що у 2019 році відносно 2018 року фінансові ресурси Товариства збільшилися на 533 тис. грн. або на 5%, у 2020 році – збільшилися на 2000 тис. грн. або на 18% та склали 13095 тис. грн.

Це відбулося за рахунок збільшення власних фінансових ресурсів у

2019 році на 583 тис. грн. (нерозподілений прибуток), у 2020 році – на 1959 тис. грн. або на 17,8% (нерозподілений прибуток), а також за рахунок збільшення у 2020 році порівняно з 2019 роком залучених фінансових ресурсів – на 41 тис. грн. або на 35,3%.

Власні ресурси підприємств складають у 2018 році – 98,4% всіх фінансових ресурсів, у 2019 році – 99%, у 2020 році – 98,8 % всіх фінансових ресурсів Товариства, залучені кошти складають від 1% до 1,2%, що дає змогу дійти висновку про майже абсолютне самофінансування ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика».

Для детального та всебічного аналізу фінансового результату ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2018 – 2020 роки складено таблицю, у яку включені основні показники діяльності товариства. (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 – Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2018 – 2020 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення		Відхилення	
	2018	2019	2020	2019 р. до 2018 року		2020 до 2019 року	
				Тис. грн.	%	Тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції	10702	13234	13610	2532	23,7	376	2,8
Собівартість реалізованої продукції	8904	13190	11961	4286	48,1	-1229	-3,9
Валовий прибуток	1798	44	1649	-1754	-97,5	1605	3647
Адміністративні витрати	440	377	252	-63	-14,3	-125	-33,1
Витрати на збут	498	409	453	-89	-17,9	44	10,7
Інші операційні витрати	604	389	582	-215	-35,6	193	49,6
Інші фінансові доходи	6	5	2	-1	-16,7	-3	-60,0
Фінансовий результат від операційної діяльності	1540	583	1968	-957	-62,1	1385	237,5
Інші фінансові доходи	6	5	2	-1	-16,7	-3	-60,0

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Фінансові витрати	1	2	6	1	100	4	200
Інші витрати	5	3	5	-2	-40	2	66,6
Фінансові результати до оподаткування:							
прибуток	1540	583	1959	-957	-62,1	1376	236,0
Збиток		-	-	-	-		
Чистий фінансовий результат прибуток (збиток)	1216	583	1959	-633	-52,0	1376	236

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтоматика» показав, що чистий прибуток у 2018 році склав 1216 тис. грн., у 2019 році – зменшився порівняно з 2018 роком майже у 2 рази (на 52%) та склав 583 тис. грн., у 2020 році збільшився в порівнянні з 2019 роком на 1376 тис. грн. або на 236% та склав 1959 тис. грн. У 2020 році підприємство досягло найкращого результату роботи за 2018 – 2020 роки.

Це відбулося, в першу чергу, за рахунок зростання доходу від реалізації, який збільшився у 2020 році на 376 тис грн. у порівнянні з 2019 роком, а також зменшенням собівартості продукції на 1229 тис. грн. або на 3,9%, також зменшилися адміністративні витрати на 33,1%.

Загалом 2020 рік був значно кращий для підприємства, ніж 2019 рік. Підприємство отримало чистого прибутку майже у 4 рази більше, ніж у 2019 році.

Основне завдання аналізу ліквідності балансу полягає у перевірці синхронність надходження і витрачання фінансових ресурсів, тобто здатність підприємства розраховується за зобов'язаннями власним майном у визначені періоди часу.

Ліквідність балансу визначається ступенем покриття зобов'язань підприємства його активами. Що швидше той чи інший вид активу може набрати грошові форми, то вища ліквідність. Абсолютну ліквідність мають

грошові кошти. Наочно динаміка основних результатів фінансової діяльності на рисунку 3.3

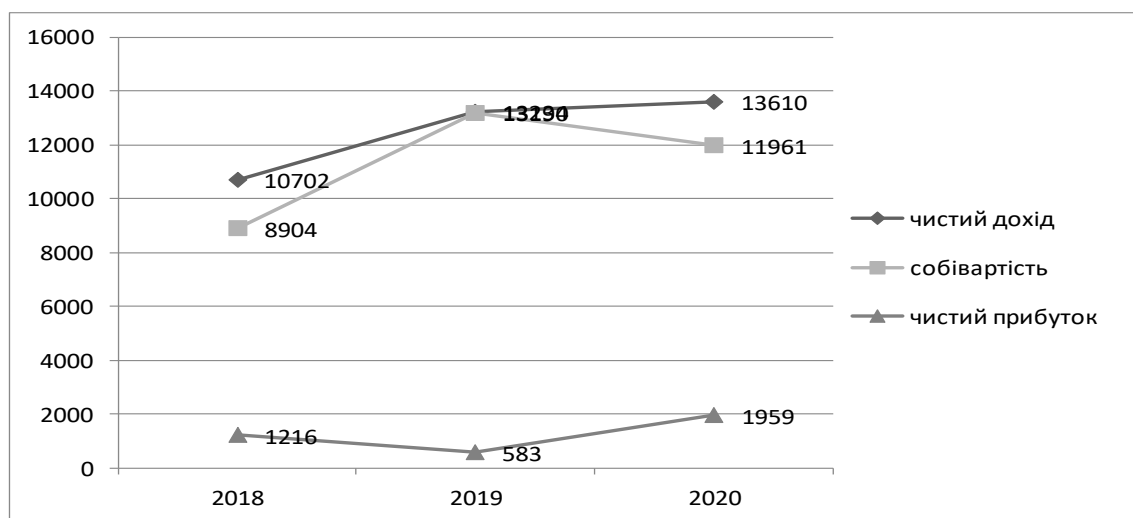

Рисунок 3.3 – Динаміка основних показників діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2018 – 2020 рр. (тис. грн.)

Однією з важливих характеристик фінансового стану підприємства є його платоспроможність (ліквідність). Вона розраховується за допомогою сукупності відносних аналітичних показників – коефіцієнтів ліквідності. Основними з них є коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності.

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» розподілений за групами активів та пасивів наведений у таблиці 3.4.

Для визначення ліквідності балансу слід порівняти підсумки згрупованих активів та пасивів [65]. Баланс вважається ліквідним, якщо: (формула 3.2)

$$A_1 \geq P_1; A_2 \geq P_2; A_3 \geq P_3; A_4 \leq P_4, \quad (3.2)$$

Якщо на підприємстві виконуються перші три умови, тобто поточні активи перевищують зовнішні зобов'язання підприємства, то обов'язково виконується й остання умова, оскільки це свідчить про наявність у

підприємства власних оборотних коштів, що забезпечує його фінансову стійкість (таблиця 3.4.).

Таблиця 3.4 – Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2018 –2020 рр.

Показники	На кінець 2018р.	На кінець 2019р.	На кінець 2020р.	Відхилення 2019р. від 2018р.		Відхилення 2020р. від 2019р.	
				Тис. грн.	(%)	Тис. грн.	%
Групування активів балансу							
A1	303	1042	815	739	243,8	-227	-21,8
A2	51	20	44	-31	-60,8	24	120,0
A3	5415	5625	7778	210	3,9	2153	38,3
A4	4793	4408	4458	-385	-8,0	50	1,1
Разом активів	10562	11095	13095	533	5,0	2000	18,0
Групування пасивів балансу							
П1	166	116	157	-50	-30,1	41	35,3
П2	-	-	-	-	-		
П3	-	-	-	-	-		
П4	10396	10979	12938	583	5,6	1959	17,8
Разом пасивів	10562	11095	13095	533	5,0	2000	18,0

Результати оцінки ліквідності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» у вигляді нерівностей зібрані у наступній таблиці (таблиця 3.5).

Таблиця 3.5 – Оцінка ліквідності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2018-2020 рр.

Групи	2018 рік	2019 р.	2020 р.
A, П 1	303 > 166	1042 > 116	815 > 157
A, П 2	51 > 0	20 > 0	44 > 0
A, П 3	5415 > 0	5625 > 0	7778 > 0
A, П 4	4793 < 10562	4408 < 10979	4458 < 13095

З даних таблиці 3.5 бачимо, що всі вищевказані нерівності у 2018 – 2020 роках співпадають, тому ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» можна назвати абсолютно ліквідним у 2018 – 2020 роках. Це свідчить про наявність у підприємства власних оборотних коштів, що забезпечує його фінансову

стійкість. Наочно представлено в табл.3.6.

Таблиця 3.6 – Показники фінансового стану ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» за 2018 – 2020 рр.

Показники	Значення показника			Відхилення 2019 р. від 2018р.		Відхилення 2020 р. від 2019р.	
	2018	2019	2020	+/-	%	+,-	%
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,83	6,64	5,19	4,81	262,8	-1,45	-21,8
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	34,7	57,6	55,0	22,9	66,0	-2,6	-4,5
3. Коефіцієнт фінансової стійкості (автономії)	0,98	0,99	0,99	0,01		-	-

Як ми бачимо з таблиці 3.6, фінансова діяльність ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» у 2018 – 2020 роках відповідає всім нормативним вимогам, підприємством є абсолютні ліквідним. За аналізовані роки незначно зменшився коефіцієнт абсолютної ліквідності – на 1,45 або на 21,8%, та коефіцієнт загальної ліквідності – на 2,6 або на 4,5%. Коефіцієнт фінансової стійкості майже не змінився та має досить велике значення – 0,99 у 2019 – 2020 роках.

До оцінки фінансового стану входять показники ліквідності, рентабельності, аналіз майнового стану та аналіз платоспроможності.

Аналіз фінансового стану ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» наведено у Додатку И.

Коефіцієнт автономії (платоспроможності) у 2018 – 2020 роках перевищував нормативне значення та незначно збільшився, що є позитивною тенденцією. Показник чистого оборотного капіталу має тенденцію до збільшення.

За даними таблиці 3.6 можна зробити висновок про загальну успішність ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика». Майже усі показники

відповідають встановленим нормам та мають позитивну динаміку. Тенденція, яка спостерігається у 2020 році, працює тільки на покращення результатів роботи підприємства.

Аналіз рентабельності виробництва товариства має позитивні тенденції: коефіцієнт чистої рентабельності продукції у 2020 році збільшився майже у 3 рази в порівнянні з 2019 роком та на 3,1% більше показника 2018 року.

Динаміка чистої рентабельності та платоспроможності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» наочно на рисунку 3.4.

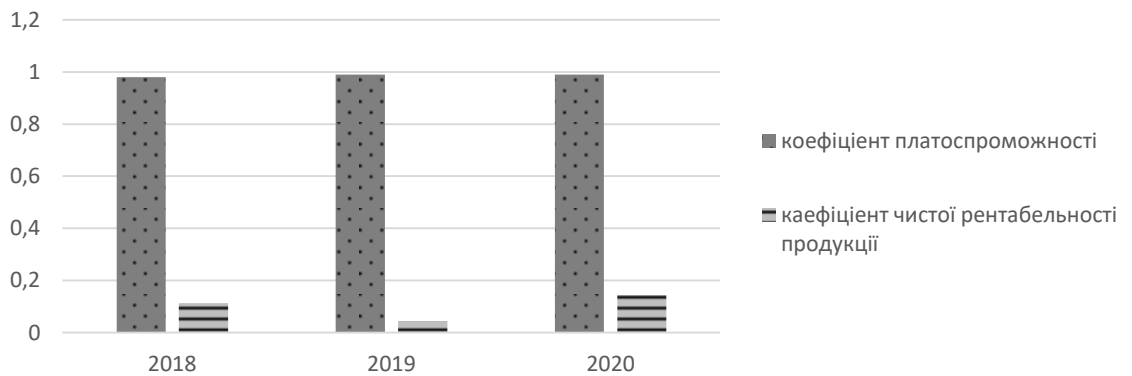

Рисунок 3.4 Динаміка показників платоспроможності та чистої рентабельності продукції ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2018–2020 рр. (%).

Розглянувши фінансово-економічну характеристику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика», можна зробити висновок, що дане підприємство спеціалізується на випуску нестандартних засобів автоматизації для підприємств сталеплавильного виробництва, металургійного машинобудування та гірничорудної промисловості.

Всі результати підприємства мають позитивну тенденцію та відповідають всім встановленим нормам, отже ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» є ефективним та успішним підприємством.

Оцінка майнового стану показала, що всі показники, які його

характеризують (майновий стан, рентабельність, ділова активність, тощо) знаходиться або у межах нормативних значень або краще за них.

Отже, це дає змогу дійти висновку що ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» є фінансово стійким та ліквідним підприємством, про що й характеризує відмінний фінансовий стан.

Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» дає змогу зробити висновок про стабільні результати діяльності у 2018 – 2020 роках, а саме: чистий дохід від реалізації промислової продукції щороку збільшується, собівартість продукції у 2020 році значно зменшилася.

Отже, оцінка фінансового стану є важливою складовою управлінської діяльності. Для того, щоб забезпечити належне фінансове становище кожного підприємства в системі управління державними фінансами, необхідно розробити систему аналізу або оцінки його фінансового стану, яка визначатиме особливості компанії на ринку та її стратегію.

3.2 Шляхи та напрямки поліпшення фінансової діяльності підприємства

В умовах високої конкуренції на ринку підприємствам необхідно постійно вдосконалюватися. Щоб бути конкурентоспроможними, компанії повинні мати конкурентні переваги.

Основним засобом отримання конкурентних переваг є пошук шляхів підвищення ефективності власної діяльності та покращення фінансового становища.

Фінансове становище підприємства є істотною характеристикою підприємства протягом певного періоду часу, яка визначає фактичну та потенційну здатність підприємства забезпечувати достатнє фінансування

фінансово-господарської діяльності та запровадження її ефективної діяльності. Для визначення фінансового становища використовується кілька аналітичних показників: грошовий потік, кредит, позиція активів, прибуток тощо [66].

Метою виявлення та використання шляхів покращення фінансового становища – забезпечення зростання ринкової вартості компанії в довгостроковій перспективі. Основне завдання – визначити шляхи покращення економічної ситуації шляхом мобілізації внутрішніх ресурсних ініціатив – відкритих та конфіденційних.

Огляд ресурсів, які можуть бути використані для досягнення економічного становища організації, здійснюється шляхом точного аналізу всіх видів діяльності.

Поліпшити фінансове становище підприємства можливо за рахунок збільшення кредиту та зменшення вихідних грошових потоків. Підвищення розмірів вхідних грошових потоків можливе за рахунок:

- збільшення доходу;
- продаж частини нерухомого майна;
- рефінансування дебіторської заборгованості.

Скорочення вихідних грошових потоків можливе за рахунок:

- зниження витрат, пов'язаних з виробництвом;
- зменшити витрати, що покриваються прибутком.

Основним заходом покращення фінансового стану є збільшення виручки від реалізації. В свою чергу розмір виручки від реалізації залежить від:

- обсягів реалізації продукції;
- ціни одиниці реалізованих товарів.

Для збільшення обсягів реалізації необхідно підвищити збутову активність підприємства. Стимулювати збут можна різними методами. Покупці можуть досягти бажаного результату, використовуючи знижки, помірне зниження цін та масову рекламу. Не всі підприємства мають

однакові методи для збільшення обсягів реалізації. Вид діяльності залежить від особливостей конкретного підприємства та обраної маркетингової стратегії.

Одним із важливих шляхів покращення фінансового становища є накопичення внутрішніх резервів. До них відносять [67] :

- проведення реструктуризації активів;
- ряд дій, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу;
- готівкова конвертація наявних матеріальних і фінансових активів підприємства.

Внутрішні резерви підприємства складаються з явних та прихованих. Виявлення явних резервів здійснюється через ліквідацію: втрат окремих видів ресурсів, перевищення норм їх витрачання.

Особливу увагу слід звернути на приховані резерви.

Приховані резерви – це частини капіталу, які не відображаються в балансі. Величина прихованих резервів у балансі дорівнює різниці між балансовою вартістю майна та його справедливою вартістю.

Методи покращення фінансового стану підприємства шляхом виявлення прихованих резервів включають в себе: здача в оренду основних засобів, які не повністю використовуються в процесі роботи; використання зворотного лізингу.

Одним з основних напрямків пошуку резервів є зменшення вихідних грошових потоків за рахунок зниження собівартості продукції та витрат, джерелом яких є прибуток. Кожне підприємство може мати різні фактори, що впливають на витрати, залежно від його характеристик.

Отже, фінансове становище підприємства можна покращити за рахунок підвищення ефективності діяльності та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності

Ресурси, які використовуються для покращення фінансового стану організації, досліджуються шляхом ретельного вивчення всіх аспектів їх роботи. Також фінансове становище підприємства можна поліпшити, збільшивши приплив і відтік коштів.

Збільшити обсяг вхідного грошового потоку можливо за рахунок:

- збільшення товарообігу;
- продаж частини основних засобів;
- рефінансування дебіторської заборгованості.

Одним із основних шляхів покращення фінансово-економічних показників діяльності підприємства є збільшення надходження грошових коштів і зменшення їх відтоку. Графічно цей процес показано на рисунку 3.5.

Рисунок 3.5 – Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства

До основних заходів щодо покращення фінансово-економічного становища підприємства відносять збільшення виручки від реалізації. У свою чергу, розмір виручки від реалізації залежить від обсягу реалізації та

ціни одиниці реалізованої продукції.

Одним з основних напрямів пошуку резервів є зменшення вихідних грошових потоків, до них належать:

- компенсація за товари, роботи та послуги, що не входять до загальної вартості;
- здійснення реальних та фінансових інвестицій;
- сплата податків та інших платежів до бюджету;
- заробіток на капіталі, накопиченому на прибутковому фінансовому ринку.

Розмір податкових та інших платежів до бюджету залежить від встановленого державою порядку визначення об'єктів оподаткування, ставок та термінів їх сплати. Розмір виплат і відсотків визначаються умовами кредитних договорів та умовами випуску облігацій. Зниження собівартості продукції та витрат, джерелом яких є прибуток, є основним внутрішнім резервом підвищення платоспроможності підприємства. На кожному підприємстві залежно від його особливостей може існувати різний набір факторів, що впливають на собівартість:

- обсяг виробництва;
- номенклатура та асортимент продукції;
- технічний рівень виробництва;
- організація виробництва та умов праці;
- ціна одиниці реалізованої продукції.

Основним способом зниження витрат є економія всіх видів ресурсів, що витрачаються на виробництво. Зменшення трудомісткості виробництва, підвищення продуктивності можна досягти різними способами. Найважливішими з них є:

- механізація та автоматизація виробництва,
- розробка та застосування прогресивних, високопродуктивних технологій,
- заміна та модернізація застарілого обладнання.

Важливим є підвищення вимог і застосування вхідного контролю якості сировини, що надходить від постачальників і матеріалів, комплектуючих виробів і напівфабрикатів. В умовах конкуренції актуальною стає оптимізація збутової політики підприємства. Стимулювати продажі можна різними способами. Бажаний результат можна отримати шляхом надання знижок клієнтам, помірною зниження цін, використання масової реклами.

Для оптимізації розміру дебіторської заборгованості необхідно вибрати найбільш прийнятні умови оплати та форми розрахунків споживачам (передплата, відстрочка, при відвантаженні продукції). Незважаючи на значні обсяги дебіторської заборгованості, на мою думку, споживачам доцільно відстрочити оплату, оскільки це збільшує обсяги реалізації, а разом з ним і прибуток (для стимулювання збуту в умовах високої конкуренції).

З іншого боку, у цьому випадку виникає ризик додаткових витрат за короткостроковими банківськими кредитами на компенсацію дебіторської заборгованості. Єдиного шляху збільшення продажів для всіх компаній не існує. Тип заходів залежить від особливостей конкретної компанії та обраної нею маркетингової стратегії.

Також одним із важливих шляхів покращення фінансових результатів є мобілізація внутрішніх резервів [68]. Це:

- реструктуризація активів;
- ряд дій, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу;
- готівкова конвертація наявних основних і фінансових засобів підприємства.

У рамках реструктуризації активів використовуються наступні заходи.

1) Мобілізація прихованих резервів. Більшість резервів відновлення платоспроможності відносяться до прихованих. Приховані резерви - це частина капіталу, яка не відображається в балансі. Розмір прихованих резервів на активному боці балансу, дорівнює різниці між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів підприємства та їх реальною вартістю.

Виявлення та мобілізація прихованих резервів здійснюється на основі наступних методів:

– Експертний метод який ґрунтується на визначенні причинно-наслідкового зв'язку між рівнем певної діяльності підприємства та величиною чистого грошового потоку підприємства. Результати використання цього методу залежать від професіоналізму та досвіду фахівця.

– Метод зовнішнього порівняльного аналізу. Суть цього методу полягає в співставленні основних показників ефективності досліджуваного підприємства та його аналога, які діють за практично ідентичних умов господарювання, маючи однаковий обсяг та склад ресурсів. Якість результатів, отриманих цим методом, залежить від точності порівняльного аналізу, та коректності інформаційного забезпечення. Цей метод вимірює резерви підвищення ефективності та покращення фінансового становища підприємства, але не показує, яким чином можна досягти цих результатів. Тому його бажано використовувати як попередній.

– Метод внутрішнього порівняльного аналізу. Порівняльний метод застосовується в тих випадках, коли з якихось причин обмежені можливості проведення експерименту, зокрема при дослідженні розміщення продуктивних сил, територіальної організації господарства, стану навколишнього середовища. На підприємствах зі структурними підрозділами, які виконують однакові види діяльності і можуть порівнюватись між собою, пошук резервів для стягнення боргів здійснюється лише методом внутрішнього порівняльного аналізу.

– Метод аналізу операційних витрат. Суть цього методу полягає у визначенні нових технологічних, та управлінських рішень на основі діяльності підприємства, які забезпечують раціоналізацію витрат при збереженні їх якісних та споживчих характеристик. Цей метод є універсальним інструментом для економії грошових витрат, збільшення грошового потоку за рахунок удосконалення споживчих властивостей товарів та покращення особистих бізнес-процесів за рахунок підтримки

внутрішніх резервів.

– Реструктуризація бізнес-процесів. Реструктуризація – це фундаментальна перебудова та радикальне перепроєктування ділових процесів для різкої зміни ключових показників сучасної діяльності підприємства, таких як ціна, якість, сервіс, швидкість [69].

2. Зворотна оренда (лізинг) – господарська операція, під час якої основні засоби продаються шляхом одночасного викупу таких основних засобів в умовах операційної або фінансової оренди. Наприклад, некомерційна організація продає офісну будівлю лізинговій компанії, уклавши договір оренди на це майно. У середньостроковій і довгостроковій перспективі використання основних засобів в оренду є не вигідним для підприємства, крім прав власності, в результаті зворотної оренди знижується кредитоспроможність підприємства. Однак його заборгованість збільшується, що дає можливість розраховатися з поточними боргами та уникнути процедури банкрутства. Крім того, зворотний лізинг дає значну економію на податкових платежах, яку можна поєднувати з купівлею та продажем основних засобів [69].

3. Здача в оренду основних фондів, які не повністю використовуються у виробничому процесі.

4. Удосконалення структури розміщення оборотних коштів означає зменшення частки менш ліквідних оборотних коштів, таких як запаси, сировина та сировина, незавершеного виробництва. Визначення оптимальної структури та розміру запасу – це контроль матеріальних потоків. Слід зазначити, що надлишкові запаси не тільки зменшують грошовий потік підприємства, але й тягнуть за собою додаткові витрати на його утримання, крім того, існує ризик втрати якості або зносу окремих видів сировини.

5. Рефінансування дебіторської заборгованості — це форма реструктуризації активів, яка перетворює дебіторську заборгованість в інші ліквідні форми оборотних активів: грошові кошти, короткострокові інвестиції. Одним із факторів, що негативно впливає на фінансове становище

компанії, є велика кількість неправдивих заяв. Погашення таких боргів є важливим резервом для погашення заборгованості підприємства, яке перебувало у фінансовій кризі.

Основними формами рефінансування є:

1. Факторинг – функція першого боржника щодо витребування прав третьої особи від іншого боржника з попередньою або наступною компенсацією вартості такого боргу першому боржнику. Наприклад, банк може вимагати права власності на товари та послуги, термін оплати яких закінчився.

2. Облік векселів. Суть цього процесу полягає в тому, що при купівлі рахунку банк негайно виплачує його власнику і отримує гроші лише в термін, зазначений на рахунку. Суть процесу звільнення полягає в наступному: власник рахунку продає його банку достроково, а банк утримує комісію на його користь з номінальної суми рахунку за виплату авансу, тобто на рахунок мінус знижка. Різниця між сумою, сплаченою банком під час придбання векселя, і сумою, отриманою за цим листом застави в момент погашення, називається дисконтом.

3. Форфейтинг – акт рефінансування підприємницької позики, який здійснюється із затвердженням заставного векселя на користь банку. В результаті цього процесу бізнес-кредит перетворюється на банківський. По суті, він поєднує фактор форфейтингу та складові обліку. Діяльність з рефінансування претензій, окрім зазначених вище, передбачає низку дій щодо стягнення заборгованості, у тому числі позов у господарському суді [70].

Іншим напрямком покращення фінансової ситуації є її прогнозування та моніторинг, оскільки необхідно постійно надавати дані про ситуацію та зміни, щоб правильно керувати виробництвом та серйозно впливати на розвиток показників господарсько-фінансової діяльності.

Тому можна створити перелік заходів для підтримки фінансового стану ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» на високому рівні:

- систематичний та регулярний аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства;
- оптимізація структури витрат та джерел їх створення;
- розробка та реалізація фінансових стратегій підприємства;
- аналіз складових собівартості продукції та визначення шляхів її зниження;
- підтримка конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт та послуг);
- розробка заходів щодо попередження кризових ситуацій;
- оптимізація розподілу прибутку та визначення найбільш ефективної дивідендної політики;
- розробка заходів щодо зниження зовнішніх вразливості підприємства.

Таким чином, систематичний моніторинг фінансового стану підприємства та оцінка його ефективності, дотримання запропонованих заходів щодо підтримки стабільності та прогнозування ключових показників зміцнять позиції підприємства на ринку та забезпечать довгострокові позитивні перспективи.

3.3 Заходи щодо оптимізації фінансових результатів

Оптимальна структура фінансових результатів являє собою таке поєднання власних і позикових засобів, при якому забезпечується найбільш ефективне співвідношення між коефіцієнтом рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства.

Регулювання фінансових результатів на підприємстві доцільно здійснювати у двох напрямках: обґрунтування оптимальних пропорцій власного і позикового капіталу; залучення необхідних обсягів власного і

позикового капіталу для досягнення цільової структури.

Таким чином, процес регулювання фінансових результатів передбачає, в першу чергу, процес оптимізації цієї структури. Методи регулювання фінансових результатів підприємства в залежності від підходу до оптимізації можна класифікувати за наступними групами: нормативно-коефіцієнтні, однокритеріальні, багатокритеріальні. Нормативно-коефіцієнтні методи регулювання фінансових результатів ґрунтуються на використанні фінансових коефіцієнтів.

Часто в економічній літературі та фінансовій практиці проблема покращення фінансових результатів вирішується на основі знаходження такого співвідношення капіталу та позикового капіталу підприємства, яке досягає організаційних або еталонних значень фінансових коефіцієнтів. Стандартні пропорції розраховуються, як правило, на основі багаторічних статистичних спостережень за обсягом капіталу та іншими ключовими показниками фінансової діяльності.

Оптимальною називається така структура фінансових результатів, за якої досягається максимальна вартість підприємства на фінансовому ринку за мінімальної ціни капіталу. Фінансові менеджери завжди будуть прагнути залучити капітал за нижчою ціною і намагатися підвищити курс цінних паперів на фінансовому ринку.

Можна виділити 3 найбільш поширені критерії (моделі) оптимізації фінансових результатів підприємства, а саме :

- 1 – максимізація рентабельності власного капіталу;
- 2 – мінімізація середньозваженої вартості капіталу;
- 3 – мінімізація рівня фінансових ризиків.

Розглянемо застосування вищезазначених методів на прикладі ПРАТ «Завод «Запоріжавтомотика» при можливих 5 варіантах співвідношення власного і позивного капіталу.

Одне з головних завдань підприємства – максимізувати рентабельність власного капіталу при заданому рівні фінансового ризику. Одним із основних

механізмів виконання цього завдання є «фінансовий леверидж» [72].

Фінансовий леверидж (важіль) – це характеристика використання позикових коштів, що впливає на зміну норми прибутку на власний капітал. Іншими словами, леверидж є об'єктивним фактором суми коштів, що використовуються підприємством для залучення коштів, і він дозволяє компанії отримати додатковий прибуток на власний капітал.

Застосування методу оптимізації фінансових результатів за критерієм максимізації власного капіталу передбачає використання механізму фінансового левериджу (важеля) [73].

Для цього застосуємо наступну формулу 3.3:

$$E\Phi L = (1 - C_{\text{ПП}}) \times (K_{\text{ВРА}} - C_{\text{В}}) \times \frac{ЗК}{ВК} \quad (3.3)$$

де $C_{\text{ПП}}$ – ставка податку на прибуток;

$K_{\text{ВРА}}$ – коефіцієнт валової рентабельності активів, %;

$C_{\text{В}}$ – ставка відсотку за кредит, що сплачує підприємство за використання залученого капіталу, %;

$ЗК$ – середня сума залученого капіталу;

$ВК$ – середня сума власного капіталу.

Таблиця 3.7 – Аналіз ефективності використання позикових коштів

Показник	2019	2020
Ефект фінансового левериджу	0,36	0,29
Валова рентабельність активів	32,9%	27,9%
Рентабельність власного капіталу	0,56%	6,48%

Практичне застосування моделі фінансового важеля було проведене для ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» за 2019–2020 рр.

Як показав аналіз фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» за період з 2019 по 2020 рік, обсяг позичкового капіталу, що використовувався за цей період перевищував 33% від

загального обсягу капіталу. Відповідно до фінансового важеля використання певної частки позикових коштів, це підвищило рентабельність власного капіталу підприємства.

Проведені розрахунки показали, що завдяки додатковому залученню позикових коштів у 2020 році та зростанню власного капіталу, рентабельність власного капіталу зросла на 5,92% порівняно з 2019 роком, і склала 6,48%.

Рентабельність власного капіталу у 2020 році підвищилася. Причому, рівень позикових коштів у структурі капіталу ПРАТ «Завод «Запоріжавтомастика» у 2020 році зменшився та дорівнював 33%, що у грошовому вимірі становило 435955 тис. грн.

Значення цього показника за аналізований період було максимальним і, як показали розрахунки, дало максимальне збільшення прибутку на власний капітал підприємства. Проаналізована структура фінансових результатів за період з 2019 по 2020 рік. Частина позикового капіталу збільшила рентабельність власного капіталу відповідно до коефіцієнта фінансового важеля.

Таблиця 3.8 – Аналіз фінансових результатів ПРАТ «Завод «Запоріжавтомастика» у 2019-2020 рр.

Показники	Роки	
	2019	2020
1	2	3
Середня сума всього капіталу, що використовується	588950	650947
Середня сума власного капіталу	200155	214992
Середня сума позикового капіталу	389795	435955
Структура фінансових результатів :		
Власний	66,2%	67,0%
Позичковий	33,8%	33,0%
Сума валового прибутку, грн.	194094	181376
К-т фінансового важелю	1,95	2,03
Валова рентабельність активів.(сукупного капіталу) %	32,9%.	27,9%
Рентабельність активів (сукупного капіталу) %	0,19	2,14
Середній рівень відсотків за кредит, %	10,25%	10,25%

Продовження таблиці 3.8

1	2	3
Сума чистого прибутку, що залишився в розпорядженні підприємства	1127	13940
Рентабельність власного капіталу %	0,56%	6,48%
ЕФЛ	0,36	0,29

Проаналізувавши структуру капіталу компанії, необхідно розглянути, чи є джерело позики, що використовується Товариством у поточному періоді, оптимальним чи ні. Побудуємо оптимізаційні моделі для даного підприємства, щоб знайти реальні можливі структури капіталу підприємства, дані яких занесемо в таблицю 3.9.

Таблиця 3.9. – Оптимізаційні моделі фактично можливих структур капіталу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика»

Показники	2020 рік					
	0 модель	1 модель	2 модель	3 модель	4 модель	5 модель
1	2	3	4	5	6	7
Середня сума всього капіталу, що використовується	650947	650947	650947	650947	650947	650947
Середня сума ВК	650947	520757	423115	325473	260378	214992
Середня сума ПК	0	130190	227832	325474	390569	435955
Структура фінансових результатів :						
власний	100%	80%	65%	50%	40%	33%
позичковий	0%	20%	35%	50%	60%	67%
Сума валового прибутку	181376	181376	181376	181376	181376	181376
Економічна R активів %	27,9%.	27,9%.	27,9%.	27,9%.	27,9%.	27,9%.
Серед. рівень% за кредитом	0,00	10,25%	12,00%	14,00%	16,00%	19,00%
Сума % за кредитом	0,00	13344	27340	45566	62491	82831
Сума чистого прибутку, що залишився в розпорядженні підприємства	148728	135384	121388	103162	86237	65897
R власного капіталу %	22,8%	26,0%	25,7%	23,7%	23,1%	20,6%

Як бачимо із розрахунків, найбільш ефективної фінансових результатів

підприємство набуло при співвідношенні власного та позичкового капіталу 80% та 20%, тобто, максимізації власного капіталу порівняно з позиковим.

Така структура забезпечила рентабельність власного капіталу 26,0%. Слід зазначити, що підприємство досягло рентабельності власного капіталу у 2020 році 6,48% при співвідношенні власного капіталу до позикового капіталу 33%/67%. Подальше збільшення долі позичкового капіталу у 4 моделях (таблиця 3.7.) призвело до зменшення рентабельності власного капіталу. Отже, застосування механізму фінансового важеля дає змогу визначити оптимальну структуру капіталу, яка забезпечує максимальний рівень фінансової рентабельності.

Розглянемо метод оптимізації фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за критерієм мінімізації її вартості.

Процес оптимізації за допомогою цього методу базується на багатовимірних розрахунках власного капіталу попередньої оцінки вартості боргу середньозваженої вартості капіталу за різних умов участі. Під час розрахунку було запропоновано 5 варіантів співвідношень власного і залученого капіталу (таблиця 3.10.).

Таблиця 3.10 – Розрахунок середньозваженої вартості капіталу ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика»

Показники	2020 рік					
	0 модель	1 модель	2 модель	3 модель	4 модель	5 модель
1	2	3	4	5	6	7
Загальна потреба в капіталі	1	1	1	1	1	1
Варіанти фінансових результатів:						
власний капітал	650947	520757	423115	325473	260378	214992
позиковий капітал	0	130190	227832	325474	390569	435955
Рівень передбачених дивідендних витрат	0	0	0	0	0	0
% за кредитом	0,00	10,2%	11,0%	12,0%	13,0%	15,0%

Продовження таблиці 3.10

1	2	3	4	5	6	7
Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
Рівень ставки % за кредит	0,00	8,3	9,0	9,8	10,7	12,3
Вартість складових частин капіталу:						
- власної частини капіталу	0	0	0	0	0	0
- позикової частини капіталу	0	10805	20504	31895	41790	53620
Середньозважена вартість капіталу	0	14067029	46714673	103809932	163218785	233759071

Як бачимо з таблиці 3.10 мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається у випадку співвідношення власного і позикового капіталу 80% і 20%. (1 модель таблиці). Така структура може максимізувати ринкову вартість підприємства.

Третя модель оптимізації фінансових результатів – метод оптимізації фінансових результатів за критерієм рівня фінансових ризиків. Тепер проведемо коригування одержаного оптимального розподілу капіталу підприємства на власний, позиковий короткостроковий і довгостроковий за допомогою моделі прийняття рішень з урахуванням трьох підходів (стратегій) до фінансування капіталу підприємства – агресивного, помірною, консервативного.

1. Мета агресивного підходу – мінімізувати всі форми страхових резервів і забезпечити високий рівень ефективності використання фінансових ресурсів безперебійній операційній діяльності підприємства.

2. Помірний (консервативний) підхід спрямований на забезпечення повного задоволення поточних потреб у всіх видах оборотних активів і створення страхових резервів на випадок найтипівіших збоїв у ході операційної діяльності підприємства. Цей підхід відображає розумну паритетність у співвідношенні між рівнями ризику та ефективності

використання фінансових ресурсів.

3. Консервативний підхід передбачає забезпечення нормального ходу операційної діяльності, створення резервів на випадок непередбачених труднощів у забезпеченні підприємства сировиною і матеріалами, активізації попиту на продукцію. Такий підхід гарантує мінімізацію операційних та фінансових ризиків, але негативно позначається на ефективності використання оборотних активів – їх обігу та рівні рентабельності

Знайдемо рекомендовані межі для позикового капіталу залежно від стратегії фінансування (короткострокова чи довгострокова):

1. Агресивна: (формули 3.4, 3.5)

$$ПК_{КОР} = X_1 = 0,33(ПК + ВК), \quad (3.4)$$

$$ПК_{ДОВ} = X_2 = 0,3(ПК + ВК), \quad (3.5)$$

де, $ПК$ – оптимальний розмір позикового капіталу;

$ВК$ – оптимальний розмір власного капіталу.

2. Помірна: (формули 3.6, 3.7)

$$ПК_{КОР} = X_1 = 0,33(ПК + ВК), \quad (3.6)$$

$$ПК_{ДОВ} = X_2 = 0,167(ПК + ВК), \quad (3.7)$$

де, $ПК$ – оптимальний розмір позикового капіталу;

$ВК$ – оптимальний розмір власного капіталу

3. Консервативна: (формула 3.8; 3.9)

$$PK_{КОР} = X_2 = 0,167(PK + BK), \quad (3.8)$$

$$PK_{ДОВ} = X_2 = 0,067(PK + BK), \quad (3.9)$$

де, PK – оптимальний розмір позикового капіталу;

BK – оптимальний розмір власного капіталу

Розрахунок:

1. Агресивна:

$$PK_{кор.} = 0,33 \times (130190 + 520757) = 2148129 \text{ (тис.грн.)}$$

$$PK_{дов.} = 0,3 \times (130190 + 520757) = 195284 \text{ (тис.грн.)}$$

2. Помірна:

$$PK_{кор.} = 0,33 \times (130190 + 5205757) = 214812 \text{ (тис.грн.)}$$

$$PK_{дов.} = 0,167 \times (130190 + 520757) = 108708 \text{ (тис.грн.)}$$

3. Консервативна:

$$PK_{кор.} = 0,167 \times (130190 + 520757) = 108708 \text{ (тис.грн.)}$$

$$PK_{дов.} = 0,067 \times (130190 + 520757) = 43613 \text{ (тис.грн.)}$$

Елементи цього потоку вказують на оптимальні з погляду інвестора розміри позикового короткострокового, довгострокового та власного капіталів підприємства [35].

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» планує провести складну модернізацію підприємства. Головна мета інвестиційного проекту – збільшення гнучкості виробництва, скорочення технологічних втрат, покращення якості продукції, збільшення рівня екологічної безпеки будівельної продукції та послуг.

З метою впровадження нового інвестиційного проекту ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» підписало кредитну угоду з екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО (фінансова установа, заснована у 1990 році Данією, Фінляндією, Швецією, Норвегією та Ісландією, фінансує проекти з

екологічними вигодами). Рамкова угода між НЕФКО та Урядом України була ратифікована у 2010 році, що дозволяє кредитувати під муніципальні гарантії.

Загальна вартість проекту (інвестицій) становить: 4614345 грн., термін – 3 роки. Для оцінювання ефективності інвестиційного проекту визначаємо очікувану суму чистого приведеного доходу для них.

Сума чистого грошового потоку:

а) всього – 10029619,26 грн.,

б) у тому числі по роках:

2021 р. – 3009763,26 грн.;

2022 р. – 5305437,72 грн.;

2023 р. – 1714418,28 грн.

Для дисконтування суми грошового потоку проекту ставка відсотка прийнята у розмірі $i = 0,21$. Результати дисконтування наведені у таблиці 3.11.

Таблиця 3.11 – Розрахунок поточної (теперішньої) вартості чистих грошових потоків для інвестиційного проекту

Роки	Інвестиційний проект		
	майбутня вартість, ЧГП _t	дисконтний коефіцієнт при $i=21\%$	поточна вартість, грн.
2021	3009763,26	0,826	2486064,453
2022	5305437,72	0,683	3623613,963
2023	1714418,28	0,564	966931,9099
Разом:	10029619,26		7076610,33

З урахуванням розрахованої поточної вартості чистих грошових потоків визначаємо чистий приведений дохід:

$$\text{ЧПД}_0 = 7076610,33 - 4614345 = 2462265,33 \text{ грн.}$$

Використовуючи отримані результати визначаємо індекс дохідності:

$$ID_0 = \frac{7076610,33}{4614345} = 1,55$$

Індекс (коефіцієнт) рентабельності (IP_i) інвестиційного проекту можна

використовувати як допоміжний параметр оцінювання, тому що він не дозволяє оцінити весь зворотний потік для проекту. Цей індекс розраховується за формулою 3.10

$$IP_i = \frac{ЧП_i}{IЗ} \quad , \quad (3.10)$$

де $ЧП_i$ - середньорічна сума чистого інвестиційного прибутку за період експлуатації проекту;

$IЗ$ - сума інвестиційних затрат на реалізацію інвестиційного проекту.

Визначаємо індекс рентабельності:

$$IP_i = \frac{2358870}{4614345} = 0,511$$

Рентабельність проекту становитиме 51,1%, що є досить високим показником і характеризує інвестиційний проект як ефективний.

Період окупності є одним із найбільш розповсюджених і зрозумілих показників оцінки інвестиційного проекту.

Використовуючи попередньо отримані результати визначаємо період окупності. Спочатку обчислюємо середньорічну суму чистого грошового потоку в поточній вартості за формулою 3.11

$$\frac{\sum \frac{ЧГП_t}{(1+i)^t}}{t} \quad (3.11)$$

де, $ЧГП$ – сума чистого грошового потоку за окремий інтервал звітного періоду;

t – період життєвого циклу проекту;

i – ставка дисконту (в частках одиниць).

Розрахунок:

$$СЧП = \frac{7076610,33}{3} = 2358870,11 \text{ тис. грн.}$$

З урахуванням середньорічної вартості чистого грошового потоку період окупності проекту становить:

$$ПО_0 = \frac{4614345}{2358870,11} = 1,97 \text{ років}$$

Виходячи з наведених вище розрахунків, можна зробити висновок, що реалізація даного інвестиційного проекту на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» є економічно обґрунтованою, так як витрати окупляться майже через 2 роки і проект почне приносити дохід.

Впровадження запропонованих заходів дозволяє зменшити витрати та збільшити обсяг реалізованої продукції підприємства, що призведе до збільшення рентабельності продукції на 3%.

Таким чином, на прикладі інвестиційного проекту ПРАТ «Завод «Запоріжавтомастика» можна бачити, що міська влада м. Дніпро тісно співпрацює з промисловими підприємствами міста та сприяє інтеграції підприємств в економічне середовище Євросоюзу та підвищенню їх інвестиційної привабливості.

Збільшення таких показників, як: коефіцієнт незалежності (незалежності), коефіцієнт фінансової залежності, відношення заборгованості до власного капіталу, є гарантією того, що інвестор буде зацікавлений у цьому підприємстві.

Для підвищення інвестиційної привабливості необхідно враховувати такі фактори, як інвестиційна політика компанії, ситуація в конкретному регіоні, розвиток проектів і технологій, які залучатимуть інвесторів, створення правової бази для інвестування. .

Найбільш загрозливі та складні по своїм фінансовим наслідкам ризики, які не піддаються нейтралізації за рахунок внутрішніх механізмів, підлягають страхуванню.

Страхове покриття таких ризиків здійснюється приватними страховими

компаніями, які збирають кошти від страхувальників і використовують їх для відшкодування збитків за певних обставин. Зміст страхування виражається в готовності підприємця відмовитися від частини свого доходу, щоб уникнути ризику, тобто заплатити за зниження рівня ризику до нуля.

Вартість страхування підприємницьких ризиків – це сума збитків, які зазнає страхувальник у разі настання страхового випадку. Тому акцент має бути на узгодженні рівнів премій у процесі корпоративного управління ризиками для іноземного страхування. Цей розмір визначається наступними факторами:

- розміром страхової суми, що відшкодовується;
- загальним періодом страхування;
- страховими тарифами (при добровільному страхуванні ці тарифи розробляє страхова компанія) [73].

Розмір франшизи (мінімальна невідшкодована частина збитку, завданого страхувальником) також має бути узгоджено в договорі страхування. Широко застосовуючи різні форми запобігання та страхування економічних ризиків, можна значно зменшити величину потенційних фінансових втрат компанії в умовах нестабільної економіки та часто мінливих ринкових умов [74].

Купуючи страхування, компанії передають ризик страховій компанії, яка готова платити за певні види збитків. За ці послуги їй платять.

Розрізняють незастраховані та застраховані ризики.

Незастрахований ризик – це ризик, який майже жодна страхова компанія не прийме, оскільки ймовірність збитків, пов'язаних з ним, майже непередбачувана. Страхові компанії рідко страхують ризики, пов'язані з можливими діями уряду або зміною загальної економічної ситуації.

Страховий ризик – це ризик, який готовий нести страховик і розмір якого легко визначити.

Зменшення розміру та рівня ризику – це не лише вибір та використання методів управління ризиками. Йдеться також про прогнозування,

організацію, регулювання, координацію, стимулювання та контроль. Приймаючи ризикові рішення, підприємець повинен враховувати об'єктивні та суб'єктивні фактори. Людина, яка вирішується на ризик, повинна володіти такими якостями, як оригінальність думки, агресивність, незалежність та інші.

Крайні випадки прийняття рішень, пов'язаних з ризиком, - це перестраховання та авантюризм. Перестраховання зводить ризик до нуля, авантюризм веде до максимально можливого ризику. Перестраховання може призвести до заниженого ефекту, авантюризм — недосягнення запланованого результату через занадто високий ризик.

У ринкових відносинах процеси виробництва, споживання та торгівлі орієнтують підприємців на належну поведінку в умовах невизначеності та ризику. Вдалі рішення винагороджують підприємця прибутком, а невдалі - банкрутством.

Як правило, фінансові ризики є складовою частиною комерційних і пов'язані з імовірністю втрат яких-небудь грошових сум (грошових фондів) або їх недоотриманням.

Фінансові ризики опосередковано пов'язані з майновим страхуванням. Можна виділити вісім видів страхування, які покривають комерційні (господарські, підприємницькі) ризики:

1. Всілякі види страхування майна юридичних осіб;
2. Страхування від втрати прибутку (доходу) внаслідок зупинки виробництва (комерційної діяльності), тобто страхування непрямих збитків;
3. Страхування відповідальності товаровиробників;
4. Страхування недопоставки і недопродажі продукції;
5. Страхування кредитів (ризик не повернення і відповідальності позичальника);
6. Страхування від невиконання фінансових зобов'язань (фінансових гарантій);
7. Страхування технічних ризиків (страхування будівельно-

монтажних, експлуатаційних ризиків і ін.);

8. Страхування працівників підприємств від розкрадання і витрат (гарантійне страхування).

Послуги із страхування майна надають ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» кілька страхових організацій, а саме: на підставі укладених договорів про добровільне страхування майна з ТДВ «Страхова компанія Авангард», ПАТ «Українська пожежно – страхова компанія», СК «АХА – Страхування», ПАТ «Акціонерна страхова компанія «ІНГО Україна».

Отже, раціональна структура фінансових результатів не є стабільною, оскільки фінансування є динамічним процесом, а також модифікуються фактори, які впливають на структуру капіталу, особливо в умовах нестабільної економічної ситуації. Відповідно, змінюються і переваги підприємства у виборі певних джерел формування фінансових результатів.

Таким чином, оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу розраховується лише в індивідуальному порядку для кожного підприємства окремо. Адже оптимізація фінансових результатів залежить від ряду чинників, критеріїв. Кожне окреме підприємство керується тим критерієм, який вважається найбільш доцільним. Під час формування певної фінансових результатів приймаються до уваги різні умови, які характеризують операційну, інвестиційну, фінансову діяльність підприємства.

Тому поняття оптимальної фінансових результатів набуває значного суб'єктивного змісту. Оптимальна структура фінансових результатів повинна сприяти такому співвідношенню використання власних і позикових коштів, за умови якого забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності (коефіцієнтом власного капіталу) та коефіцієнтом стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість.

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» – прибуткове підприємство.

Структура фінансових результатів підприємства не є оптимальною, співвідношення власного і позикового капіталу у 2020 році складає 33% на 67%. При аналізі моделей оптимізації фінансових результатів та різних 5 сценаріях встановлено, що найбільшій ефективності капітал набуває при структурі 80% на 20%. Така структура забезпечила найбільшу рентабельність власного капіталу – 26,0%.

Оптимізація фінансових результатів є однією з центральних проблем фінансового менеджменту, яка полягає у визначенні такого співвідношення власних і позикових коштів, за яких досягається максимальна ефективність діяльності підприємства.

Зростання величини капіталу обернено пропорційне до його середньозваженої вартості.

Оптимальним співвідношенням між власним і позиковим капіталом є 80% на 20%.

При одержанні і дослідженні економічної інформації, на основі показників критеріїв оптимізації фінансових результатів, можна більш ефективно управляти капіталом підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведені у кваліфікаційній роботі дослідження обліку фінансових результатів діяльності на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» дає змогу сформулювати наступні висновки.

В умовах ринкової економіки отримання прибутку та забезпечення рентабельної діяльності суб'єкта господарювання є необхідною складовою, яка обумовлює зростання ринкової вартості підприємства. Як основний узагальнюючий показник фінансових результатів діяльності підприємства прибуток виступає економічним показником, який дозволяє співставляти державні економічні інтереси, підприємства, як суб'єкта господарювання, робітників і власника підприємства

Прибуток є результатом різноспрямованого руху фінансових потоків, що характеризуються доходами і витратами підприємства. Доходи і витрати, як взаємопов'язані чинники утворення прибутку підприємства, мають досліджуватися на всіх етапах їх формування. Отже, підприємство повинно враховувати всі чинники, які мають вплив на його функціонування, і постійно працювати над оптимізацією своєї діяльності задля покращення загального рівня фінансових показників.

Результати вивчення наукових праць провідних вчених-економістів дозволили нам стверджувати, що відсутнє однозначне трактування поняття «Фінансові результати» у науковій літературі. На основі теоретичного узагальнення нами удосконалено трактування «Фінансові результати». Під фінансовими ресурсами ми пропонуємо розуміти приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період. Основним фінансовим результатом діяльності підприємства є прибуток, збільшення якого означає примноження фінансових ресурсів та зростання фінансових результатів

Фінансові результати на підприємства формуються на рахунку

бухгалтерського обліку 79 «Фінансові результати» шляхом послідовного закриття відповідних рахунків обліку доходів та витрат. Законодавством з питань бухгалтерського обліку визначено порядок ведення обліку на рахунку 79 «Фінансові результати», який збирає інформацію про фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних ситуацій, не дозволяє швидко та об'єктивно відобразити достовірні результати господарської діяльності. Тому доцільно говорити про потребу створення до рахунку 79 «Фінансові результати» субрахунку 79.5 «Фінансовий результат звітного періоду», який надасть можливість здійснювати достовірний і оперативний облік фінансових результатів на промислових підприємствах. Саме зазначене нововведення буде сприяти узагальненню інформації щодо фінансових результатів, які використовуються для складання оперативної та річної фінансової звітності.

В сучасних умовах господарювання облікова політика перетворилася на реальний інструмент управління підприємства, на її основі здійснюється фінансове та податкове планування діяльності організації, що дає змогу істотно знижувати податковий тягар, підвищувати гнучкість, оперативність й ефективність прийнятих управлінських рішень. Приймаючи до уваги нерегульованість на практиці облікової політики щодо фінансових результатів діяльності на рівні нормативно-правових актів України, пропонуємо в Наказі про облікову політику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» виділити методичну та технічну складову, що забезпечить оперативне формування достовірної звітності про фінансові результати.

На величину фінансових результатів як кінцевий результат діяльності ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» опосередковано впливають такі елементи облікової політики: метод оцінки і списання запасів; метод нарахування резерву сумнівних боргів і списання дебіторської заборгованості; метод нарахування амортизації необоротних активів; розмежування в обліку поточних витрат на ремонт та капітальні інвестиції; створення резервів для

забезпечення майбутніх витрат; визначення методу обліку витрат і калькулювання; тривалість операційного циклу; метод ціноутворення тощо. Таким чином, застосовуючи методи і принципи облікової політики, ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» повинні враховувати її вплив на суми витрат чи доходів, фінансові результати і на суму оподаткованого прибутку, тому облікова політика надає можливість законного способу коригування фінансового результату і оподаткованого прибутку.

Наказ про облікову політику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» повинен містити такі елементи з обліку доходів і фінансових результатів:- розмежування доходів за кожною класифікаційною групою; перелік та склад доходів від реалізації; умови визнання та критерії оцінки доходу від надання і виконання робіт та послуг на дату складання балансу; перелік та склад інших операційних доходів; перелік та склад інших фінансових доходів;- перелік та склад доходів від участі в капіталі; перелік та склад інших доходів;- перелік та склад надзвичайних доходів.

Бухгалтерський облік на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» ведеться згідно Наказу про облікову політику, але відсутнє документальне оформлення віднесення доходів і витрат до фінансових результатів. Тому пропонуємо оформляти цю операцію Бухгалтерською довідкою. Довідки та розрахунки бухгалтерії мають слугувати також для відображення накопичення фінансових результатів різних видів діяльності та віднесення до складу нерозподіленого прибутку (збитку).

Розроблена послідовна схема руху інформації в регістрах аналітичного та синтетичного обліку стосовно доходів, витрат та фінансових результатів на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика». Раціональне ведення обліку фінансових результатів окремо від операційної, фінансової, інвестиційної та іншої діяльності, дасть необхідну деталізацію інформації про доходи, витрати та фінансові результати, а також розширить можливості її використання центрами фінансової відповідальності для прийняття

ефективних управлінських рішень як на рівні підрозділу, так і на на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» загалом.

Баланс є одним із головних джерел даних про фінансовий стан суб'єкта господарювання на певну дату та справедливо посідає центральне місце в системі інформаційної бази фінансового аналізу. Відповідно до проведеного аналізу фінансового стану ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» можна зробити висновок, що підсумок балансу в 2019 році в порівнянні з 2018 роком збільшився на 5,9%, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшився на 11,7 %, що є позитивною тенденцією для ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика».

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика» показав, що чистий прибуток у 2018 році склав 1216 тис. грн., у 2019 році – зменшився порівняно з 2018 роком майже у 2 рази (на 52%) та склав 583 тис. грн., у 2020 році збільшився в порівнянні з 2019 роком на 1376 тис. грн. або на 236% та склав 1959 тис. грн. У 2020 році підприємство досягло найкращого результату роботи за 2018 – 2020 роки.

Це відбулося, в першу чергу, за рахунок зростання доходу від реалізації, який збільшився у 2020 році на 376 тис грн. у порівнянні з 2019 роком, а також зменшенням собівартості продукції на 1229 тис. грн. або на 3,9%, також зменшилися адміністративні витрати на 33,1%.

Загалом 2020 рік був значно кращий для підприємства, ніж 2019 рік. Підприємство отримало чистого прибутку майже у 4 рази більше, ніж у 2019 році.

Розглянувши фінансово-економічну характеристику ПрАТ «Завод «Запоріжавтомотика», можна зробити висновок, що дане підприємство спеціалізується на випуску нестандартних засобів автоматизації для підприємств сталеплавильного виробництва, металургійного машинобудування та гірничорудної промисловості.

Всі результати підприємства мають позитивну тенденцію та відповідають всім встановленим нормам, отже ПрАТ «Завод

«Запоріжавтомастика» є ефективним та успішним підприємством.

Оцінка майнового стану показала, що всі показники, які його характеризують (майновий стан, рентабельність, ділова активність, тощо) знаходиться або у межах нормативних значень або краще за них.

Отже, це дає змогу дійти висновку що ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» є фінансово стійким та ліквідним підприємством, про що й характеризує відмінний фінансовий стан.

Оптимальна структура фінансових результатів являє собою таке поєднання власних і позикових засобів, при якому забезпечується найбільш ефективне співвідношення між коефіцієнтом рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства.

Одне з головних завдань підприємства – максимізувати рентабельність власного капіталу при заданому рівні фінансового ризику. Одним із основних механізмів виконання цього завдання є «фінансовий леверидж»

Практичне застосування моделі фінансового важеля було проведене для ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за 2019–2020 рр. Як показав аналіз фінансових результатів ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» за період з 2019 по 2020 рік, обсяг позикового капіталу, що використовувався за цей період перевищував 33% від загального обсягу капіталу. Відповідно до фінансового важеля використання певної частки позикових коштів, це підвищило рентабельність власного капіталу підприємства.

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» планує провести складну модернізацію підприємства. Головна мета інвестиційного проекту – збільшення гнучкості виробництва, скорочення технологічних втрат, покращення якості продукції, збільшення рівня екологічної безпеки продукції та послуг.

З метою впровадження нового інвестиційного проекту ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» підписало кредитну угоду з екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО (фінансова установа, заснована у 1990 році Данією, Фінляндією, Швецією, Норвегією та Ісландією, фінансує проекти з

екологічними вигодами). Рамкова угода між НЕФКО та Урядом України була ратифікована у 2010 році, що дозволяє кредитувати під муніципальні гарантії.

Виходячи з проведених розрахунків, можна зробити висновок, що реалізація даного інвестиційного проекту на ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» є економічно обґрунтованою, так як витрати окупляться майже через 2 роки і проект почне приносити дохід.

Таким чином, оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу розраховується лише в індивідуальному порядку для кожного підприємства окремо. Адже оптимізація фінансових результатів залежить від ряду чинників та критеріїв. Кожне окреме підприємство керується тим критерієм, який вважається найбільш доцільним. Під час формування певних фінансових результатів приймаються до уваги різні умови, які характеризують операційну, інвестиційну, фінансову діяльність підприємства.

Тому поняття оптимальної фінансових результатів набуває значного суб'єктивного змісту. Оптимальна структура фінансових результатів повинна сприяти такому співвідношенню використання власних і позикових коштів, за умови якого забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності (коефіцієнтом власного капіталу) та коефіцієнтом стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість.

ПрАТ «Завод «Запоріжавтомастика» – прибуткове підприємство. Структура фінансових результатів підприємства не є оптимальною, співвідношення власного і позикового капіталу у 2020 році складає 33% на 67%. При аналізі моделей оптимізації фінансових результатів та різних сценаріях встановлено, що найбільшій ефективності капітал набуває при структурі 80% на 20%. Така структура забезпечить найбільшу рентабельність власного капіталу – 26,0%.

Оптимізація фінансових результатів є однією з центральних проблем

фінансового менеджменту, яка полягає у визначенні такого співвідношення власних і позикових коштів, за яких досягається максимальна ефективність діяльності підприємства.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Ванькович Д. В. Концептуалізація логіки дослідження сутності фінансового контролю. *Вісник Львівського національного університету. Економічні науки*. Львів, 2018. № 1. С. 35-36.
2. Голов С. Ф. Облік нематеріальних активів : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 135 с.
3. Мочерний С. В. Економічна теорія : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 112 с.
4. Грабова Н. М., Кривонос Ю. Г. Облік основних господарських операцій у бухгалтерських проводках : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ : АСК, 2009. 320 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз : навч. посіб. Житомир : Рута, 2003. 680 с.
6. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний розвиток : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 1072 с.
7. Борисов А. Б. Економіка та фінанси : навч.-метод. посіб. Київ : Талком, 2016. 895 с.
8. Скасюк Р. В. Сутність і значення фінансових результатів у системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. *Економічний науковий електронний журнал*. 2017. № 3. С. 112-118. URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal1/natural/npkntu_e.
9. Вуд Ф., Стоуа Д., Хітчанг К. Ризик, невизначеність та прибуток : *Сучасна інституційно-економічна теорія*. 2015. С. 153–154.
10. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Хай-Тек Прес, 2008. 120 с.
11. Чаюн І. О., Богославець Г. М., Стасюк Л. Л. Економіка підприємства : підручник. Київ : ЦУЛ, 2005. 120 с.

12. Іванов О. С. Економіка підприємства : підручник. Київ : ЦУЛ, 2009. С. 20-22.
13. Бандурка О. М., Коробов М. Я. Фінансова діяльність підприємства : підручник 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Либідь, 2003. 384 с
14. Тесленко Т. І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення. *Бізнесінформ*. 2013. № 4. С. 356-359.
15. Крупка Я. Д. Облік інвестицій : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2001. 302 с
16. Патарідзе-Вишинська М. В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Економіка. Управління. Інновації*. 2010. № 10. URL : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2010_2/10pmvvd.pdf (дата звернення: 18.02.2019).
17. Дерксен М. Ю. Оптимізація основних аспектів організації обліку у фермерських господарствах. *Управління розвитком*. 2011. № 7. С. 20-22.
18. Дем'яненко М. Я., Зуєва О. І. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств України: теорія і практика : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2010. 190 с.
19. Максимов В. Ф., Кузін З. В., Стиренко Л. М. Облік у галузях економіки : навч.-метод. посіб. Київ : ЦУЛ, 2010. 496 с.
20. Павелко О. В. Класифікація фінансових результатів. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. Рівне. 2012. № 133. С. 115-112.
21. Довбуш А. В. Визначення фінансових результатів : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2013. С. 170-174.
22. Губарик О. М. Облік фінансового результату діяльності підприємства та шляхи його вдосконалення. *Глобальні та національні проблеми економіки* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 15 жовт. 2019 р. Дніпро, 2019. С. 120-125.
23. Гудзь Н. В. Концептуальні моделі формування фінансових результатів відповідно до МСФЗ, директиви ЄС та НСБО. *Бухгалтерський*

облік, аналіз та аудит : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 15 лист. 2020 р. Тернопіль, 2020. С. 118-125.

24. Задорожний З. М. Бухгалтерський облік в Україні (з використанням національних стандартів) : навч. посіб. 5-е вид., перероб. та доп. Київ : АСК, 2015. 65 с.

25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України : Закон України від 16.07.2017 р. № 996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. С. 65-68 (дата звернення: 15.09.2021).

26. Шлапак Д. В., Селіванова Н. М. Фінансові результати діяльності підприємства: сутність, порядок формування та відображення в обліку. *Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Одеса, 2 жовт. 2016 р. Одеса, 2016. С. 85-88

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 25.09.2009 р. № 159. URL : <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/20.htm> (дата звернення: 22.09.2021).

28. Белоусова Л. І. Облікова політика підприємства – основа складання фінансової звітності. *Вісник СНУ ім. Даля*. 2008. № 1. С.14–17.

29. Житний П. Є. Системний аспект облікової політики : дис. ... д-ра. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2009. С. 62-65.

30. Людвенко Д. В. Система управлінського обліку та облікова політика в Україні : дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2005. 14 с.

31. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2006. 440 с.

32. Волошан І. Г. Методична складова організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства. *Вісник Львівської комерційної академії. Економічні науки*. Львів, 2014. № 46. С. 152-157.

33. Кондраков Н. П. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : ІНФРА, 2007. 592 с.

34. Кучеркова С. О. Трансформація звітності щодо обліку фінансових результатів за М(С)ФЗ. *Вісник Луцького національного технічного університету. Економічні науки*. Луцьк, 2011. №4. С. 19-21.
35. Осадча Г. Г. Методи побудови функції витрат – практичне застосування. *Вісник Миколаївського національного університету. Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаїв, 2018. С. 23-26.
36. Шум М. А. Особливості обліку та аналізу фінансових результатів промислових підприємств в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. Херсон, 2018. С. 45-48.
37. Рета М. В., Пляка Г. О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств. *Вісник Національного технічного університету*. Харків, 2015. № 25. С. 25-34
38. Малахов В. А., Екгардт А. Є. Особливості організації обліку фінансових результатів промислових підприємств за національними та міжнародними стандартами. *Збірник наукових праць*. Луцьк, 2013. С. 120–125.
39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 19.01.2013 р. № 27/4248. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 22.09.2021).
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2015 р. № 290. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 22.09.2021).
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99#Text> (дата звернення: 06.09.2021).
42. Податковий кодекс України : Закон України від 13.07.2017 р. № 1989-VIII. *Вісник податкової служби України*. 2015. № 46. 240 с. (дата звернення: 08.09.2021).
43. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL : <https://buhgalter911.com/spravochniki/>

(дата звернення: 12.09.2021).

44. Ночовна Ю. О. Особливості розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за національними та міжнародними стандартами. *Економічний науковий електронний журнал*. 2018. № 11. С. 115–118. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6700>.

45. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2007. 488 с.

46. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2003. 280 с.

47. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 654 с.

48. Буряк П. Ю., Римара М. В. Фінансово-економічний аналіз : підручник. Київ : ВД «Професіонал», 2008. 528 с.

49. Зімін Н. Є. Аналіз та діагностика фінансового стану підприємства : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 240 с.

50. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 3-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2002. 190 с.

51. Цукатова О. В., Горошанська О. О., Кащена Н. Б. Особливості аналізу фінансових результатів підприємств торгівлі. *Вісник Львівської комерційної академії. Економічні науки*. Львів, 2004. № 16. С. 453-457.

52. Ковалевська А. В. Критичний аналіз методів фінансового стану : навч. посіб. 3-те вид., перероб. і доп. Київ : ЦУЛ, 2012. С. 163-169.

53. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.2016 р. № 291. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. С. 15-16. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 16.09.2021).

54. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2006. 526 с.

55. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу,

зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2015 р. № 1591. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 05.09.2021).

56. Шипина С.Б. Облікове відображення доходу від реалізації. *Вісник Державного університету «Житомирська політехніка». Економічні науки.* Житомир, 2012. № 2 С. 165.

57. Орлова В.П. Трансформація фінансової звітності за міжнародними стандартами. *Науково-практичний журнал.* 2013. №5. С. 3-7

58. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради України.* 2001. № 22. С. 7-10 (дата звернення: 07.12.2021).

59. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2003. № 45. С. 120-125 (дата звернення: 07.12.2021).

60. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 12.09.2019 р. № 79-IX. *Відомості Верховної Ради України.* 2019. №44. С. 65-68. (дата звернення: 15.09.2021).

61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. №246. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text> (дата звернення: 05.12.2021).

62. Карп'як Я.С. Організація бухгалтерського обліку витрат, доходів і фінансових результатів суб'єкта господарювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку.* Львів, 2014. № 794. С. 172-180. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_794_26.

63. Лучко М. Р. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. С. 53-55.

64. Соляник Л. Г Фінансовий аналіз : навч. посіб. Дніпро : НГУ, 2017. С. 45-48.

65. Давиденко Н. М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. *Актуальні проблеми економіки* : наук.-практ. конф., м. Київ, 29 листоп. 2014 р. Київ, 2014. С. 36-41
66. Рудницька О. М., Біленька Я. А. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Економічні науки*. Львів, 2009. № 639. С. 132-138.
67. Аверіна М. Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2012. С. 92-100.
68. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства : навч. посібн. Київ : ЦУЛ, 2009. С. 26-29.
69. Рябенко Г. М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2012. № 7. С. 56-59. URL : <http://masters.donntu.org/2014/iem/moiseienko/library/stan.pdf> (дата звернення: 05.12.2021).
70. Pavlyk V. Institutional determinants of energy efficiency deficiencies assessment in national economies. *Socio-economic challenges*. 2020. №4. P. 122-128. URL : [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).122-128.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).122-128.2020). (appeal date: 29.09.2021).
71. Кожемякіна С.М. Структурні зрушення в економіці України та їх вплив на фінансові результати. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. 20 – 26 жовт. (№ 12). С. 230-232.
72. Тесленко Т. І. Проблеми та шляхи фінансових результатів. *Економічний вісник України*. 2013. №4. С. 356-360.
73. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Талком, 2007. 521 с.
74. Mercado M.P. Analysis of the Determinants of Social Capital in Organizations. *Business Ethics 34 and Leadership*. 2019. №3(1). P. 124-133.
75. Obidjon G. Research of influence of innovative activity on profitability of stocks of the industrial enterprises. *Economic Bulletin*. 2017. Vol. 2. №1. P.80
76. Palienko M. Influence of social factors on macroeconomic stability:

Socio-economic challenges. 2018. № 2. P. 103-116.

77. Prince T. Behavioral finance and business cycle. *Business ethics and leadership*. 2017. №14. P. 28-48.

78. Проскуріна Н. М., Смулова Г. С. Фінансові результати діяльності підприємства: обіково-аналітичні аспекти. *Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти*. тези всеукр. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 24 лист. 2021 р. Ужгород, 2021. С. 101-102.

79. Проскуріна Н. М., Смулова Г. С. Внутрішній контроль на підприємстві як складова аналітичної роботи. *Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях*. тези міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 25-26 листопада 2021 р. Запоріжжя, 2021 С. 56-57.

80. Проскуріна Н. Н., Смулова Г. С. Сутність та значення фінансових результатів в розвитку господарської діяльності промислових підприємств на прикладі ПрАТ «Запоріжавтомастика». *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Економічні науки*. Полтава, 2021. №3. С. 123-131.

81. Проскуріна Н. М., Смулова Г. С. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу щодо оцінки фінансової стійкості. *Науковий вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. Запоріжжя, 2021. С. 98-99.

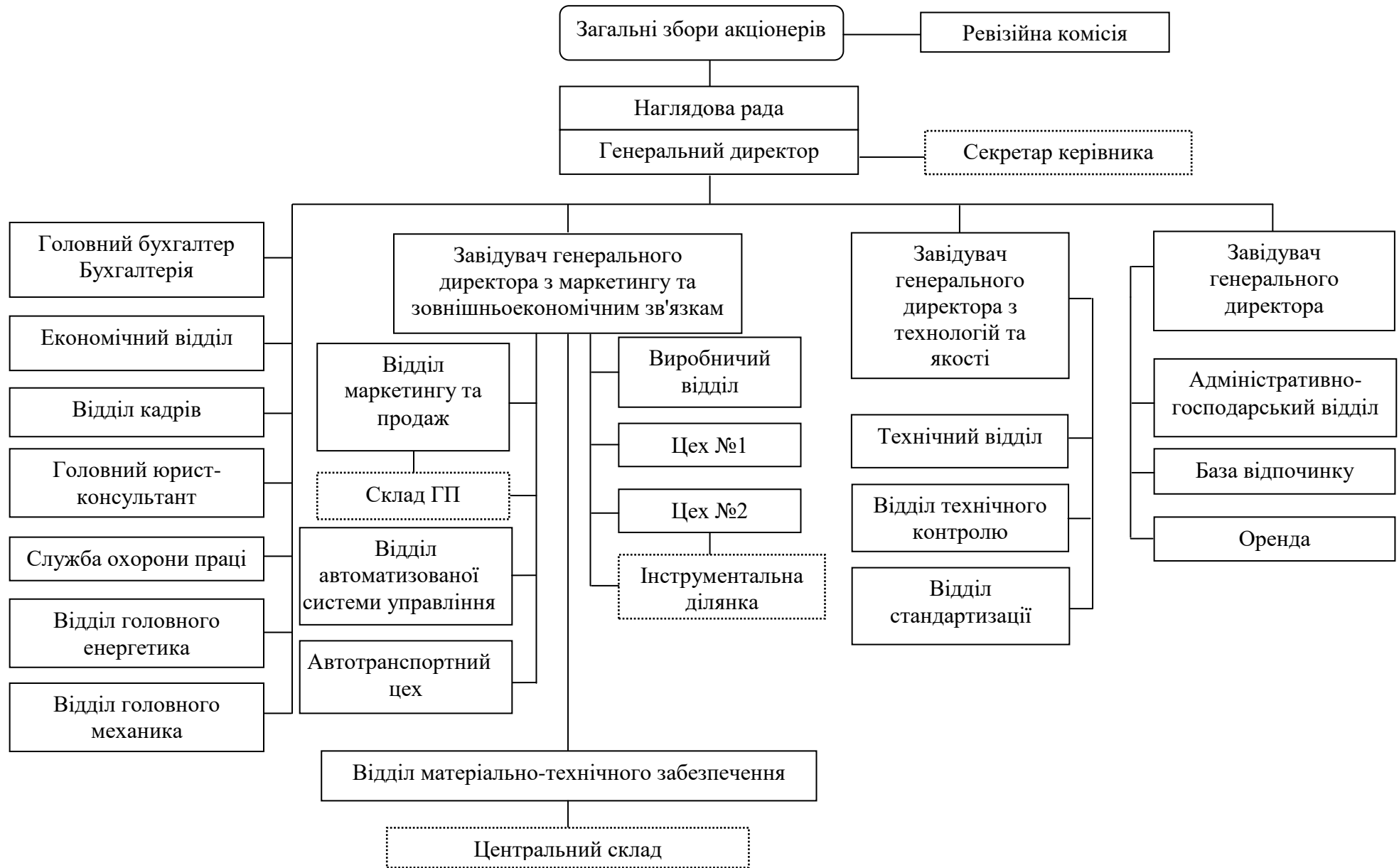
82. Проскуріна Н. М., Смулова Г. С. Облік та аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. *Кафедральний збірник Запорізького національного університету*. Запоріжжя, 2021. С. 56-58.

ДОДАТОК А

Етапи аналізу фінансових результатів, інструментарій для їх виконання, отримані результати та можливі управлінські рішення

Етапи	Інструментарій	Отримані результати	Управлінські рішення
Аналіз основних показників ефективності фінансової сфери	Коефіцієнтний метод, порівняльний метод, методи горизонтального та вертикального порівняльного аналізу	Стан фінансової діяльності та фінансові можливості підприємства	Підвищення конкурентоспроможності підприємства
Аналіз основних показників виробничої сфери		Ступінь придатності основних засобів в виробництві, рівень використання основних засобів та матеріалів у дохідності підприємства	Виявлення резервів подальшого підвищення ефективності виробничої діяльності, модернізація основних засобів на виробництві
Аналіз основних показників розвитку підприємства		Стан виробництва та фінансових результатів; визначення перспектив для розвитку та закріплення позицій на ринку	Визначення конкурентної позиції підприємства в рамках конкретного регіонального ринку відповідної продукції, введення нової продукції на ринок, пошук нових сегментів
Аналіз собівартості за елементами операційних витрат	Методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу	Зміна за період величини витрат на виробництво, які входять у собівартість продукції	Зменшення витрат на виробництво, які входять у собівартість продукції
Аналіз структури бухгалтерського балансу	Методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу	Величина змін, які відбулися за аналізований період та визначення наслідків	Визначення змін в аналізованому періоді щодо базисного періоду або до бізнес-плану, виявлення факторів, які привели до змін
Аналіз фінансового стану підприємства	Коефіцієнтний метод, горизонтальний порівняльний аналіз	Рівень фінансових результатів, які зумовлюють можливості підприємства	Пошук альтернативних рішень, які в повній мірі використовують можливості підприємства
Аналіз витрат від браку	Метод відносних різниць	Рівень понесених витрат від браку на виробництві	Заміна устаткування, поліпшення умов робочих місць, встановлення раціонального режиму праці
Аналіз рентабельності продукції	Метод базисних підстановок	Оцінка ефективності та раціональності використання вкладених коштів	Внесення корекції до стратегічного плану
Аналіз тенденцій розвитку	Метод трендового аналізу	Визначення змін у господарській політиці підприємства більш, ніж за 2 послідовних роки	Визначення показників якості роботи підприємства за визначений період, визначення шляхів нормалізації діяльності підприємства

Організаційна структура підприємства

Аналіз складу та структури активу балансу ПАТ «Завод «Запоріжавтомастика»» за 2018 – 2020 роки.

Розміщення майна	На кінець 2018 року		На кінець 2019 року		На кінець 2020 року		Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
	Тис.грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%
I. Необоротні активи										
Основні засоби:										
залишкова вартість	4538	43,0	4394	39,6	4458	34,0	-144	-3,2	64	1,5
Довгострокові біологічні активи	255	2,4	14	0,1	-	-	-241	-94,5	-14	100
Усього за розділом I	4793	45,4	4408	39,7	4458	34,0	-385	-8,0	50	1,1
II. Оборотні активи										
Запаси:	5141	48,7	5516	49,7	7701	58,8	375	7,3	2185	39,6
виробничі запаси	1027	9,7	1446	13,0	1964	15,0	419	40,8	518	35,8
незавершене виробництво	2550	24,1	3129	28,2	3247	24,8	579	22,7	118	3,8
готова продукція	1564	14,8	941	8,5	2490	19,0	-623	-39,8	1549	164,6
Поточні біологічні активи	274	2,6	108	1,0	77	0,6	-166	-60,6	31	28,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	20	0,2	14	0,1	28	0,2	-6	-30,0	14	100
Дебіторська заборгованість за розрахунками:										
з бюджетом	10	0,1	5	0,1	8	0,1	-5	-50,0	3	60,0

ДОДАТОК Д

Інша поточна дебіторська заборгованість	21	0,2					-19	-90,5	6	300
			2	-	8	0,1				
Рахунки в банках	303	2,9	1042	9,4	815	6,2	739	243,8	-227	-21,8
Усього за розділом II	5769	54,6					918	15,9	1950	29,2
			6687	60,3	8637	66,0				
Баланс	10562	100	11095	100	13095	100	533	5,0	2000	18,0

Джерело: складено автором за звітністю

Аналіз складу, структури та динаміки пасивів балансу ПАТ «Завод «Запоріжавтомастика»» за 2018 – 2020 роки

Джерела формування майна	На кінець 2018 року		На кінець 2019 року		На кінець 2020 року		Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%
1. Власний капітал										
Статутний капітал	8	0,1	8	0,1	8	0,1	0	0	0	0
Резервний капітал	149	1,4	149	0,4	149	0,3	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	10239	96,9	10822	97,5	12781	97,6	583	5,6	1959	18,1
Всього за розділом I.	10396	98,4	10979	99,0	12938	99,0	583	5,6	1959	17,8
2. Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-	-		
3. Поточні зобов'язання										
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями з бюджетом	9	0,1	3	-	-	-	-6	-66,7	-3	100
Поточна кредиторська заборгованість по розрахунках з учасниками	63	0,6	-	-	-	-	-63	-100	0	0
Поточні забезпечення	113	1,1	113	1,0	157	1,2	-	-	44	38,9
Всього за розділом III.	166	1,6	116	1,0	157	1,0	-50	-30,1	41	35,3
Всього пасивів	10562	100	11095	100	13095	100	533	5,0	2000	18,0

ДОДАТОК Е

Показники забезпеченості основними фондами та ефективності їх використання за 2018-2020 рр ПАТ «Завод
«Запоріжавтомастика»

№ п/п	Назва показників	2018.	2019	2020	Відхилення 2019/2018	Відхилення 2020/2019
1. Показники оцінки забезпеченості підприємства основними фондами (ОФ)						
1.1	Фондомісткість (Ф їм.) обороту з реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	0,487	0,395	0,396	-0,092	0,001
1.2.	Фондозабезпеченість (ФВ), тис.грн.	96,5	85,8	97,9	-10,7	12,1
1.3.	Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства (До са.)	0,493	0,396	0,340	-0,097	-0,056
2. Показники оцінки стану основних фондів						
2.1.	Коефіцієнт зносу основних фондів (До з.)	0,127	0,164	0,191	0,513	0,027
2.2.	Коефіцієнт придатності основних фондів (До ін.)	0,873	0,836	0,809	- 0,513	-0,027
2.3.	Коефіцієнт оновлення основних фондів (До обн.)	0,016	0,010	0,046	-0,006	0,036
2.4.	Коефіцієнт вибуття основних фондів (До в.)	0,019	-	-	-0,019	-
2.5	Коефіцієнт приросту основних фондів(До ін..)	-0,003	0,010	0,046	0,013	0,036

2.6	Коефіцієнт зростання основних фондів (До р.)	0,996	1,010	1,049	0,014	0,039
3. Показники оцінки ефективності використання основних фондів						
3.1.	Фондовіддача основних фондів (ФО)	2,052	2,530	2,527	0,478	-0,003
3.2.	Рентабельність основних фондів (ФР)	0,233	0,111	0,364	-0,122	0,253

Джерело: складено автором за звітністю

Аналіз фінансового стану ПАТ «Завод «Запоріжавтомастика»» за 2018-2020 рр.

Показники	Формула розрахунку	Орієнтовне позитивне значення показника	Значення показника			Відхилення 2019 / 2018		Відхилення 2020/2019	
			2018	2019	2020	+/-	%	+/-	%
Аналіз майнового стану підприємства									
Коефіцієнт зносу основних засобів		Зменшення	0,127	0,164	0,191	0,037	29,1	0,027	16,5
Аналіз ліквідності підприємства									
Коефіцієнт швидкої ліквідності	ф.1 (ряд.260 - ряд.100 - ряд.110 - ряд.120 - ряд.130 - ряд.140) /ф.1 ряд.620	0,6 - 0,8	3,8	10,1	6,0	6,3	165,8	-4,1	-40,5
Чистий оборотний капітал (тис. грн.)	ф.1 (ряд.260 - ряд.620)	>0, збільшення	5603	6571	8480	968	17,3	1909	29,1
Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства									
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	ф.1 ряд.380/ф.1 ряд.640	>0,5	0,98	0,99	0,99	0,01	1,0		
Коефіцієнт фінансування	ф.1 (ряд.430 + ряд.480 + ряд.620 + ряд.630) /ф.1 ряд 380	<1, зменшення	0,011	0,011	0,012	-	-	0,001	9,1
Аналіз рентабельності підприємства									
Коефіцієнт чистої рентабельності продукції	Чистий прибуток/ чистий дохід від реалізації продукції	>0,збільшення	0,113	0,044	0,144	-0,069	-61,1	0,1	227,2

Джерело: складено автором за звітністю

ДОДАТОК К

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на «31» грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	--	7
первісна вартість	1001	91	99
накопичена амортизація	1002	91	92
Незавершені капітальні інвестиції	1005	144	163
Основні засоби	1010	5675	5598
первісна вартість	1011	10609	10662
знос	1012	4934	5064
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	5819	5768
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	584	951
Виробничі запаси	1101	306	440
Незавершене виробництво	1102	193	373
Готова продукція	1103	82	135
Товари	1104	3	3
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	854	496
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	79	119
з бюджетом	1135	--	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8	17
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	3	36
Рахунки в банках	1167	3	36
Витрати майбутніх періодів	1170	10	104
Інші оборотні активи	1190	67	136
Усього за розділом II	1195	1605	1859
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	7424	7627

Продовження ДОДАТКУ К

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал	1400	663	663
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Капітал у дооцінках	1405	2618	2618
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	166	166
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	709	-860
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	4156	2587
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	--	--
Відстрочені податкові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	200	--
Короткострокові кредити банків			
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	1188	1520
розрахунками з бюджетом	1620	262	259
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	79	151
розрахунками з оплати праці	1630	771	1104
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	45	636
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	6	6
Поточні забезпечення	1660	428	330
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	289	1034
Усього за розділом III	1695	3268	5040
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	7424	7627

Генеральний директор

(підпис)

Поплавка С.М.

Головний бухгалтер

(підпис)

Іоніна Н.А.

ДОДАТОК Л

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8641	11421
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7192)	(9116)
Валовий:			
прибуток	2090	1449	2305
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	997	907
Адміністративні витрати	2130	(2613)	(2568)
Витрати на збут	2150	(524)	(537)
Інші операційні витрати	2180	(849)	(663)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	--
збиток	2195	(1540)	(556)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	1	--
Фінансові витрати	2250	(30)	(25)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(--)	(1)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	--
збиток	2295	(1569)	(582)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	--
збиток	2355	(1569)	(582)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--

Продовження ДОДАТКУ Л

1	2	3	4
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1569	-582

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4792	6653
Витрати на оплату праці	2505	4323	3860
Відрахування на соціальні заходи	2510	1118	972
Амортизація	2515	133	137
Інші операційні витрати	2520	1175	1363
Разом	2550	11541	12985

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3682000	3682000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3682000	3682000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0.15806630)	(0.27023360)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0.15806630)	(0.27023360)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

д/в

Генеральний директор

(підпис)

Поплавка С.М.

Головний бухгалтер

(підпис)

Іоніна Н.А.

ДОДАТОК М

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2019 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднь ого року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7718	9847
Повернення податків і зборів	3005	--	56
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	--	--
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	3818	2958
Надходження від повернення авансів	3020	34	7
Надходження від операційної оренди	3040	978	1039
Інші надходження	3095	37	46
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(3532)	(4127)
Праці	3105	(3245)	(2900)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(1059)	(1043)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2326)	(2013)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(961)	(796)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(462)	(497)
Витрачання на оплату авансів	3135	(2814)	(3728)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(2)	(6)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(1)	(5)
Інші витрачання	3190	(75)	(76)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-469	55
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	--	--
необоротних активів	3205	--	--
Надходження від отриманих: відсотків	3215	--	--
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Інші надходження	3250	--	--
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(--)	(--)
необоротних активів	3260	(--)	(24)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)
Витрачання на надання позик	3275	(--)	(2)
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	--	-26
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності	3300	--	--

Продовження ДОДУТКУ М

1	2	3	4
Отримання позик	3305	602	934
Інші надходження	3340	1103	46
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(--)	(--)
Погашення позик	3350	802	834
Сплату дивідендів	3355	(--)	(--)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(32)	(23)
Інші платежі	3390	(368)	(155)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	503	-32
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	34	-3
Залишок коштів на початок року	3405	3	6
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-1	--
Залишок коштів на кінець року	3415	36	3

д/в

Генеральний директор

(підпис)

Поплавка С.М.

Головний бухгалтер

(підпис)

Іоніна Н.А.

ДОДАТОК Н

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2020 р.

Форма № 1

Код за 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	7	5
первісна вартість	1001	99	99
накопичена амортизація	1002	92	94
Незавершені капітальні інвестиції	1005	163	76
Основні засоби	1010	5598	5467
первісна вартість	1011	10662	10686
знос	1012	5064	5219
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	5768	5548
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	951	875
Виробничі запаси	1101	440	403
Незавершене виробництво	1102	373	369
Готова продукція	1103	135	100
Товари	1104	3	3
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	496	919
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	119	67
з бюджетом	1135	--	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17	32
Гроші та їх еквіваленти	1165	36	100
Рахунки в банках	1167	36	100
Витрати майбутніх періодів	1170	104	366
Інші оборотні активи	1190	136	64
Усього за розділом II	1195	1859	2423
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	7627	7971

Продовження ДОДАТКУ Н

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	663	663
Капітал у дооцінках	1405	2618	2618
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	166	166
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-860	-2387
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	2587	1060
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	1520	1571
розрахунками з бюджетом	1620	259	1241
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	151	470
розрахунками з оплати праці	1630	1104	2262
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	636	362
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	6	6
Поточні забезпечення	1660	330	156
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	1034	843
Усього за розділом III	1695	5040	6911
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	7627	7971

ДОДАТОК П

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8290	8641
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7040)	(7192)
Валовий: прибуток	2090	1250	1449
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	831	997
Адміністративні витрати	2130	(2640)	(2613)
Витрати на збут	2150	(523)	(524)
Інші операційні витрати	2180	(445)	(849)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	--
збиток	2195	(1527)	(1540)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	--	1
Фінансові витрати	2250	(--)	(30)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(--)	(--)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	--
збиток	2295	(1527)	(1569)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	--
збиток	2355	(1527)	(1569)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--

Продовження ДОДАТКУ П

1	2	3	4
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1527	-1569

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3972	4792
Витрати на оплату праці	2505	4527	4323
Відрахування на соціальні заходи	2510	1054	1118
Амортизація	2515	165	133
Інші операційні витрати	2520	1032	1175
Разом	2550	10750	11541

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3682000	3682000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3682000	3682000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0.41472030)	(0.42612710)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0.41472030)	(0.42612710)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

д/в

Генеральний директор

(підпис)

Поплавка С.М.

Головний бухгалтер

(підпис)

Іоніна Н.А.

ДОДАТОК Р

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2020 рік

Форма № 3

Код за

1801004

ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності	3000	8025	7718
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
Повернення податків і зборів	3005	--	--
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	--	--
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1286	3818
Надходження від повернення авансів	3020	12	34
Надходження від операційної оренди	3040	761	978
Інші надходження	3095	70	37
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(2338)	(3532)
Праці	3105	(2644)	(3245)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(695)	(1059)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1221)	(2326)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(689)	(961)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(532)	(462)
Витрачання на оплату авансів	3135	(2919)	(2814)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(--)	(2)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(--)	(1)
Інші витрачання	3190	(72)	(75)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	265	-469
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3200	--	--
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій			
необоротних активів	3205	--	--
Надходження від отриманих: відсотків	3215	--	--
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Інші надходження	3250	--	--
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(--)	(--)
необоротних активів	3260	(--)	(--)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)

Продовження ДОДАТКУ Р

1	2	3	4
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	--	--
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності	3300	--	--
Надходження від: Власного капіталу			
Отримання позик	3305	74	602
Інші надходження	3340	--	1103
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(--)	(--)
Погашення позик	3350	278	802
Сплату дивідендів	3355	(--)	(--)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(--)	(32)
Інші платежі	3390	(--)	(368)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-204	503
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	61	34
Залишок коштів на початок року	3405	36	3
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	3	-1
Залишок коштів на кінець року	3415	100	36

д/в

Генеральний директор

(підпис)

Поплавка С.М.

Головний бухгалтер

(підпис)

Іоніна Н.А.